

21. Mórtionóiscí, Idirchaidrimh, Idirghníomhaíochtaí agus Tionchar Carnach

21.1 Réamhrá

Mar atá leagtha amach i gCaibidil 1 den MTTT nuashonraithe seo, is nuashonrú é seo ar Chaibidil 19, Mórtionóiscí, Idirchaidrimh, Idirghníomhaíochtaí agus Tionchair Charnacha, de EIAR 2018 a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Phleanála i mí Dheireadh Fómhair 2018 mar chuid den iarratas ar fhorghnó an N6 GCRR molta de bhun Alt 51 d'Acht na mBóithre 1993 ("iarratas Alt 51"). Tá sé mar chuid den fhreagra ar iarratas ó ABP le haghaidh tuilleadh faisnéise i mí na Nollag 2023 inar iarr ABP (i dteannta roinnt iarratas eile) ar GCC "An Tuarascáil ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta a Nuashonrú". Cuireann an chaibidil seo i láthair an measúnú ar leochaileacht an Tionscadail i leith mórtionóiscí agus/nó tubaistí, an idirghníomhaíocht/idirghaolmhaireacht a d'fhéadfadh a bheith ann agus tionchair charnacha don Tionscadal. Tá an measúnú ar leochaileacht an Tionscadail i leith mórtionóiscí agus/nó tubaistí sonraithe i gCuid 21.2. Tá an mhodheolaíocht chun idirghníomhaíochtaí/idirghaolta agus éifeachtaí carnacha a mheasúnú i gCuid 21.3 leis an measúnú ar na hidirghníomhaíochtaí féideartha a chuirtear i láthair sa Chuid 21.4 agus measúnú ar thionchair charnacha an Tionscadail le tionscadail eile i gCuid 21.5. (Tá tionchair trasteorann féideartha san áireamh i 21.7gCuid agus críochnaíonn an chaibidil seo le tagairtí Cuid 21.8).

21.1.1 Leochaileacht an Tionscadail i leith rioscaí mórtionóiscí agus/nó tubaistí

Éilíonn Airteagal 3(2) den Treoir MTT arna leasú le Treoir 2014/52/AE:

"Áireofar ar na héifeachtaí dá dtagraítear i mír 1 ar na fachtóirí a leagtar amach ann na héifeachtaí a bhfuil súil leo a eascraíonn ó leochaileacht an tionscadail i leith rioscaí mórtionóiscí agus/nó tubaistí atá ábhartha don tionscadal lena mbaineann".

Ina theannta sin, sonraítear in Iarscríbhinn IV (8) (Faisnéis dá dtagraítear in Airteagal 5(1) (Faisnéis don Tuarascáil ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta) den Treoir MTT arna leasú le Treoir 2014/52/AE go mbeidh na nithe seo a leanas san TMTT:

"Cur síos ar éifeachtaí díobhálacha suntasacha ionchasacha an tionscadail ar an gcomhshaol a eascraíonn as leochaileacht an tionscadail i leith rioscaí mórtionóiscí agus/nó tubaistí a bhaineann leis an tionscadal lena mbaineann. Féadfar faisnéis ábhartha atá ar fáil agus arna fáil trí mheasúnuithe riosca de bhun reachtaíocht an Aontais amhail Treoir 2012/18/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹ nó Threoir 2009/71/Euratom² ón gComhairle nó measúnuithe ábhartha arna ndéanamh de bhun na reachtaíochta náisiúnta a úsáid chun na críche sin ar choinníoll go gcomhlíontar ceanglais na Treorach seo. I gcás inarb iomchuí, ba cheart go n-áireodh an tuairisc seo bearta a shamhlaítear chun éifeachtaí díobhálacha suntasacha ar an gcomhshaol a chosc nó a mhaolú agus sonraí maidir le hullmhacht d'éigeandálaí den sórt sin agus an fhreagairt bheartaithe dóibh."

Sonraítear sna Treoirilínte maidir leis an bhFaisnéis atá le Coinneáil i dTuarascálacha ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta (dá ngairtear Treoirilínte an GCC anseo feasta) (GCC 2022) go bhfuil an fhéidearthacht go bhféadfadh tionscadal rioscaí a chur faoi deara do shláinte an duine, don oidhreacht chultúrtha nó don chomhshaol mar gheall ar a leochaileacht i leith tionóiscí nó tubaistí seachtracha i gcás ina bhfuil rioscaí suntasacha den sórt sin.

¹ (*) Treoir 2012/18/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 4 Iúil 2012 maidir le rialú mórghuaiseacha tionóisce a bhaineann le substaintí contúirteacha, lena leasaítear agus lena n-aisghairtear Treoir 96/82/CE ón gComhairle (IO L 197, 24.7.2012, lch. 1).

² (**) Treoir 2009/71/Euratom ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 lena mbunaítear creat Comhphobail do shábháilteacht núicléach suiteálacha núicléacha (IO L 172, 2.7.2009, lch. 18)".

Déanann Treoirlínte an GCC (GCC, 2022) mionléiriú breise ar mheasúnú riosca faoi Roinn 3.7.3:

‘Chun aghaidh a thabhairt ar éifeachtaí gan choinne nó gan choinne, ceanglaítear leis an Treoir freisin go gcuirfeadh an TMTT san áireamh leochaileacht an tionscadail i leith riosca mórtionóiscí agus/nó tubaistí a bhaineann leis an tionscadal lena mbaineann agus dá bhrí sin go dtugann an TMTT aghaidh go sainráite ar an tsaincheist sin. Ba cheart an leibhéal iniúchta a dhéanfar sa TMTT ar éifeachtaí timpistí agus / nó tubaistí móra a bheith bunaithe ar mheasúnacht ar an dóchúlacht go dtarlóidh siad (riosca)’.

Cuireann Cuid 21.2 den chaibidil seo i láthair measúnú ar leochaileacht an Tionscadail i leith rioscaí mórtionóiscí agus/nó tubaistí a bhaineann leis an Tionscadal.

21.1.2 Idirghníomhaíochtaí agus Idirghaolta

Éilíonn Airteagal 3(1) den Treoir GCC arna leasú le Treoir 2014/52/AE:

*“Déanfar éifeachtaí suntasacha díreacha agus indíreacha tionscadail ar na fachtóirí seo a leanas a shainaithint, a thuairisciú agus a mheasúnú sa mheasúnú tionchair timpeallachta, i bhfianaise gach cáis ar leith: (a) daonra agus sláinte an duine; (b) bithéagsúlacht, agus aird ar leith á tabhairt ar speicis agus ar ghnáthóga atá faoi chosaint faoi Threoir 92/43/CEE agus faoi Threoir 2009/147/CE; (c) talamh, ithir, uisce, an t-ábhar cultúrtha agus **an t-idirghníomhú idir an tírdhreach, an t-aer agus an oidhreacht; na fachtóirí dá dtagraítear i bpointí (a) go (d).***

Sainaithníodh idirghníomhaíocht na n-éifeachtaí laistigh den Tionscadal maidir le gach ceann de na fachtóirí comhshaoil, a liostaítear in Airteagal 3(1) den Treoir GCC, agus tugadh aghaidh orthu go mion sna caibidilí faoi seach den TMTT nuashonraithe seo. Cuireann an chaibidil seo i láthair, áfach, achoimre ar gach measúnú ar an idirghníomhaíocht (idirghaolmhaireacht) tionchair, ón Tionscadal, idir na fachtóirí comhshaoil éagsúla.

Cuireann Cuid 21.4 den chaibidil seo i láthair measúnú ar idirghníomhaíocht/idirghaol na dtionchar idir na fachtóirí timpeallachta éagsúla mar thoradh ar an Tionscadal.

21.1.3 Tionchair Charnacha

Ceanglaítear le hIarscríbhinn IV (5)(e) den Treoir GCC arna leasú le Treoir 2014/52/AE go mbeidh na nithe seo a leanas san TMTT:

Cur síos ar éifeachtaí suntasacha dóchúla an tionscadail ar an timpeallacht de bharr, i measc nithe eile:

*(e) **éifeachtaí a charnadh** le tionscadail eile atá ann cheana agus/nó le tionscadail fhormheasta, ag cur san áireamh aon fhadhbanna comhshaoil atá ann cheana a bhaineann le limistéir a bhfuil tábhacht chomhshaoil ar leith ag baint leo ar dóigh dóibh difear a dhéanamh nó le húsáid acmhainní nádúrtha;*

Ina theannta sin, sonraítear in Iarscríbhinn IV (5) go mbeidh na nithe seo a leanas san TMTT:

*“Ba cheart go gcumhdódh an cur síos ar na héifeachtaí suntasacha dóchúla ar na fachtóirí a shonraítear in Airteagal 3(1) na héifeachtaí díreacha agus aon éifeachtaí indíreacha, tánaisteacha, **charnacha**, trasteorann, gearrthéarmacha, meántéarmacha agus fadtéarmacha, buana agus sealadacha, agus éifeachtaí dearfacha agus diúltacha an tionscadail. Ba cheart go gcuirfí san áireamh sa chur síos seo na cuspóirí cosanta timpeallachta arna mbunú ar leibhéal an Aontais nó ar leibhéal na mBallstát agus atá ábhartha don tionscadal”.*

Cuireann Cuid 21.5 den chaibidil seo i láthair measúnú ar thionchair charnacha an Tionscadail le tionscadail eile.

21.2 Timpistí agus Tubaistí Móra

21.2.1 Réamhrá

Cuireann an chuid seo i láthair measúnú ar an drochthionchar suntasach dóchúil a bheidh ag an Tionscadal ar an gcomhshaoil ag eascairt as leochaileacht an Tionscadail i leith rioscaí mórtionóiscí agus/nó tubaistí a bhaineann leis an Tionscadal.

Mar a luadh cheana agus in TMTT 2018, tá gá leis an measúnú seo tar éis athruithe ar reachtaíocht an AE. Sonraítear in Airteagal 3(2) de Threoir an GCC arna leasú le Treoir 2014/52/AE gur gá measúnú a dhéanamh ar “na héifeachtaí dá dtagraítear i mír 1 ar na fachtóirí a leagtar amach ann, áireofar na héifeachtaí a bhfuiltear ag súil leo a eascraíonn ó leochaileacht an tionscadail i leith rioscaí mórtionóiscí agus/nó tubaistí atá ábhartha don tionscadal lena mbaineann.”

De réir TMTT 2018, is é bunchuspóir an mheasúnaithe a áirithiú go ndéanfar bearta réamhchúraim iomchuí do na tionscadail sin “mar gheall ar a leochaileacht i leith mórtionóiscí agus/nó tubaistí nádúrtha, ar dócha go mbeidh éifeachtaí díobhálacha suntasacha acu ar an gcomhshaol”.

Bunaithe ar cheanglais Threoir an GCC, freagraíonn an chaibidil seo, mar a rinne TMTT 2018, na ceisteanna seo a leanas:

- Cé na mórtionóiscí agus/nó tubaistí a bhféadfadh an Tionscadal a bheith i mbaol?
- An bhféadfadh drochthionchar(i) comhshaoil suntasacha dóchúla a bheith mar thoradh ar na mórtionóiscí agus/nó na tubaistí seo agus, dá mbeadh, cad a bheadh i gceist leo?
- Cad iad na bearta atá i bhfeidhm, nó nach mór a bheith i bhfeidhm, chun an drochthionchar suntasach dóchúil ar an gcomhshaol a chosc nó a mhaolú?

Tá an measúnú seo leagtha amach mar seo a leanas:

- Leagtar amach i **gCuid 21.2.2** an mhodheolaíocht a úsáideadh, lena n-áirítear an próiseas chun mórtionóiscí agus/nó tubaistí don Tionscadal a shainaithint agus a scagadh agus aicmiú agus catagóiríú na rioscaí a aithníodh.
- I **Roinn 21.2.3** déantar cur síos ar an meastóireacht ar gach riosca a sainaithníodh agus ar a rangú. Tá cur síos ar shuíomhanna na Láithreán Seveso is gaire ar fáil sa chuid seo freisin.
- Déanann **Cuid 21.2.4** cur síos ar bhearta chun tionchar suntasach dóchúil imeachtaí den sórt sin ar an gcomhshaol a mhaolú.
- Déanann **Cuid 21.2.5** cur síos ar thionchair iarmharacha.

21.2.1.1 *Príomh-shainithe a bhaineann leis an measúnú seo*

Agus an measúnú seo á dhéanamh, níl aon sainmhíniú soiléir fós ar an téarma “mórtionóisc agus/nó tubaiste” i gcomhthéacs na Treorach GCC. Is dúshlán é téarmaíocht choiteann a bhaint amach mar tá saintearmaíocht forbartha ag disciplíní éagsúla chun rioscaí agus tionchair a mheasúnú. Ó EIAR 2018, d’fhoilsigh an Institiúid um Bainistíocht agus Measúnú Comhshaoil (IEMA) Mórtionóiscí agus Tubaistí in GCC; Glacadh Priméar (IEMA 2020) agus na sainmhínithe seo a leanas ón treoir seo don TMTT nuashonraithe seo.

Tábla 21.1 Príomh-shainithe arna nglacadh ó Thimpistí agus Tubaistí Móra san GCC; Priméar (IEMA 2020)

Príomhthéarma	Sainmhíniú
Tubaiste	D’fhéadfadh gur guais nádúrtha í (m.sh. crith talún) nó guais de dhéantús an duine/guais sheachtrach (m.sh. gníomh sceimhlitheoireachta) a d’fhéadfadh a bheith ina chúis le teagmhas nó le cás a chomhlíonann an sainmhíniú ar mhórtionóisc.
Cás is measa réasúnta	Eisiatar léiriú dúshlánach den chás tar éis cásanna an-dochreidte.
Mórtimpiste	Imeachtaí a chuireann iarmhairtí tromchúiseacha comhshaoil láithreacha nó a bhfuil moill orthu ar shláinte an duine, ar leas an duine agus/nó ar an gcomhshaol agus a éilíonn úsáid acmhainní thar acmhainní an chliaint nó a ionadaithe ceaptha a bhainistiú. Cé nach dtarlaíonn rún mailíseach trí thimpiste, d’fhéadfadh an toradh (m.sh. díráiliú traenach) a bheith mar an gcéanna agus dá bhrí sin, beidh feidhm ag go leor bearta maolaithe maidir le teagmhais a dhéantar d’aon ghnó agus teagmhais a tharlaíonn trí thimpiste araon.

Príomhthéarma	Sainmhíniú
Guaiseacha de dhéantús an duine	Mar shampla (ach gan a bheith teoranta do): titim struchtúrach titim foirgneamh earráid dhaonna / teip bainistíochta earráid dearaidh sabaitéireacht / coirloscadh aerárthach / iarnród / bóthar / farraige nó tubaiste soitheach abhann (tuairteála / díráille / imbhualladh / ró-ualú / cliseadh cabhlach) sceimhlitheoireacht cibearionsaí tionsclaíoch / teicneolaíochta pléascadh timpiste (ceimiceach, núicléach nó eile) truailliú (ola, ceimiceacha nó eile) tine coinbhleacht slua díláithrithe.
Guaiseacha nádúrtha	Mar shampla (ach gan a bheith teoranta do): crith talún, tuilte, titim dambaí, brúchtadh bolcánach, sleamhnán, teocht foirneach (tonn teasa, fuar-léim), tine, turnamh talún, stoirm trópaiceach, sciorradh talún borrrtha, inmhiólú ainmhithe/feithidí, stoirm ghainimh, gaotha arda/stoirm, tine fhiáin, súnámaí/tonn taoide, triomach, guais bhitheolaíoch – eipidéim, paindéim.
Conair	An bealach trína bhféadfaidh an fhoinse an gabhdóir a bhaint amach.
Gabhdóir	An chomhpháirt shonrach den chomhshaoil a d'fhéadfadh drochthionchar a bheith air má shroicheann an fhoinse é. Sainmhínítear gabhdóirí comhshaoil go sonrach mar: gnéithe den chomhshaoil atá faoi réir measúnaithe faoi Airteagal 3 den Treoir GCC, eadhon daonra agus sláinte an duine, bithéagsúlacht, talamh, ithir, uisce, aer agus aeráid, sócmhainní ábhartha, oidhreacht chultúrtha agus tírdhreach.
Riosca	An dóchúlacht go dtarlóidh tionchar, in éineacht le héifeacht nó iarmhairt/iarmhairtí an tionchair ar ghabhdóir má tharlaíonn sé.
Ócáid Riosca	Teagmhas sainaitheanta, neamhphleanáilte, a mheastar a bheith ábhartha don fhorbairt agus a bhféadfadh mórtionóisc agus/nó tubaiste a bheith mar thoradh air, faoi réir measúnú a dhéanamh ar a chumas tionchar suntasach díobhálach a bheith aige ar ghabhdóir comhshaoil.
Éifeacht shuntasach ar an gcomhshaoil (maidir le measúnú mórtionóiscí agus/nó tubaistí)	D'fhéadfadh bás, gortú buan agus scrios sealadach nó buan gabhdóir comhshaoil a áireamh nach féidir a athchóiriú trí mhionghlanadh agus athchóiriú.
Foinse	Cúis bhunaidh na guaise, a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh.
Nasc gabhdóra foinse-conair	Le go n-eascróidh riosca ní mór guais a bheith comhdhéanta de 'fhoinse' (m.sh. báisteach ard); gabhdóir (m.sh. daoine, maoín, comhshaoil); agus cosán idir an fhoinse agus an gabhdóir (m.sh. bealaí tuile).
Leochaileacht	Cur síos ar an bpoitéinseal do dhochar mar thoradh ar imeacht, mar shampla de bharr íogaireacht nó luach na ngabhdóirí. I gcomhthéacs na Treorach GCC, tagraíonn an téarma do 'nochtaidh agus athléimneacht' na forbartha i leith riosca mórtionóiscí agus/nó tubaiste. Bíonn tionchar ag íogaireacht, cumas oiriúnaitheach agus méid an tionchair ar leochaileacht.

21.2.1.2 Foinsí Sonraí agus Comhairliúcháin

Críochnaíodh staidéar deisce ar Chaibidil 19 de TMTT 2018 mar aon leis na measúnuithe comhshaoil a rinne gach speisialtóir a chuidigh le hullmhú an TMTT nuashonraithe seo. De réir TMTT 2018, rinne gach speisialtóir comhshaoil gnáth-imeachtaí (iad siúd a tuartha a tharlóidh nó ar dócha go dtarlóidh siad) agus teagmhais neamhghnáthaimh (a 'd'fhéadfadh' tarlú) a mheas ina measúnú ar éifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaoil agus chuir siad bearta maolaithe ar fáil chun an riosca a dhíchur nó a laghdú chomh fada agus is féidir. Déanann an measúnú sa chaibidil seo tagairt do na measúnuithe seo nuair is cuí seachas iad a dhúbailt. Dá bhrí sin, ní bhreithnítear sa chaibidil seo ach teagmhais chosúlachta ísle ach teagmhais ard-iarmhairtí a d'fhéadfadh a bheith ann.

Leagtar amach thíos an próiseas scagthástála chun teagmhais chosúlachta íseal ach a d'fhéadfadh a bheith ard-iarmhairtí a bhaineann le mórtionóiscí agus/nó tubaistí a chinneadh.

Mar a míníodh in TMTT 2018, bhí sé ríthábhachtach chun tuiscint chuimsitheach a fháil ar na hiarmhairtí a d'fhéadfadh a bheith ag mórtionóiscí agus mórtubaistí i gcomhthéacs an Tionscadail tuiscint a fháil ar imeachtaí tionóiscí agus/nó tubaistí a bhaineann go sonrach le réigiún. Go háirithe, bhí sé riachtanach na fachtóirí a mbíonn tubaistí nádúrtha mar thoradh orthu a shainaithint.

Dá bhrí sin, chuathas i gcomhairle le heagraíochtaí seirbhíse éigeandála, le pearsanra na n-údarás áitiúil, agus le pearsanra na n-údarás réigiúnach atá freagrach as freagairt agus comhordú a dhéanamh ar an bhfreagairt ar thorthaí na dtimpistí móra agus/nó na dtubaistí, agus go deimhin maidir le freagairtí ar theagmhais den sórt sin a phleanáil amach anseo chun eolas a chur ar TMTT 2018.

Chuathas i gcomhairle leis na soláthraithe seirbhíse éigeandála seo a leanas agus leis na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha:

- Comhairle Cathrach na Gaillimhe
- Comhairle Chontae na Gaillimhe
- Roinn Dóiteáin Chomhairle Chontae na Gaillimhe
- An Garda Síochána Traffic Corps
- Oibríochtaí an Gharda Síochána
- An Roinn Cosanta
- Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte – Bainistíocht Éigeandála
- Grúpa Móréigeandála Réigiún an Iarthair

Rinneadh athbhreithniú ar thorthaí an chomhairliúcháin seo don TMTT nuashonraithe seo agus measadh go raibh siad fós ábhartha agus cruinn. Léiríodh sa chomhairliúchán, mar a bhíodh ag súil leis, gurb iad imeachtaí aimsire na príomhghuaiseacha a bhaineann le hoibriú bóithre sa réigiún – bíodh báisteach, gaoth, nó coinníollacha oighreata ann agus an rannchuidiú féideartha a d'fhéadfadh a bheith acu do thubaistí nádúrtha ar nós sciorthaí talún agus turnamh talún agus mórtionóiscí mar imbhuailtí feithiclí.

I gcomhar le heagraíochtaí áitiúla, réigiúnacha agus éigeandála, pléadh bealaí chun athléimneacht an Tionscadail i leith mórimeachtaí timpiste agus tubaiste a fheabhsú. Dhírigh plé den sórt sin ar rochtain ar an GCRR N6 molta a sholáthar, ar chórais rabhaidh a sholáthar chun rabhadh a thabhairt d'úsáideoirí maidir le teagmhais roimh ghuaiseacha, agus ar bhainistiú agus ar oibriú an GCRR N6 molta.

I dteannta leis na comhairliúcháin thuas, bhí na pleananna agus na measúnuithe seachtracha seo a leanas mar bhonn eolais don mheasúnú don TMTT nuashonraithe seo:

- FSS Réimse Bainistíochta Éigeandála 2 Géarchéim
- Plean Móréigeandála Chomhairle Chontae na Gaillimhe (2021)
- Plean Móréigeandála Chathair na Gaillimhe (2015)
- Bhí na doiciméid shaintionscadail seo a leanas mar bhonn eolais don mheasúnú ar an TMTT nuashonraithe seo:
 1. CEMP
 2. Measúnú Riosca i gcás Tuilte

21.2.2 An Mhodheolaíocht

21.2.2.1 Réamhrá

Ós rud é go bhfuil treoir nua TMTT 2018 ar fáil chun eolas a thabhairt don mheasúnú mórtionóiscí agus tubaistí, is iad sin treoirilínte GCC 2022 an agus Measúnú Riosca Náisiúnta d'Éirinn 2023- Forbhreathnú Straitéiseach. Mar sin de, tá difríocht idir cur i láthair an mheasúnaithe a rinneadh don TMTT nuashonraithe seo agus TMTT 2018 ach níl aon athrú ar na torthaí.

Is é an pointe tosaigh le haghaidh scóip agus mhodheolaíocht an mheasúnaithe seo ná go bhfuil an Tionscadal deartha agus go dtógfar agus go bhfeidhmeofar é de réir an dea-chleachtais. Bhí sé chun tosaigh sa phróiseas dearaidh a chinntiú go bhfuil an Tionscadal deartha go sábháilte agus go n-oibreoidh sé go sábháilte.

Ina theannta sin, bhí an gá le cinntiú go bhféadfaí an Tionscadal a thógáil go sábháilte agus gan aon bhaol don tsláinte, gur féidir é a chothabháil go sábháilte, agus go gcloíonn sé leis an reachtaíocht ábhartha sláinte agus sábháilteachta ar thús cadhnaíochta an phróisis deartha chun tosaigh sa phróiseas dearaidh.

Cheadaigh an cur chuige seo gach riosca sainaitheanta a bhainistiú sa chaoi is go ndéantar, nuair is féidir, na guaiseacha as a dtagann rioscaí a mhaolú (bainistigh foinse ghuaise, bainistigh conair idir foinse agus gabhdóir, bainistigh gabhdóir) nó scriostar iad (deireadh a chur leis an bhfoinse, bain an cosán idir foinse agus gabhdóir, bain an gabhdóir).

Is cur chuige bunaithe ar anailís riosca í an mhodheolaíocht chun an leochaileacht a mheasú. Clúdaíonn sé guaiseacha féideartha a bhaineann le mórtionóiscí agus/nó mórtubaistí a shainaithint, a ndóchúlacht, agus na hiarmhairtí a d'fhéadfadh a bheith mar thoradh orthu. Dhírigh an measúnú ar thrí phríomhréimse:

- Breithniú ar leochaileacht (nochtadh agus athléimneacht) an Tionscadail i leith rioscaí mórtionóiscí/agus nó tubaistí.
- Sainaithint na gcineálacha mórtionóiscí agus/nó tubaistí a bhaineann leis an Tionscadal agus an dóchúlacht go dtarlóidh siad.
- Cur síos ar an drochthionchar suntasach a bhfuiltear ag súil leis ón Tionscadal ar an gcomhshaoil (fachtóirí comhshaoil) ag eascairt as leochaileacht an Tionscadail i leith rioscaí mórtionóiscí agus/nó tubaistí.

Tugadh faoi rioscaí aitheanta a dhíchur, a leithlisiú agus a mhaolú le linn an phróisis dearaidh agus luachála comhshaoil don Tionscadal. Chun críocha an mheasúnaithe seo, meastar gur cuid den dearadh iad bearta deartha agus maolaithe a shainaithnítear agus a chuimsítear chun rioscaí mórtionóiscí agus/nó tubaistí a laghdú nó a sheachaint, toisc go laghdaíonn siad dóchúlacht agus iarmhairt teagmhais riosca. Sonraítear bearta den sórt sin thíos sa chaibidil seo i Roinn 21.2.4.

21.2.2.2 Reachtaíocht agus Treoirlínte

Tá an mhodheolaíocht chun an leochaileacht a mheasú bunaithe ar an reachtaíocht agus ar na treoirlínte seo a leanas:

- I.R. 299/2007 - Na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Feidhm Ghinearálta) 2007 arna leasú (dá ngairtear na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Feidhm Ghinearálta) anseo feasta) Uimh.
- Treoirlínte maidir leis an bhFaisnéis a bheidh sna Tuarascálacha ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta – Bealtaine 2022 (GCC 2022).
- Measúnacht Tionchair Timpeallachta ar Thionscadail – Treoir maidir leis an Tuarascáil ar an Measúnacht Tionchair Timpeallachta a Ullmhú (An Coimisiún Eorpach 2022).
- Treoirleabhar IEMA (IEMA 2020).
- Measúnú Riosca Náisiúnta d'Éirinn 2023 - Forbhreathnú ar Rioscaí Straitéiseacha (Rialtas na hÉireann 2023).
- Treoir maidir le Dliteanais Timpeallachta a Mheasúnú agus a Chostáil (GCC 2014).
- Creat um Bainistíocht Mór-Éigeandála. Treoir dhoiciméid 10 (RCORÁ 2015).
- An Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil (RCORÁ) Creat um Bainistíocht Mór-Éigeandála. Treoir maidir le Measúnacht Riosca i mBainistíocht Mór-Éigeandála (An Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil (RCORÁ 2010).
- Treoir 2012/18/AE (guaiseacha mórtionóiscí a bhaineann le substaintí contúirteacha a rialú).

21.2.2.3 *Modheolaíocht Measúnaithe Riosca*

Rinneadh measúnú ar an bhféidearthacht go mbeadh drochthionchar suntasach comhshaoil mar thoradh ar ghuaiseacha a bhaineann le mórtionóiscí agus/nó tubaistí. Leis an gcur chuige a ghlactar, déantar breithniú ar ghuaiseacha a d'fhéadfadh iarmhairtí comhshaoil a bheith mar thoradh orthu, an dóchúlacht go dtarlódh na hiarmhairtí sin, ag smaoineamh ar mhaolú pleanáilte, agus ar inghlacthacht an riosca iardain don chomhshaoil glactha. Cosúil le TMTT 2018, chuimsigh an próiseas:

- Rioscaí / guaiseacha a shainaithint agus a scagadh
- Aicmiú rioscaí
- Meastóireacht ar rioscaí

Rioscaí / Guaiseacha a Shainaithint agus a Scagadh

Cosúil le TMTT 2018, rinneadh an measúnú ar rioscaí a shainaithint ar leibhéal an Tionscadail ar fad ach, i gcás inarb ábhartha, léiríonn sé láithreacha a measadh a bheith níos leochailí i leith rioscaí a bhaineann le mórtionóiscí agus/nó mórtubaistí a d'fhéadfadh a bheith ann.

D'aithin céim tosaigh an mheasúnaithe rioscaí féideartha neamhphleanáilte a bhféadfadh an Tionscadal a bheith i mbaol. Ullmhaíodh liosta tosaigh de rioscaí ábhartha a bhféadfadh mórtionóiscí nó mórtubaistí a bheith mar thoradh orthu faoi réir measúnú scagtha tosaigh chun iad siúd a chomhlíon na critéir scoipe a shainaithint. Rinneadh rioscaí a scagadh amach as an measúnú de réir na gcritéir scoipeála seo a leanas:

- Níor breithníodh ach rioscaí a bhfuil samhail foinse-chonair-ghabhdóra indéanta mar chuid den mheasúnú.
- Teagmhais riosca maidir le húsáideoirí an Tionscadail (baill den phobal, úsáideoirí bus, rothaithe, coisithe) le linn na Céime Oibriúcháin, toisc go mbaineann scóip an mheasúnaithe seo don Chéim Oibriúcháin le soláthar bonnagair amháin agus ní le húsáid an bhonnagair sin.
- Teagmhais riosca lena mbaineann dóchúlacht íseal / iarmhairt íseal, toisc nach gcomhlíonann siad na critéir chun iad a thabhairt ar aghaidh le haghaidh tuilleadh breithnithe (i.e. ní chomhlíonann siad an sainmhíniú ar thimpiste agus / nó tubaiste mhór), mar shampla an riosca de thimpistí bóthair ar an líonra bóithre níos leithne a chuirfeadh moilleanna ar fheithicilí sa Chéim Tógála nó sa Chéim Oibríochtúil.
- Teagmhais riosca a bhfuil dóchúlacht ard/iarmhairt ard leo, mar go measfaí iad seo a bheith ardriosca agus do-ghlactha d'fhorbairt an Tionscadail.
- Teagmhais riosca maidir le socrúithe rochtana éigeandála reatha agus pleananna freagartha d'áiseanna feadh bhealach an Tionscadail. Coinneofar bealaí isteach éigeandála feadh bhealach an Tionscadail chomh fada agus is féidir le linn Chéim na Tógála. Sa chás go mbeidh comhéadan ag oibreacha tógála don Tionscadal le socrúithe rochtana éigeandála, rachaidh an conraitheoir ceaptha i gcomhairle leis na húinéirí talún/oibreoirí láithreáin agus leis na seirbhísí éigeandála chun socrúithe malartacha rochtana éigeandála agus athruithe ar phleananna freagartha ar feadh ré na n-oibreacha a chomhaontú, nuair is gá.
- Rangaítear na tolláin atá beartaithe mar chuid den Tionscadal mar Chatagóir C de réir an *Chomhaontaithe Eorpaigh maidir le hIompar Idirnáisiúnta Earraí Contúirteacha de Bhóthar (ADR)*. Cuireann sé seo teorainn le rochtain ar an Tionscadal ar ábhair Aicme C agus níos lú, rud a chuireann srian le hiompar neamhshrianta aicmí earraí contúirteacha.
- Maidir leis an modheolaíocht measúnaithe, glacadh an cur chuige seo a leanas:
- Ní dhearnadh aon samhaltú riosca breise don mheasúnú seo. Ina ionad sin, baineadh úsáid as an samhaltú riosca agus as an anailís a críochnaíodh mar chuid de dhearadh agus de mheasúnú comhshaoil an Tionscadail.
- Críochnaíodh an measúnú trí athbhreithniú a dhéanamh ar na doiciméid a bhí ar fáil agus ar na ceanglais dhlíthiúla agus rialála.

- I gcás nach raibh faisnéis ar fáil, rinneadh tagairt agus aird ar fhaisnéis eimpíreach a bhí ann cheana. Mar shampla, tugadh aird ar fhaisnéis eimpíreach maidir le rátaí imbhualte a bhaineann le tionscadail carrbhealaigh singil agus mótarbhealaigh. Baineadh úsáid as an bhfaisnéis sin ansin chun buntáistí sábháilteachta a chinneadh de bharr fhorbairt an Tionscadail.

Aicmiú Rioscaí

Tar éis an phróisis aitheantais agus scagthástála tosaigh, rinneadh na rioscaí eile a d’fhéadfadh a bheith ina gcúis le mórthionóiscí nó mórthubaistí a mheas maidir leis an dóchúlacht go dtarlódh siad agus an tionchar féideartha. Glacadh na critéir rátála a leanadh ó Threoirlínte *um Measúnú Riosca i mBainistíocht Móréigeandála* (DEHLG 2010). I gcomhréir le treoirlínte an GCC (2022), glacadh cur chuige cás is measa maidir le haicmiú rioscaí ionchasacha. Glacann an rátáil leis gur mhainnigh bearta maolaithe agus nósanna imeachta sábháilteachta atá beartaithe tarlú mórthionóisce nó mórthubaiste a chosc.

Tábla 21.2 aicmiú na Dóchúlachta (tagairt Tábla 2: Treoir maidir le Measúnacht Riosca i mBainistíocht Mór-Éigeandála.

Rátáil	Aicmiú	Tionchar
1	Fíor-Neamhdhóchúil	Ní tharlódh sé ach i gcúinsí eisceachtúla; uair gach 500 bliain nó níos mó ná sin.
2	An-neamhdhóchúil	Meastar nach dtarlóidh sé, níl aon taifead ná fianaise starógach ar theagmhais den sórt sin; agus / nó fíorbheagán teagmhas in eagraíochtaí, saoráidí nó teagmhálaithe lena mbaineann; agus / nó fíorbheagán deiseanna, cúiseanna nó modhanna go dtarlódh sé. D’fhéadfadh sé tarlú uair amháin gach 100 bliain go 500 bliain.
3	Neamhdhóchúil	D’fhéadfadh sé tarlú am éigin; agus / nó tá cúpla teagmhas annamh, randamach ar taifead nó beagán fianaise starógaí ann; roinnt teagmhas in eagraíochtaí gaolmhara nó eagraíochtaí inchomparáide ar fud an domhain; deis, cúis nó modh éigin ann go dtarlódh sé. D’fhéadfadh sé tarlú uair amháin gach 10 bliain go 100 bliain.
4	Dóchúil	Seans maith go dtarlóidh sé; tá taifid rialta ar theagmhais den sórt sin agus tá fianaise starógach láidir orthu. Is cosúil go dtarlóidh sé uair amháin gach bliain go dtí gach 10 mbliana.
5	An-dóchúil	Seans an-mhaith go dtarlóidh sé; tá an-chuid taifead ar theagmhais den sórt sin agus / nó tá fianaise starógach láidir orthu. Is cosúil go dtarlóidh sé níos mó ná uair sa bhliain.

Tábla 21.3 Aicmiú na nIarmhairtí (tagairt Tábla 3: Treoir um Measúnú Riosca i mBainistíocht Móréigeandála)

Rangú	Aicmiú	Tionchar	Cur Síos
1	Mionchúiseach	An Beatha, an tSláinte. Leasa	Téann sé i bhfeidhm ar líon beag daoine; ní fhaigheann aon duine bás agus líon beag mionghortuithe ar a ndéantar cóireáil gharchabhrach.
		Timpeallacht	Gan aon éilliú, éifeachtaí áitiúla.
		Bonneagar	<0.5 milliún
		Sóisialta	Cuireadh isteach beagán ar sheirbhísí pobail nó ar bhonneagar ar bhonn áitiúil (< 6 uair an chloig).
2	Teoranta	An Beatha, an tSláinte. Leas,	Bás amháin; téann sé i bhfeidhm ar líon teoranta daoine; roinnt gortuithe tromchúiseacha ar ghá dul go dtí an ospidéal dá mbarr agus cóireáil leighis a dhéanamh orthu. Díláithriú áitiúil de líon beag daoine ar feadh 6-24 uair an chloig. Tacaíocht phearsanta curtha ar fáil trí shocruithe áitiúla.
		Timpeallacht	Éilliú simplí, éifeachtaí áitiúla ar feadh tréimhse ghearr.
		Bonneagar	0.5-3M Euro

Rangú	Aicmiú	Tionchar	Cur Síos
		Sóisialta	Gnáthfheidhmiú an phobail le míchaoithiúlacht áirithe.
3	Tromchúiseach	An Beatha, an tSláinte. Leas,	Téann sé i bhfeidhm ar líon suntasach daoine sa limistéar lena mbaineann, roinnt básanna (<5), roinnt gortuithe tromchúiseacha nó drochghortuithe (20), go leor daoine san ospidéal. Líon mór daoine easáitithe ar feadh 6-24 uair an chloig nó b'fhéidir níos faide; aslonnú suas le 500. Acmhainní seachtracha ag teastáil le haghaidh tacaíocht phearsanta.
		Timpeallacht	Éilliú simplí, éifeachtaí forleathana nó tréimhse fada.
		Bonneagar	3-10M Euro
		Sóisialta	Níl ach cuid den phobal ag feidhmiú, roinnt seirbhísí ar fáil.
4	An-Tromchúiseach	An Beatha, an tSláinte. Leas,	5 go 50 bás, suas le 100 gortú tromchúiseach, suas le 2000 duine aslonnaithe.
		Timpeallacht	Éilliú trom, éifeachtaí áitiúla nó tréimhse fada.
		Bonneagar	10-25M Euro
		Sóisialta	Drochfheidhmiú sa phobal, fíorbheagán seirbhísí ar fáil.
5	Tubaisteach	An Beatha, an tSláinte. Leas,	Bhí tionchar ag líon mór daoine agus líon suntasach básanna (>50), gortuithe sna céadta, aslonnú níos mó ná 2000.
		Timpeallacht	Éilliú an-trom, éifeachtaí forleathana ar feadh tréimhse fhada.
		Bonneagar	>25M Euro
		Sóisialta	Damáiste thromchúiseach do bhonneagar atá ina chúis le cur isteach suntasach ar sheirbhísí lárnacha nó leis na seirbhísí sin a chailliúint ar fad ar feadh tréimhse fhada. Níl an pobal ábalta feidhmiú gan tacaíocht shuntasach.

Catagóirí Riosca

De réir na Treorach um Measúnú Riosca i mBainistíocht Móréigeandála (DEHLG 2010), rinneadh mórthionóiscí agus/nó teagmhais thubaiste a chur i gcomparáid le maitrís riosca chun leibhéal suntais gach imeachta a chinneadh. Tá siad seo grúpáilte de réir trí chatagóir:

- Riosca Ard – teagmhais lena mbaineann scór meastóireachta idir 15 agus 25, mar a léirítear leis na Criosanna Dearga in Tábla 21.4
- Riosca Ard – teagmhais lena mbaineann scór meastóireachta idir 8 agus 12, mar a léirítear leis na Criosanna Dearga in Tábla 21.4
- Riosca Íseal - Imeachtaí a bhfuil scór meastóireachta idir 1 agus 6 acu mar atá léirithe ag na Criosanna Glasa i Tábla 21.4

Tábla 21.4 Leibhéil Suntasachta

Dóchúlacht	5 – An-dóchúil					
	4 – Dóchúil					
	3 – Neamhdhóchúil					
	2 – Dóchúlacht An-Íseal					
	1 – Dóchúlacht Thar a bheith Íseal					
		1 – Mion	2 – Teoranta	3 – Tromchúiseach	4 – An-Tromchúiseach	5 – Tubaisteach
Iarmhairtí Tionchair						
Sainmhínítear suntasacht mar Íseal (Glas), Meánach (Ómra) agus Ard (Dearg)						

21.2.3 Rioscaí / Guaiseacha Féideartha

21.2.3.1 Measúnú ar Riosca / Guaise

Mar a shonraítear thuas, glacann na hiarmhairtí tuartha leis an gcás is measa, nach mbreathnaítear ar chur i bhfeidhm beart maolaithe nó pleananna éigeandála a chuirfí i bhfeidhm chun an dóchúlacht go dtarlódh aon mhórhionóiscí agus/nó tubaistí agus an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu a laghdú.

Tábla 21.5 Taifead Riosca Timpeallachta

Aitheantas an Riosca	Teagmhas	Eilimint an Tionscadail	Dóchúlacht	Rátáil	Iarmhairt	Rangú	An Catagóir Riosca mar Thoradh
An Chéim Oibriúcháin							
1	Titim struchtúrach (titim droichead, titim tolláin)	Ar fud (go háirithe ag Droichead na Coiribe, Tollán Easpa, Tarbhealach Mhionlaigh agus Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe)	Fíor-Neamhdhóchúil	1	An-Tromchúiseach Cailleadh beatha féideartha agus gortuithe tromchúiseacha Damáiste féideartha don timpeallacht máguaird lena n-áirítear tionchair ar ghnáthóga íogaire	4	Íseal
2	Imbhualadh ar talamh – (Tochailt ábhair)	Ar feadh an ama	Neamhdhóchúil	3	Tromchúiseach Cailleadh beatha féideartha agus gortuithe tromchúiseacha	3	Meánach
3	Teagmhais Fónais – Riosca pléasctha gáis mar gheall ar phríomhlíonra gáis a bhualadh nó gás gafa a scaoileadh faoi chosáin atá carntha mar gheall ar sceitheadh gáis áitiúil	Ar feadh an ama	Neamhdhóchúil	3	Tromchúiseach Cailleadh beatha féideartha agus gortuithe tromchúiseacha Damáiste féideartha don timpeallacht máguaird lena n-áirítear tionchair ar ghnáthóga íogaire	3	Meánach
4	Teagmhais Fónas – Riosca nochtadh do phríomhlíonra príomhlíonra agus séaraigh éillithe nó scaoileadh leo le linn tochairte	Ar feadh an ama	Neamhdhóchúil	3	Teoranta Gortú féideartha Cur isteach féideartha ar sheirbhísí do chónaitheoirí agus gnólachtaí Scaoileadh féideartha ábhar éillithe isteach sa chomhshaol	2	Íseal
5	Fónais – Riosca damáiste do línte cumhachta ardvoltais agus meánvoltais	Ar feadh an ama	Neamhdhóchúil	3	Tromchúiseach Básanna agus gortú féideartha	3	Meánach

Aitheantas an Riosca	Teagmhas	Eilimint an Tionscadail	Dóchúlacht	Rátáil	Iarmhairt	Rangú	An Catagóir Riosca mar Thoradh
					Cur isteach féideartha ar sheirbhísí do chónaitheoirí agus gnólachtaí		
6	Imeacht Éillithe – an baol go dtiocfaidh ábhar éillithe le linn tochailte.	Ar feadh an ama	Neamhdhóchúil	3	Teoranta Nochtadh féideartha pearsanra d'ábhar guaiseach Scaoileadh féideartha ábhar éillithe isteach sa chomhshaol	2	Íseal
7	Teagmhas Iompair – Mórtionóisc tráchta a bhaineann le feithiclí tógála agus trácht poiblí	Ar feadh an ama	Dóchúil	4	Teoranta Básanna agus gortú féideartha Cur isteach féideartha ar sheirbhísí do chónaitheoirí agus gnólachtaí	2	Meánach
8	Bithshlándaíl – imeacht as a dtagann leathadh speiceas ionrach le linn oibreacha foirgníochta	Ar fud (Go háirithe ag ceantair in aghaidh an tsrutha de ghnáthóg íogair agus cóngarach do SAC Loch Coiribe)	Dóchúil	4	Teoranta Scaoileadh féideartha speiceas ionrach isteach sa chomhshaol	3	Meánach
9	Teagmhas Tionsclaíoch – Pléascadh nó dóiteán a tharlaíonn in airíonna cóngaracha le linn oibreacha foirgníochta	Ar feadh an ama	Neamhdhóchúil	2	An-Tromchúiseach Básanna agus gortú féideartha	4	Meánach
An Chéim Oibriúcháin							
10	Titim struchtúrach (titim droichead, titim tolláin)	Ar fud (go háirithe ag Droichead na Coiribe, Tollán Easpa, , Tarbhealach Mhionlaigh agus Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe)	An-neamhdhóchúil	2	Tromchúiseach Básanna agus gortú féideartha Cur isteach féideartha ar sheirbhísí do chónaitheoirí agus gnólachtaí Scaoileadh féideartha ábhar éillithe isteach sa chomhshaol	3	Íseal

Aitheantas an Riosca	Teagmhas	Eilimint an Tionscadail	Dóchúlacht	Rátáil	Iarmhairt	Rangú	An Catagóir Riosca mar Thoradh
					Damáiste féideartha don timpeallacht máguaird lena n-áirítear tionchair ar ghnáthóga íogaire		
11	Teagmhas Tionsclaíoch – Pléascadh nó dóiteán a tharlaíonn i réadmhaoine in aice láimhe le linn oibriochta	Ar feadh an ama	An-neamhdhóchúil	2	Tromchúiseach Básanna agus gortú féideartha Cur isteach féideartha ar sheirbhísí do chónaitheoirí agus gnólachtaí Scaoileadh féideartha ábhar éillithe isteach sa chomhshaol	3	Íseal
12	Imeacht aimsire foirneach – Riosca teagmhais aimsire foirneacha ar nós tuilte fada as a n-eascróidh rith chun srutha dríodair agus damáiste stoirme	Ar feadh an ama	An-neamhdhóchúil	2	Teoranta Baol go ndéanfaí damáiste don bhonneagar áitiúil Cur isteach féideartha ar sheirbhísí do chónaitheoirí agus gnólachtaí	2	Íseal

Tábla 21.6 Measúnacht ar Leibhéil Suntasachta in Éagmais Maolaithe

Dóchúlacht	5 – An-dóchúil					
	4 – Dóchúil		[7], [9]	[8]		
	3 – Neamhdhóchúil		[4], [6], [11], [12]	[2], [3], [5]		
	2 – Dóchúlacht An-Íseal		[13]	[10]		
	1 – Dóchúlacht Thar a bheith Íseal				[1]	
		1 – Mion	2 – Teoranta	3 – Tromchúiseach	4 – An-Tromchúiseach	5 – Tubaisteach
Iarmhairtí Tionchair						
Sainmhínítear suntasacht mar Íseal (Glas), Meánach (Ómra) agus Ard (Dearg)						

Tabhair faoi deara: Is iad na huimhreacha in [x] an uimhir aitheantais riosca in Tábla 21.5 thuas

Ó scrúdú a dhéanamh ar na rioscaí sochreidte a chuirtear i láthair in Tábla 21.5, Aitheantais Riosca 2, 3, 5, 7, 8, agus 9, meastar go bhfuil siad os cionn na tairsí suntas a leagadh síos do na measúnuithe. Rinne na himeachtaí seo go léir rátáil idir 8-12 pointe, rud a fhágann go bhfuil an Crios Meán-riosca ann agus tabharfar ar aghaidh iad le haghaidh tuilleadh breithnithe agus measúnaithe ar bhearta maolaithe in Tábla 21.8.

Níl aon imeachtaí laistigh den Chrios Ard-riosca. Tá na himeachtaí eile laistigh den Chrios Íseal-riosca agus mar sin ní gá a thuilleadh machnaimh a dhéanamh orthu.

21.2.3.2 Láithreáin Seveso

Rinneadh athbhreithniú ar shuíomh láithreáin Seveso den tSraith Uachtair agus Íochtarach agus ar a gcóngarach don Tionscadal agus cuireadh i láthair é thíos. De réir TMTT 2018, ní thagann an Tionscadal laistigh den achar comhairliúcháin d'aon láithreán.

Tábla 21.7 Láithreáin Seveso

Ainm	Láthair	Sraith Seveso	Fad ón Teorainn Mheasúnaithe
Eibleacht Biotúman Colas (Iarthar) Teo.	Órán Mór, Co. na Gaillimhe	Sraith Uachtarach	3.1km
Circle K Críochfort na Gaillimhe	Páirc Fiontraíochta Chuan na Gaillimhe, na Dugaí Nua, Gaillimh	Sraith Uachtarach	3.5km

Tá an suíomh Seveso sraith íochtar is gaire suite ag Tynagh Energy Ltd., Baile Locha Riach, Co. na Gaillimhe atá níos mó ná 15km ón Teorainn Mheasúnaithe.

21.2.4 Bearta Maolaithe

Tar éis measúnú a dhéanamh ar an Tionscadal, faoin gceannnteideal leochaileachta i leith mórtionóiscí agus/nó tubaistí, tá sé de tháthar nach bhfuil gá le bearta maolaithe breise ar bith seachas na cinn atá ionchorpraithe cheana féin agus a gcuirtear síos orthu thíos agus in áiteanna eile san TMTT nuashonraithe seo.

21.2.4.1 Dearadh Dúchasach

Forbraíodh dearadh an Tionscadail de réir na gcaighdeán deartha ábhartha lena n-áirítear forálacha chun riosca a laghdú agus an dóchúlacht go dtarlóidh teagmhais riosca. Tá an dearadh tar éis dul chun cinn trí phróiseas atriallach a chinntigh gur dearadh agus forbraíodh an Tionscadal chun an baol ó mhórtionóiscí/nó mórtubhaistí a laghdú agus le leochaileacht an Tionscadail a laghdú.

21.2.4.2 Pleananna agus Nósanna Imeachta

Forbraíodh na pleananna agus na nósanna imeachta atá leagtha amach sa chuid seo chun riosca a bhainistiú go héifeachtach agus a íoslaghdú trína chinntiú go ndéanfar gach iarracht réasúnach lena chinntiú go maolófar nó go laghdófar an tionchar comhshaoil le linn na tógála nuair is féidir.

Plean Bainistíochta Comhshaoil Tógála

Tá Plean Bainistíochta Comhshaoil Tógála (CEMP) forbartha, Aguisín A.7.5 a shonraíonn na bearta maolaithe atá beartaithe le cur i bhfeidhm le linn chéim tógála an Tionscadail.

Déanfaidh an Conraitheoir ceaptha an CEMP a nuashonrú chun a shocrú conas a bhainfear amach cosaint an chomhshaoil le linn Chéim na Tógála den Tionscadal.

Déanann CEMP achoimre ar an straitéis fhoriomlán bainistíochta comhshaoil a d'fhéadfaí a ghlacadh agus a chur chun feidhme le linn Chéim Foirgníochta an Tionscadail agus ní mór í a léamh i gcomhar leis na sonraí tógála a leagtar amach i gCaibidil 7 den TMTT nuashonraithe seo.

Acmhainn Tógála agus Scartála agus Bainistiú Dramhaíola

Tugtar aghaidh in CEMP ar Bhainistiú Acmhainní agus Dramhaíola Foirgníochta agus Scartála chun a léiriú conas a dhéanfar dramhaíl a thagann chun cinn le linn Chéim na Tógála (lena n-áirítear) oibreacha scartála an Tionscadail a bhainistiú agus a dhiúscairt ar bhealach lena n-áiríteofar go gcomhlíonfar forálacha Uimhir 10 de 1996 – an tAcht um Bainistiú Dramhaíola, 1996, arna leasú. Is é an conraitheoir ceaptha a fhorbróidh an Plean Bainistíochta Acmhainní agus Dramhaíola Tógála agus Scartála.

Plean Bainistíochta Tráchtá Tógála

Tugtar aghaidh ar Bhainistiú Tráchtá Foirgníochta in CEMP chun a léiriú conas a d'fhéadfaí an comhéadan idir trácht poiblí agus trácht a bhaineann le tógáil a bhainistiú, i gcás inarb indéanta, agus chun gluaiseachtaí feithicilí a bhaineann le tógáil an Tionscadail a rialú. Déanfaidh an conraitheoir ceaptha an Plean Bainistíochta Tráchtá Tógála a nuashonrú agus a chur i bhfeidhm ionas go ndéanfar an trácht a bhainistiú agus a mhonatóiriú go sábháilte agus go héifeachtúil le linn na Céime Tógála.

Bainistíocht Speiceas Ionrach Neamhdhúchasach

Tugtar aghaidh ar Bhainistiú Speiceas Ionrach Neamhdhúchasach in CEMP chun an straitéis a ghlacfar le linn thógáil an Tionscadail a sholáthar chun leathadh speiceas plandaí ionrach neamhdhúchasach a bhainistiú agus a chosc. Déanfaidh an conraitheoir ceaptha an Plean Bainistíochta Speiceas Ionrach Neamhdhúchasach a thabhairt cothrom le dáta agus a chur chun feidhme trí úsáid a bhaint as éiceolaí atá cáilithe go cuí, de réir mar is gá.

Dríodar, Creimeadh, Plean Rialaithe Truaillithe

Tugtar aghaidh ar bhearta cosanta dromchla agus screamhuisce in CEMP, ina ndéantar achoimre ar na nósanna imeachta agus ar na cleachtais theicniúla chun dríodar, creimeadh agus rialú truaillithe éifeachtach a chur chun feidhme a ghlacfar le linn Chéim Foirgníochta an Tionscadail. Déanfaidh an conraitheoir ceaptha an Plean um Rialú Dríodar, Creimeadh agus Truaillí a thabhairt cothrom le dáta agus a chur chun feidhme.

Plean Freagartha Teagmhais Timpeallachta

Tá an plean freagartha teagmhais timpeallachta mar chuid de CEMP, déantar achoimre ann ar na nósanna imeachta agus ar na cleachtais is gá i gcás teagmhas timpeallachta a tharlaíonn le linn Chéim Foirgníochta an Tionscadail. Déanfaidh an conraitheoir ceaptha an plean freagartha do theagmhais timpeallachta a thabhairt cothrom le dáta agus a chur chun feidhme.

Plean Rialaithe Lotnaidí

Beidh an plean rialaithe lotnaidí mar chuid de CEMP, leagtar amach ann an straitéis agus na nósanna imeachta chun lotnaidí ar an láthair a sheachaint agus a chosc le linn thógáil an Tionscadail. Déanfaidh an conraitheoir ceaptha an plean um Rialú Lotnaidí a thabhairt cothrom le dáta agus a chur chun feidhme.

Tugtar na rioscaí a sannadh sa Chrios Meánriosca chun cinn chun measúnú a dhéanamh ar bhearta maolaithe in Tábla 21.8.

Tábla 21.8 Timpistí agus / nó Tubaistí Móra – Measúnacht ar Bhearta Maolaithe

Aitheantas an Riosca	Teagmhas	Scór Riosca Roimh Mhaolú	Bearta Maolaithe	Dóchúlacht Tar Éis Maolaithe	Iar-Mhaolú Iarmhairt na dtionchar	Scór Riosca Tar Éis Maolaithe
2	Imbhualadh ar talamh – (Tochailt ábhair)	Meánach	Féach Aguisín A.7.5 CEMP le haghaidh sonraí maidir le bearta maolaithe agus faireacháin a mholtar le linn na tréimhse tógála.	An-neamhdhóchúil	Teoranta	Íseal
3	Teagmhais Fónais – Riosca pléasctha gáis mar gheall ar phríomhlíonra gáis a bhualadh nó gás gafa a scaoileadh faoi chosáin atá carntha mar gheall ar sceitheadh gáis áitiúil	Meánach	Féach Aguisín A.7.5 CEMP le haghaidh sonraí maidir le bearta maolaithe agus faireacháin a mholtar le linn na tréimhse tógála.	An-neamhdhóchúil	Teoranta	Íseal
5	Fónais – Riosca damáiste do línte cumhachta ardvoltais agus meánvoltais	Meánach	Féach Aguisín A.7.5 CEMP le haghaidh sonraí maidir le bearta maolaithe agus faireacháin a mholtar le linn na tréimhse tógála.	An-neamhdhóchúil	Teoranta	Íseal
7	Teagmhas Iompair – Mórthionóisc tráchta a bhaineann le feithiclí tógála agus trácht poiblí	Meánach	Féach Aguisín A.7.5 CEMP le haghaidh sonraí maidir le bearta maolaithe agus faireacháin a mholtar le linn na tréimhse tógála.	An-neamhdhóchúil	Tromchúiseach	Íseal
8	Bithshlándaíl – imeacht as a dtagann leathadh speiceas ionrach le linn oibreacha foirgníochta	Meánach	Féach Aguisín A.7.5 CEMP le haghaidh sonraí maidir le bearta maolaithe agus faireacháin a mholtar le linn na tréimhse tógála.	Neamhdhóchúil	Teoranta	Íseal

Aitheantas an Riosca	Teagmhas	Scór Riosca Roimh Mhaolú	Bearta Maolaithe	Dóchúlacht Tar Éis Maolaithe	Iar-Mhaolú Iarmhairt na dtionchar	Scór Riosca Tar Éis Maolaithe
9	Teagmhas Tionsclaíoch – Pléascadh nó dóiteán a tharlaíonn in airíonna cóngaracha le linn oibreacha foirgníochta	Meánach	Féach Aguisín A.7.5 CEMP le haghaidh sonraí maidir le bearta maolaithe agus faireacháin a mholtar le linn na tréimhse tógála.	Neamhdhóchúil	Teoranta	Íseal

Tábla 21.9 Measúnacht ar Leibhéil Suntasachta - Tar Éis Maolaithe

Dóchúlacht	5 – An-dóchúil					
	4 – Dóchúil					
	3 – Neamhdhóchúil		[8], [9]			
	2 – Dóchúlacht An-Íseal		[2], [3], [4]	[7]		
	1 – Dóchúlacht Thar a bheith Íseal					
		1 – Mion	2 – Teoranta	3 – Tromchúiseach	4 – An-Tromchúiseach	5 – Tubaisteach

Tabhair faoi deara: Is iad na huimhreacha in [x] an uimhir aitheantais riosca in Tábla 21.5 thuas

21.2.5 Tionchair Iarmharacha

Tá an fhéidearthacht go dtarlódh mórtionóiscí agus/nó mórtéagmhais thubaiste mar iarmhairt mhór fós thar a bheith neamhdhóchúil. Breithníodh na himeachtaí sin le linn an phróisis deartha agus cuireadh bearta san áireamh sa dearadh chun déine agus iarmhairtí féideartha na n-imeachtaí sin a laghdú.

Tar éis an maolú, an faireachán agus an dearadh bunúsach a chur chun feidhme, níl aon tionchar iarmharach suntasach ann.

21.3 Modheolaíocht a úsáidtear chun measúnú a dhéanamh ar Idirghníomhaíochtaí agus ar Éifeachtaí Carnacha

21.3.1 Treoir

Mar a tuairiscíodh roimhe seo i gCuid 21.1, leagtar amach an ceanglas chun aghaidh a thabhairt ar idirghníomhaíochtaí éifeachtaí agus éifeachtaí carnacha i dTreoir MTC arna leasú le Treoir 2014/52/AE maidir le measúnú a dhéanamh ar éifeachtaí tionscadal poiblí agus príobháideach áirithe ar an gcomhshaol agus in Acht na mBóithre 1993, arna leasú.

Tá an caibidil seo réitithe de réir an treoraíocht a leanas:

- Treoirilínte d'Údaráis Pleanála agus don Bhord Pleanála maidir le Measúnacht ar Thionchair Timpeallachta a chur chun feidhme. An Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil (DoHPLG), (2018).
- An Coimisiún Eorpach (2017) Measúnú Tionchair Timpeallachta ar Thionscadail – Treoraíocht maidir le hullmhú na Tuarascála ar an Measúnú Tionchair Timpeallachta. (Oifig Foilseachán Oifigiúil na gComhphobal Eorpach, 2017).

- Treoirlínte maidir leis an bhFaisnéis a bheidh sna Tuarascálacha ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta (TMTT) EPA, (2022).
- Treoirlínte ón gCoimisiún Eorpach (1999) maidir le Measúnú ar Thionchar Indíreach agus Carnach chomh maith le hidirghníomhaíochtaí Tionchair, (Oifig Foilseachán Oifigiúil na gComhphobal Eorpach 1999).

21.3.2 Modheolaíocht Mheasúnachta

Ag an gcéad chéim d'ullmhú EIA 2018, scrúdaíodh an fhéidearthacht maidir le hidirghníomhaíochtaí suntasacha éifeachtaí agus éifeachtaí carnacha agus sainathnódh aon éifeacht a d'fhéadfadh a bheith ann. Breithníodh na héifeachtaí féideartha sin sna staidéir ar an measúnú tionchair le haghaidh gach ceann de na tosca comhshaoil ábhartha agus tugadh aghaidh orthu freisin i ndearadh an Tionscadail. Rinneadh athbhreithniú freisin ar na measúnuithe don TMTT nuashonraithe sin maidir leis an bhféidearthacht go mbeadh idirghníomhaíochtaí suntasacha éifeachtaí agus éifeachtaí carnacha ann agus sainathnódh aon éifeacht a d'fhéadfadh a bheith ann.

Agus EIA 2018 á ullmhú, bhí go leor plé agus cumarsáide ann, lena n-áirítear ceardlanna agus cruinnithe idir na speisialtóirí comhshaoil agus an fhoireann deartha le linn an phróisis deartha, rud a chuidigh leis an bhféidearthacht maidir le hidirghníomhaíochtaí suntasacha idir tionchair agus tionchair charnacha a thagann chun cinn ar an gcéad dul síos a aithint agus a íoslaghdú. Lean an rannpháirtíocht leanúnach sin idir na speisialtóirí comhshaoil agus an fhoireann deartha ar aghaidh ag cur an Tionscadail don TMTT nuashonraithe seo ar an eolas.

Sainathnódh idirghníomhaíocht na n-éifeachtaí laistigh de dhearadh an Tionscadail agus na mbeart maolaithe i gcoibhneas leis na hidirghníomhaíochtaí sin i ndáil le gach ceann de na tosca comhshaoil agus tugadh aghaidh orthu go mion sna caibidlí faoi seach ina ndéileáiltear le gach fachtóir comhshaoil sa TMTT nuashonraithe seo. Cuirtear i láthair sa chaibidil seo achoimre ar gach measúnú ar idirghníomhaíocht (idirghaolmhaireacht) na dtionchar féideartha (ón Tionscadal) idir na tosca comhshaoil éagsúla agus déantar achoimre inti ar na bearta maolaithe i gcoibhneas leis na hidirghníomhaíochtaí sin. Baineadh úsáid as an gcur chuige maitrise agus tuairim shaineolach, mar a leagtar amach i dTreoirlínte an Aontais (1999) agus i dTreoirlínte CCE (2022), chun an fhéidearthacht maidir le hidirghníomhaíochtaí suntasacha tionchair a shainaithint. Déan tagairt do Tábla 21.10 le haghaidh maitrise na n-idirghníomhaíochtaí féideartha.

Ar an gcaoi chéanna, sainathnódh tionchair charnacha a eascraíonn as an idirghníomhaíocht idir an Tionscadal agus tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ar leibhéal aonair (deiseal) i leith gach ceann de na tosca comhshaoil aonair agus tugadh aghaidh orthu go mion sna caibidlí faoi seach a dhéileáil le gach fachtóir comhshaoil sa TMTT nuashonraithe seo. Cuirtear i láthair in Aguisín A 21.1 a ghabhann leis an gcaibidil seo na measúnuithe carnacha sin in éineacht leis na tionscadail eile atá beartaithe agus/nó tiomanta agus breithnítear éifeacht charnach an Tionscadail ina iomláine leis na tionscadail eile atá beartaithe agus/nó tiomanta ar leibhéal aonair agus na tosca comhshaoil uile á gcur san áireamh. Cuirtear achoimre ar thorthaí Aguisín A. 21.1 i láthair i gCodanna 21.6.1 go 21.6.13. Sa bhreis ar an measúnacht tionchair charnacha péireach sin, cuirtear measúnú carnach ar gach ceann de na tionscadail eile atá beartaithe agus/nó tiomanta mar a shainaithnítear leis an Tionscadal i láthair i gCuid 21.6.14 .

21.4 Idirghníomhaíocht Éifeachtaí

21.4.1 Maitris Éifeachtaí

Tá gach fachtóir comhshaoil idirghaolmhar go pointe áirithe, agus is féidir leis na caidrimh a bheith idir teann agus dosháráithe. Rinneadh na hidirghníomhaíochtaí idir na héifeachtaí comhshaoil a sainathnódh a mheas agus a mheasúnú cheana féin laistigh de chaibidlí aonair an TMTT nuashonraithe seo. Cuireadh bearta chun éifeachtaí a íoslaghdú san áireamh i ndearadh an Tionscadail agus áirítear iad freisin sna measúnuithe uile agus rinneadh measúnú ar na héifeachtaí iarmharacha.

Mar shampla, i gcás ina bhfuil sé suite i gCaibidil 11, Hidreolaíocht go dtiocfaidh méadú ar sholaid ar fuaidreamh nó ar thruailleáin le linn tógála a eascraíonn as créoibreacha, ansin Caibidil 8, Tá measúnú déanta ag an mbithéagsúlacht ar éifeacht an mhéid sin ar fhlóra agus fána uisceach. Dearadh bearta chun tionchair solad nó truailleán ar fuaidreamh a íoslaghdú agus na hidirghníomhaíochtaí sin á gcur san áireamh agus cuireadh san áireamh iad sna caibidlí maidir le hidreolaíocht agus bithéagsúlacht araon agus rinneadh measúnú ar na tionchair iarmharacha ar hidreolaíocht agus ar bhithéagsúlacht araon. Ar an gcaoi chéanna, i gcás inar suíodh le Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir agus Caibidil 18, Torann agus Creathadh go mbeidh astaíochtaí aeir agus torainn ann le linn na gcéimeanna tógála agus oibríochtúla araon, rinneadh measúnú le Caibidil 19, Daonra agus Sláinte an Duine ar éifeacht na n-astaíochtaí sin ar shláinte an duine agus rinneadh measúnú le Caibidil 8, Bithéagsúlacht ar éifeachtaí na n-astaíochtaí sin ar fhlóra agus fána íogair. Ceapadh bearta chun tionchair astaíochtaí aeir agus torainn a íoslaghdú agus na hidirghníomhaíochtaí sin á gcur san áireamh agus cuireadh san áireamh iad sna measúnuithe agus sainaitníodh na tionchair iarmharacha.

Cuirtear i láthair in Tábla 21.10 na hidirghníomhaíochtaí féideartha idir na tosca comhshaoil i bhformáid mhaitrís Déantar scrúdú ann ar an bhféidearthacht go mbeadh tionchar ag an bhfachtóir nó ag an tsaincheist chomhshaoil sa cholún ar chlé ar an bhfachtóir comhshaoil a liostaítear i ró uachtair na maitrise mar thoradh ar an Tionscadal. Cuirtear i láthair sna sleachta i ndiaidh Tábla 21.10 measúnú ar na hidirghníomhaíochtaí a d'fhéadfadh a bheith ann idir éifeachtaí, bearta maolaithe agus éifeachtaí iarmharacha. Tá an measúnú sin bunaithe ar fhaisnéis atá sa TMTT nuashonraithe seo agus ar thoradh an phlé agus na n-idirghníomhaíochtaí idir na speisialtóirí comhshaoil agus an fhoireann deartha.

Má tá an fhéidearthacht ann go mbeadh éifeacht ann le linn na tógála, léirítear é sin le 'C'. Léirítear le 'O' go bhféadfadh éifeacht a bheith aige le linn oibríochta agus léirítear le 'CO' go bhféadfadh éifeacht a bheith aige le linn tógála agus oibríochta araon. Má mheastar nach mbeidh aon fhéidearthacht ann éifeacht a bheith aige, léirítear é sin le 'tada'.

Mar shampla, chun an Tionscadal atá beartaithe a thógáil, beidh gá le gluaiseachtaí tráchta tógála (colún láimhe ar chlé) a d'fhéadfadh tionchair dhiúltacha ('C') a ghiniúint ar roinnt tosca comhshaoil (an tsraith uachtair den tábla) amhail cáilíocht an aeir, an aeráid, torann agus creathadh, an bhithéagsúlacht, an daonra agus sláinte an duine, sócmhainní ábhartha (talmhaíocht agus neamhthalmhaíochta araon) agus an riosca go dtarlódh mórtionóiscí agus/nó tubaistí nádúrtha. D'fhéadfadh tionchair (thánaisteacha/indíreach) ar thosca comhshaoil eile a bheith mar thoradh ar na tosca comhshaoil sin. Mar shampla, ginfidh gníomhaíochtaí tochailte ábhar (tionchar díreach ar an ithir agus ar acmhainní carraige) a mbeidh iompar (tionchar tánaisteach ar thrácht tógála) agus diúscairt (tionchar tánaisteach ar acmhainn acmhainní lasmuigh den láthair) ag teastáil ó chuid acu D'fhéadfadh tionchar a bheith ag astaíochtaí aeir (tionchar tánaisteach) a eascraíonn as an trácht tógála sin ar an daonra agus ar shláinte an duine ina dhiaidh sin. Breithníodh na hidirghníomhaíochtaí agus na tionchair thánaisteacha/indíreacha sin uile i ngach ceann de na caibidlí faoi seach den TMTT nuashonraithe seo.

Tábla 21.10 An tIdirghníomhú Féideartha idir Éifeachtaí Maitrís (C = Tógáil, O = Oibriochtúil, Ceann ar bith = Gan Tionchar Féideartha)

Idirghníomhú	Trácht	Bithéagsúlacht	Ithreacha & Geolaíocht	Hidrigeolaíocht	Hidreolaíocht	Tírdhreach & Amharc	Oidhreacht Chultúrtha	Sócmhainní Ábhartha – Talmhaíocht	Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta	Cáilíocht an Aeir	Aeráid	Torann & Creathadh	Daonra & Sláinte an Duine	Acmhainní agus Dramhaíl	Mórtionóiscí agus/nó Tubaistí
Trácht			C	CO	CO	CO	Tada	CO	CO	CO	CO	CO	CO	CO	CO
Bithéagsúlacht	Tada		Tada	CO	CO	CO	Tada	CO	Tada	CO	CO	Tada	CO	Tada	Tada
Ithreacha agus Geolaíocht	C	CO		C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	Tada
Hidrigeolaíocht	C	C	C		C	C	C	CO	CO	Tada	Tada	Tada	CO	Tada	Tada
Hidreolaíocht	C	CO	CO	CO		CO	CO	CO	CO	Tada	Tada	Tada	CO	CO	Tada
Tírdhreach & Amharc	CO	CO	Tada	CO	Tada		CO	CO	CO	O	O	Tada	CO	Tada	Tada
Oidhreacht Chultúrtha	Tada	C	Tada	Tada	Tada	CO		C	CO	Tada	Tada	Tada	CO	C	Tada
Sócmhainní Ábhartha – Talmhaíocht	CO	CO	Tada	Tada	C	CO	Tada		Tada	C	C	Tada	Tada	C	Tada
Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta	CO	Tada	Tada	Tada	Tada	CO	CO	Tada		O	O	Tada	Tada	C	Tada
Cáilíocht an Aeir	Tada	CO	Tada	Tada	Tada	Tada	Tada	Tada	Tada		CO	Tada	CO	C	Tada
Aeráid	Tada	CO	Tada	CO	CO	Tada	Tada	Tada	Tada	CO		Tada	CO	CO	Tada
Torann & Creathadh	Tada	CO	C	C	Tada	CO	CO	CO	CO	Tada	Tada		CO	Tada	Tada
Daonra & Sláinte an Duine	CO	Tada	Tada	Tada	Tada	Tada	Tada	Tada	Tada	Tada	O	Tada		Tada	Tada
Acmhainní agus Dramhaíl	Tada	CO	CO	CO	CO	CO	Tada	Tada	Tada	CO	CO	Tada	CO		Tada
Mórtionóiscí agus/nó Tubaistí	CO	CO	C	C	CO	C	CO	CO	CO	O	CO	CO	CO	Tada	

21.4.2 Idirghníomhaíochtaí a d'fhéadfadh a bheith ann

Aithníodh na héifeachtaí féideartha uile a d'eascair as na hidirghníomhaíochtaí féideartha ag céim an-luath sa phróiseas deartha agus in ullmhú EJAR 2018, a tugadh cothrom le dáta agus a ndearnadh athbhreithniú orthu ansin don EJAR nuashonraithe seo. Dá bhrí sin, tugadh aghaidh orthu i ndearadh an Tionscadail agus breithníodh iad sna staidéir ar an measúnú tionchair. Mar thoradh air sin, seachnaíodh na héifeachtaí féideartha ar fad trí bhearta deartha nó tugadh aghaidh orthu trí bhearta maolaithe sonracha. Chuidigh an próiseas luathaitheanta sin leis an bhféidearthacht go dtiocfadh idirghníomhaíochtaí suntasacha éifeachtaí chun cinn aithint agus a íoslaghdú. Déantar tuilleadh plé thíos ar na héifeachtaí agus ar na bearta maolaithe a d'fhéadfadh a bheith ann.

21.4.2.1 Forbhreathnú ar Idirghníomhaíochtaí Tráchta

Céim na Tógála

Chun an Tionscadal a thógáil, beidh gá le gluaiseachtaí tráchta tógála a d'fhéadfadh tionchair dhiúltacha a chruthú ar roinnt tosca comhshaoil amhail cáilíocht an aeir agus an aeráid, torann agus creathadh, bithéagsúlacht, hidreolaíocht, sláinte an daonra agus sláinte an duine, tionchar tírdhreacha agus amhairc, sócmhainní ábhartha (talmhaíocht agus neamhtalmhaíochta araon) agus an baol go dtarlódh mórthionóiscí agus/nó tubaistí.

Braitheann leibhéal na giniúna tráchta tógála ar chineálacha, déine agus fad na ngníomhaíochtaí tógála atá ar siúl. Mar shampla, má tá méideanna suntasacha ábhair thochailte nó ábhar scartála ann ar gá iad a dhiúscairt lasmuigh den láthair nó más gá ábhair shuntasacha a allmhairiú ar an láthair, d'fhéadfadh na gníomhaíochtaí sin méideanna suntasacha tráchta tógála a ghiniúint.

Beidh atreorú bóithre agus cur isteach gearrthéarmach ginearálta ar dhaoine agus ar réadmhaoín sa cheantar mar thoradh ar ghiniúint tráchta tógála, rud a d'fhéadfadh tionchar diúltach a imirt ar shócmhainní ábhartha. Ina theannta sin, d'fhéadfadh trácht foirgníochta tionchar diúltach a imirt ar an mbithéagsúlacht a eascraíonn as téarnú, suaithleadh agus básmhaireacht. Ar deireadh, d'fhéadfadh idirghníomhaíocht a bheith ann idir trácht foirgníochta agus an riosca mórthionóiscí agus/nó tubaistí nádúrtha a eascraíonn as an riosca go dtarlódh mórthionóisc tráchta le linn chéim na tógála.

An Chéim Oibriúcháin

D'fhéadfadh trácht oibríochtúil agus láithreach fhisiciúil an Tionscadail tionchair dhiúltacha a ghiniúint ar na tosca comhshaoil céanna a sainaitníodh don chéim tógála thuas.

Rinneadh measúnú ar na méideanna agus sreafaí tráchta oibríochtúla réamh-mheasta le haghaidh an Tionscadail le linn an TMTT nuashonraithe seo agus tá idirghníomhaíochtaí réamh-mheasta ann.

21.4.2.2 Idirghníomhaíocht idir Trácht agus Cáilíocht an Aeir

Céim na Tógála

Rinneadh measúnú ar cháilíocht an aeir ar thionchair tráchta foirgníochta agus léiríonn na torthaí go bhfuil na tiúchain réamh-mheasta go léir i gcomhréir leis na caighdeáin maidir le cáilíocht an aeir (Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir). Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó thrácht foirgníochta ar cháilíocht an aeir agus ina dhiaidh sin ar an daonra agus ar shláinte an duine.

Is é conclúid fhoriomlán an mheasúnaithe ar cháilíocht an aeir, le cur chun feidhme na mbearta maolaithe sin mar a mholtar laistigh den TMTT nuashonraithe seo, nach bhfuil aon tionchar iarmharach suntasach ar cháilíocht an aeir le linn chéim na tógála.

An Chéim Oibriúcháin

Rinneadh measúnú ar cháilíocht an aeir le linn chéim oibriúcháin an Tionscadail agus léiríonn na torthaí go bhfuil na tiúchain réamh-mheasta uile i gcomhréir leis na caighdeáin maidir le cáilíocht an aeir (Féach Tábla 16.20 de Chaibidil 16, Cáilíocht an Aeir).

Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó thrácht ar cháilíocht an aeir agus ina dhiaidh sin ar an daonra agus ar shláinte an duine.

21.4.2.3 *Idirghníomhaíocht idir Trácht agus an Aeráid*

Céim na Tógála

I gCaibidil 17, Aeráid déantar measúnú ar na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ag ábhair thógála, trácht tógála agus gníomhaíochtaí ar astaíochtaí gás ceaptha teasa don Tionscadal. Moltar bearta le linn na céime tógála a mbeidh sé d'éifeacht acu giniúint carbóin chorpraithe a laghdú, agus maolaítear na tionchair ar ghás ceaptha teasa go páirteach. Tá tábhacht le rogha ábhair, go háirithe i bpríomhghineadóirí gás ceaptha teasa amhail coincrét, cruach agus pábháil, sa chaoi go dtugtar gealltanais shonracha maidir le comhdhéanamh coincríte agus leibhéal na cruach athchúrsáilte a úsáidtear. Déantar trácht foirgníochta agus astaíochtaí gaolmhara a íoslaghdú a mhéid is féidir agus an athúsáid is mó is féidir á baint as ábhair ar an láthair, rud a laghdaíonn trácht foirgníochta nach bhfuil gá leis agus a allmhairíonn ábhair thógála. Déanann na bearta sin chun trácht tógála a laghdú difear d'astaíochtaí foriomlána an Tionscadail a bhreithnítear sa mheasúnú aeráide.

Is é conclúid fhoriomlán an mheasúnaithe aeráide, le cur chun feidhme na mbeart maolaithe sin mar a thuairiscítear i gCaibidil 17, Aeráid, den TMTT nuashonraithe seo, go dtuairítear go mbeidh drochthionchar measartha ar an aeráid le linn chéim na tógála.

An Chéim Oibriúcháin

Breithnítear sa mheasúnú aeráide (Caibidil 17, Aeráid) measúnú saolré ar an Tionscadal thar thréimhse 60 bliain i gcomhréir le caighdeán TII. De réir mar a mheastar go leanfaidh an daonra ag méadú, agus Gaillimh ag fás 50% i ndlúthfhoirm uirbeach de réir NPF, leanfaidh an líon tráchta ag méadú, cé gur HGVanna atá ann chun freastal ar an méadú daonra seo a mhéadaíonn níos suntasaí ná turais charranna príobháideacha mar gheall ar an bhfás dlúth réamh-mheasta atá níos comhoiriúnach le taisteal gníomhach agus iompar poiblí. Tugann trácht méadaithe méadú ar astaíochtaí a ndéantar measúnú orthu sa mheasúnú aeráide. Táthar ag tuar go mbeidh drochthionchar measartha ar an aeráid ar feadh shaolré an Tionscadail toisc nach moltar aon bheart maolaithe ar leibhéal an Tionscadail (maolú bunaithe ar dhearadh amháin).

Mar sin féin, is dócha go dtiocfaidh laghdú ar an éifeacht sin le himeacht ama mar gheall ar chur chun feidhme na mbeart arna gcur in iúl ag an gCoimisiún Eorpach agus ag CBT 24, lena ngearrtar pionós ar thaisteal i gcarr príobháideach agus lena dtacaítear le bearta lena gcumasaítear agus lena n-éascaítear taisteal gníomhach agus iompar poiblí agus lena gcuirtear chun cinn freisin dul chun cinn breoslaí neamhiontaise.

21.4.2.4 *Idirghníomhaíocht idir Trácht agus Torann agus Creathadh*

Céim na Tógála

Ginfidh trácht foirgníochta astaíochtaí torainn agus d'fhéadfadh tionchar torainn a bheith ag trácht foirgníochta feadh bóithre poiblí. Tá measúnú torainn agus creathaidh ar tionchair a d'fhéadfadh a bheith ann mar gheall ar thrácht tógála curtha i gcrích agus mionsonraithe i gCaibidil 18, Torann agus Creathadh.

Beidh na tionchair sin gearrthéarmach agus sealadach agus cinnteofar le húsáid beart rialaithe torainn dea-chleachtais, uaireanta oibríochta, sceidealú oibreacha laistigh de thréimhsí ama iomchuí, go ndéanfar tionchair a rialú a mhéid is indéanta le linn chéim na tógála feadh bóithre poiblí. Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó thrácht tógála ar thorann agus ina dhiaidh sin ar shláinte an daonra agus ar shláinte an duine.

Beidh tionchair chreathaidh a bhaineann le trácht tógála teoranta mar gheall ar ghiniúint íseal creathaidh ó fheithiclí feadh bóithre dea-chothabháilte. Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó thrácht tógála ar chreathadh agus ina dhiaidh sin ar shláinte an daonra agus ar shláinte an duine.

An Chéim Oibriúcháin

Ginfidh trácht le linn chéim oibríochtúil an Tionscadail astaíochtaí torainn nua. Méadófar na leibhéil torainn ag formhór na suíomhanna atá íogair ó thaobh torainn de ar feadh fhad an Tionscadail.

Cuireadh san áireamh sa mheasúnú ar thorann agus ar chreathadh (Caibidil 18, Torann agus Creathadh) tionchair réamhbheartaithe an tráchta oibríochtúil maidir le torann agus creathadh.

Ar an iomlán, méadófar leibhéil torainn ag airíonna feadh bhealach an Tionscadail nuair a bheidh sé ag feidhmiú agus tarlóidh athrú ar an timpeallacht torainn. Dearadh an Tionscadal, áfach, chun leibhéil torainn oibríochtúla a laghdú go dtí laistigh de threoirlínte deartha náisiúnta trí bhearta mionsonraithe maolaithe torainn a chur san áireamh. Tá líon na n-airíonna feadh bhealach an Tionscadail réasúnta íseal i gcomparáid leo siúd laistigh de lár na cathrach atá neamhchosanta faoi láthair ar leibhéil torainn i bhfad níos airde ó thrácht bóthair. Mar thoradh ar an laghdú ar líon ard tráchta a thrasnaíonn lár na cathrach, beidh tionchar measartha go mór dearfach torainn ar líon fairsing airíonna atá íogair ó thaobh torainn de feadh an ghréasáin bóithre atá ann cheana.

Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó thrácht oibríochtúil ar thorann agus ina dhiaidh sin ar shláinte an daonra agus ar shláinte an duine.

21.4.2.5 Idirghníomhaíocht idir Trácht agus Bithéagsúlacht

Céim na Tógála

D'fhéadfadh giniúint tráchta le linn chéim na tógála tionchar diúltach a imirt ar an mbithéagsúlacht, rud a d'fhágfadh go mbeadh fadhbanna sealadacha téarfa nó suaite ann. D'fhéadfadh trácht tógála agus gníomhaíochtaí tógála eile amhail trasrianta sruthchúrsaí a bheith ina mbacainn shealadach agus/nó ina nguais do speicis shoghluaiste amhail dobharchú, ialtóga, broc, agus éisc a bhféadfadh téarfa sealadach agus/nó básmhaireacht shealadach a bheith mar thoradh orthu. Ina theannta sin, d'fhéadfadh cur isteach sealadach ar na speicis sin a bheith mar thoradh ar thrácht foirgníochta a bheith ann go fisiciúil. Cuireadh bearta maolaithe san áireamh i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht, chun aghaidh a thabhairt ar na tionchair fhéideartha sin. Áirítear orthu sin bearta amhail criosanna eisiaimh timpeall ar shraitheanna suaitheantais, bearta tógála chun oibriú feadh sruthchúrsaí agus rialuithe dochta ar phointí trasnaithe sealadacha thar shruthchúrsaí agus pointí trasnaithe sealadacha le haghaidh ialtóga. Mar thoradh ar chur chun feidhme na mbearta maolaithe sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ar an mbithéagsúlacht mar gheall ar thrácht tógála.

Ar mhaithe le comhsheasmhacht leis an gcur chuige a ghlac an Bord Pleanála chun measúnú a dhéanamh ar láithreáin Eorpacha, rinneadh breithniú ar an bhféidearthacht go dtiocfadh tionchair tráchta tógála chun cinn ar an ngréasán bóithre níos leithne (go sonrach feadh an R458, N67, agus M18), i ndáil le limistéir ainmnithe le haghaidh chaomhnú an dúlra.

An Chéim Oibriúcháin

D'fhéadfadh giniúint tráchta agus láithreachta fhisiciúil an Tionscadail le linn na céime oibríochtúla tionchar diúltach a imirt ar an mbithéagsúlacht, rud a mbeadh saincheisteanna téarfa, suaite agus mortlaíochta mar thoradh air. D'fhéadfadh speicis shoghluaiste amhail ialtóga, scréachóga reilige agus éin eile imbhualadh le trácht nó le struchtúir a mbeadh básmhaireacht mar thoradh orthu. D'fhéadfaí cosáin eitilte ialtóg a ghearradh freisin mar gheall ar láithreachta fhisiciúil an Tionscadail. Ina theannta sin, dá dtabharfaí isteach soilsiú i limistéir nach bhfuil soilsithe murach sin, d'fhéadfadh tionchar diúltach a bheith aige sin ar ghníomhaíocht ialtóg.

Mar a pléadh roimhe seo, sainaithníodh na cineálacha idirghníomhaíochtaí tionchair sin ag céim an-luath sa phróiseas deartha agus measúnaithe comhshaoi Mar thoradh air sin, seachnaíodh na tionchair fhéideartha ar fad trí bhearta deartha nó tugadh aghaidh orthu trí bhearta maolaithe sonracha sna caibidlí ábhartha den TMTT nuashonraithe seo. Mar shampla, áiríodh sa rogha maidir le dearadh Dhroichead na Coiribe cuspóir chun tionchair éiceolaíocha a d'fhéadfadh a bheith ar éin mar gheall ar rioscaí imbhualte agus ialtóga a íoslaghdú. Dearadh íosbhealaí mamach agus Forphas Fiadhúlra Chaisleán an Gharraí d'fhonn an éifeacht bhacainne ar ialtóga a íoslaghdú. Dearadh plandáil tírdhreacha go sonrach chun básmhaireacht ulchabháin sciobóil agus ialtóg a eascraíonn as imbhualtí le trácht a íoslaghdú. Cuireadh bearta maolaithe breise san áireamh freisin i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht chun aghaidh a thabhairt ar na tionchair fhéideartha sin a thuilleadh. Mar thoradh ar chur chun feidhme bearta deartha agus bearta maolaithe eile, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha ar an mbithéagsúlacht mar gheall ar thrácht oibríochtúil agus láithreachta fhisiciúil an Tionscadail chun cinn ach amháin i ndáil leis an bhfabhcún Peregrine.

Tá sé de chumas ag láithreachtaí an Tionscadail fabhcún Peregrine neadaithe a easáitiú go buan ón suíomh neadaithe ag Cairéal Leacain Déan tagairt do Chaibidil 8, Bithéagsúlacht le haghaidh tuilleadh sonraí.

Ar mhaithe le comhsheasmhacht leis an gcur chuige a ghlac an Bord Pleanála chun measúnú a dhéanamh ar láithreachaí Eorpacha, rinneadh breithniú ar an mbrú áineasa méadaithe a bhaineann le hoibriú an Tionscadail (agus an riosca gaolmhar a d'fhéadfadh a bheith ann ina dhiaidh sin go dtiocfadh méadú ar bhrú áineasa ar QInna agus ar SClanna mar thoradh ar líon méadaithe cuairteoirí), i ndáil le limistéir ainmnithe le haghaidh chaomhnú an dúlra.

21.4.2.6 Idirghníomhaíocht idir Trácht, Ithreacha agus Geolaíocht, Hidreolaíocht agus Acmhainní agus Bainistiú Dramhaíola

Céim na Tógála

Le linn chéim na tógála, d'fhéadfadh idirghníomhaíocht a bheith ann idir Ithreacha agus Geolaíocht, Hidreolaíocht, Acmhainní agus Bainistiú Dramhaíola agus trácht tógála. Más gá ábhair thochailte nó ábhair scartála a dhiúscairt lasmuigh den láthair nó más gá ábhair thógála a allmhairiú, d'fhéadfadh na gníomhaíochtaí sin méideanna tráchta tógála a ghiniúint. Mar shampla, ginfidh gníomhaíochtaí tochailte ábhar (tionchar díreach ar an ithir agus ar acmhainní carraige) a mbeidh iompar (tionchar tánaisteach ar thrácht tógála) agus diúscairt (tionchar tánaisteach ar acmhainn acmhainní lasmuigh den láthair) ag teastáil ó chuid acu D'fhéadfadh trácht tógála rith chun srutha dríodair a tháirgeadh freisin trí shíolta sáithithe agus sciodar móna a d'fhéadfaí a dhoirteadh le linn ábhar a tharraingt. D'fhéadfadh sé sin tionchar a imirt ar cháilíocht an uisce. Déantar tuilleadh plé thíos ar an idirghníomhaíocht idir cáilíocht an uisce agus an daonra agus sláinte an duine agus an bithéagsúlacht.

Le linn an phróisis deartha, rinneadh gach iarracht méideanna allmhairithe agus onnmhairithe na n-ábhar a chothromú agus ar an gcaoi sin giniúint tráchta tógála a íoslaghdú ar an gcéad dul síos. Ina theannta sin, ullmhaíodh an Plean Bainistíochta Dramhaíola Acmhainní Foirgníochta agus Scartála (mar a chuirtear i láthair in CEMP in Aguisín A.7.5) chun a chinntiú go ndéanfar dramhaíl a thagann chun cinn le linn na céime tógála agus scartála a bhainistiú agus a dhiúscairt ar bhealach lena n-áirithítear go gcomhlíonfar forálacha na nAchtanna um Bainistiú Dramhaíola 1996-2024 agus na Rialachán gaolmhar (1996-2024) chun a chinntiú go mbainfear amach na leibhéil is fearr laghdaithe, athúsáide agus athchúrsála. Ina theannta sin, ullmhaíodh an Bainistiú Tráchta Foirgníochta (CTMP) (mar a chuirtear i láthair in CEMP in Aguisín A.7.5) chun a áirithiú go ndéanfar trácht foirgníochta a bhainistiú agus go ndéanfar faireachán air go sábháilte agus go héifeachtúil le linn chéim na tógála. Mar thoradh ar chur chun feidhme beart maolaithe amhail CEMP agus na bearta deartha, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó allmhairí agus onnmhairí ábhair ar thrácht tógála.

Rinneadh measúnú ar an idirghníomhaíocht sin i gCaibidil 6 Trácht, Caibidil 9 Ithir agus Geolaíocht, Caibidil 14 Hidreolaíocht agus Caibidil 20, Bainistíocht Acmhainní agus Dramhaíola.

An Chéim Oibriúcháin

Ar an gcaoi chéanna, le linn chéim oibriúcháin an Tionscadail, d'fhéadfadh méideanna tráchta a úsáideann an N6 GCRR atá beartaithe idirghníomhú le hidreolaíocht an limistéir dá dtarlódh doirteadh de thaisme nó dá dtarlódh bac sna córais chóireála le haghaidh rith chun srutha ar bhóithre. Caithfear agus cuimilt mar gheall ar úsáid tráchta thar shaolré an Tionscadail, agus ginfidh athnuachan an Tionscadail ábhair dhramhaíola. Déantar na hidirghníomhaíochtaí sin go léir a rialú trí bhearta dea-chleachtais mar a leagtar amach in CEMP, agus ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha ó thrácht oibriúcháin chun cinn.

21.4.2.7 Idirghníomhaíocht Tráchta le Sócmhainní Ábhar

Céim na Tógála

Beidh atreorú bóithre agus cur isteach gearrthéarmach ginearálta ar réadmhaoin sa limistéar mar thoradh ar ghiniúint tráchta tógála, rud a d'fhéadfadh tionchar diúltach a imirt ar limistéir chónaithe, thráchtála agus thalmhaíochta.

Tá dhá shuíomh ann ina mbeidh atreoruithe bóthair sealadacha i bhfeidhm chun struchtúir droichid a thógáil ag Ch. 3+300 Bóthar Aille L5384 agus Ch. 13+150 Bóthar na Scoile, Caisleán an Gharraigh L2134 den N6 GCRR atá beartaithe. D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le bóithre atá ann cheana a dhúnadh go sealadach san oíche áit a bhfuil droichid le tógáil in áiteanna ar nós Bóthar Ragoon, Bóthar Leitir Ceanainn, Bóthar an N59 Maigh Cuilinn, Caisleán Mhionla Bóithrín, Bóthar Nua, An Seanbóthar, Bóthar Áth Cinn an N84, Bóthar N83 Thuama, Bóthar Pháirc Ghnó Bhrarhill agus Bóthar R339 Monivea. Beidh an ceann ó thuaidh de bhóthar Anne Gibbons dúnta go buan freisin le rochtain ar mhaoín ó dheas á cothabháil.

Mar a shonraítear in CEMP (Aguisín A.7.5), cuirfidh an Conraitheoir Straitéis Cumarsáide Poiblí i bhfeidhm lena n-áireofar nósanna imeachta chun daoine den phobal a mbeidh tionchar díreach ag an gcéim tógála orthu a chur ar an eolas faoi sceidil d'aon ghníomhaíocht de chineál an-suaiteach ar dócha go gcuirfidh sí isteach ar a maoin amhail pléascadh, scartáil, dúnadh bóithre agus atreorú, tiomáint chairn agus aon ghníomhaíochtaí maolaitheacha atá á ndéanamh (sciathadh, srian ar uaireanta oibre, etc.) chun an cur isteach sin a íoslaghdú.

Ina theannta sin, ullmhaíodh an Bainistiú Trácht Foirgníochta (CTMP) (mar a chuirtear i láthair in CEMP in Aguisín A.7.5) chun a áirithiú go ndéanfar trácht foirgníochta a bhainistiú agus go ndéanfar faireachán air go sábháilte agus go héifeachtúil le linn chéim na tógála. Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn.

An Chéim Oibriúcháin

Beidh an ceann ó thuaidh de Bhóthar Anne Gibbons dúnta go buan freisin agus déanfar rochtain ar mhaoín ó dheas a cothabháil. Déantar idirghníomhaíocht indíreach trácht le gabhdóirí atá ina gcónaí sna sócmhainní ábhartha seo a mheasúnú in áiteanna eile faoin gceannnteideal cáilíocht an aeir, torann agus creathadh, tírdhreach agus radharc agus daonra agus sláinte an duine.

Cuireadh tionchair réamh-mheasta an Tionscadail san áireamh sa mheasúnú ar shócmhainní ábhartha (Caibidil 15, Sócmhainní Ábhartha – Neamh-Talmhaíocht) Aithnítear sa chaibidil gach tionchar ar shócmhainní ábhartha mar gheall ar athruithe ar thrácht ón Tionscadal.

21.4.2.8 Idirghníomhú idir Trácht agus Daonra agus Sláinte an Duine

Céim na Tógála

Beidh trácht tógála teoranta do na bealaí tarraingthe ainmnithe. Mar sin féin, tiocfaidh méadú sealadach ar an trácht ar na bealaí sin le linn na tógála, rud a dhéanfaidh difear do thaitneamhacht turais úsáideoirí eile bóithre agus do thaitneamhacht ghinearálta na gcónaitheoirí áitiúla. Beidh ceanglas ann freisin maidir le roinnt atreoruithe sealadacha bóthair agus dúnadh ama oíche a mbeadh tionchair dhiúltacha bheaga ar am turais mar thoradh orthu den chuid is mó. Mar thoradh air sin, beidh tionchar beag ar roinnt daoine mar gheall ar mhéadú ar amanna turais. Ullmhaíodh CTMP a áirítear in CEMP in Aguisín A.7.5 chun a áirithiú go ndéanfar trácht tógála a bhainistiú agus go ndéanfar faireachán air go sábháilte agus go héifeachtúil le linn na céime tógála agus áirítear leis bealaí trácht, uainiúcháin agus socruithe páirceála ainmnithe a bheidh le tabhairt cothrom le dáta ag an gconraitheoir sula gcuirfear tús leis an tógáil.

Mionsonraíodh an fhéidearthacht maidir le tionchair ar shláinte an phobail agus ar shláinte an duine a eascraíonn as astaíochtaí aeir agus torainn a ghintear ó thrácht foirgníochta thuas i gCuid 21.4.2.2 agus i gCuid 21.4.2.4 agus rinneadh measúnú orthu i gCaibidil 16 Cáilíocht an Aeir, Caibidil 18, Torann agus Creathadh agus Caibidil 19, Daonra agus Sláinte an Duine. Ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó thrácht foirgníochta ar cháilíocht an aeir agus ar thorann agus ar chreathadh agus, ina dhiaidh sin, ar shláinte an daonra agus ar shláinte an duine.

Ginfear fostaíocht le linn chéim na tógála agus beidh tionchar dearfach eacnamaíoch aici ar an ngeilleagar áitiúil maidir le caiteachas ar bhia agus ar chóiríocht, cé gur dócha go mbeidh cónaí ar sciar d'oibrithe i nGaillimh. Meastar gurb é 1.5 an t-íolraitheoir fostaíochta do thionscadail bhonneagair chomhchosúla, rud a thugann le tuiscint go gcruthófar post coibhéiseach lánaimseartha breise amháin do gach beirt atá fostaíthe go lánaimseartha ar thógáil an Tionscadail.

Tiocfaidh tréigean sóisialta pobal chun cinn le linn na tógála mar gheall ar oibreacha amhail gluaiseacht tráchta tógála, cé go gcoinneofar nascacht fhisiciúil ar bun cé is moite de shrianta sealadacha gearra ar ghluaiseacht.

Beidh téarfa ag roinnt maoine talmhaíochta freisin. Beidh gá le bealaí rochtana malartacha sealadacha agus atreoruithe fónais buana le linn na tógála.

An Chéim Oibriúcháin

Le linn na hoibríochta, tiocfaidh laghdú ar roinnt réadmhaoine tráchtála ar nós stáisiúin seirbhíse mar gheall ar atreorú tráchta ó cheantair áirithe i gCathair na Gaillimhe agus sa cheantar máguaird.

Maolóidh an Tionscadal brú tráchta i gCathair na Gaillimhe agus sa cheantar máguaird agus dá bhrí sin beidh tionchar dearfach aige ar an daonra áitiúil agus ar an daonra réigiúnach níos mó i nGaillimh agus i Réigiún an Iarthair. Cuirfidh sé seo feabhas ar cháilíocht saoil na ndaoine atá ina gcónaí laistigh de Chathair na Gaillimhe mar gheall ar laghdú ar an méid tráchta agus brú tráchta, truailliú laghdaithe agus téarnú sóisialta agus fisiciúil laghdaithe. Cuirfidh athdháileadh tráchta feabhas suntasach ar ghluaiseacht tráchta i gCathair na Gaillimhe agus sa cheantar máguaird ar an iomlán, rud a fhágfaidh go mbeidh sé níos éasca do dhaoine oibriú agus taisteal tríd an gcathair. Beidh tionchar dearfach indíreach ar amanna turais agus ar thaitneamhacht turais mar thoradh ar atreorú tráchta ó Lár Chathair na Gaillimhe go dtí an Tionscadal agus mar thoradh ar spás bóthair a shaoradh dá bharr sin le haghaidh úsáid coisithe, rothaithe agus iompair phoiblí. Ar feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe, beidh an bóthar féin fós ina fhoinsé téarfa shóisialta, cé go gcoinneofar nascacht fhisiciúil ar bun.

Rinneadh measúnú ar an idirghníomhaíocht seo i gCaibidil 6 Trácht agus i gCaibidil 19, Daonra agus Sláinte an Duine.

21.4.2.9 Idirghníomhú idir Trácht agus Rioscaí Mórthionóisce agus/nó Tubaiste

Céim na Tógála agus Oibríochta

Rinneadh leochaileacht an Tionscadail i leith rioscaí a bhaineann le mórthionóiscí agus/nó tubaistí a mheasúnú agus a mhionsonrú i gCuid 21.2 den Chaibidil seo. Aithníodh gur teagmhas den sórt sin é mór-imbhualadh tráchta. Cé go bhfuil iarmhairt ‘tromchúiseach’ air sin, a mbíonn mórdhíobháil nó bás mar thoradh air, meastar go bhfuil an dóchúlacht ‘íseal’ tar éis an maolú a chur chun feidhme. Cuireadh gach beart féideartha san áireamh i ndearadh an Tionscadail chun déine agus iarmhairtí féideartha teagmhas timpiste feithiclí ísealdóchúlachta ach a bhféadfadh iarmhairt ard a bheith ag baint leo a laghdú. Cuireadh bearta réamhchúraim iomchuí san áireamh i ndearadh an Tionscadail chun déine agus iarmhairtí féideartha teagmhas timpiste feithiclí a laghdú.

21.4.2.10 Achoimre ar Idirghníomhaíochtaí Ithreach agus Geolaíochta

Céim na Tógála

Áireofar le tógáil an Tionscadail gníomhaíochtaí ithreach amhail créfoirt agus tochairtí. Ginfidh na gníomhaíochtaí sin astaíochtaí aeir, torainn agus creathaidh agus astaíochtaí carbóin a d’fhéadfadh tionchair dhiúltacha a chruthú ar roinnt tosca comhshaoil amhail cáilíocht an aeir, an aeráid, torann agus creathadh, an bhithéagsúlacht, sláinte an daonra agus sláinte an duine, trácht agus acmhainní ábhartha (talmhaíocht agus neamhthalmhaíochta araon).

Braitheann leibhéal na giniúna astaíochtaí ar chineálacha, déine agus fad na ngníomhaíochtaí tógála atá ar siúl. Mar shampla, má tá méideanna suntasacha ábhair thochailte nó ábhar scartála ann ar gá iad a dhiúscairt lasmuigh den láthair nó más gá ábhair shuntasacha a easpórtáil ar an láthair, d’fhéadfadh na gníomhaíochtaí sin torann agus deannach tógála agus astaíochtaí carbóin a ghiniúint. Pléitear na hidirghníomhaíochtaí sin tuilleadh thíos in idirghníomhaíochtaí na n-astaíochtaí aeir agus na n-astaíochtaí torainn agus creathaidh agus na n-astaíochtaí aeráide.

Cruthóidh gluaiseacht agus tochairtí créfoirt tionchair tírdhreacha agus amhaire freisin agus ginfidh siad ábhair dhramhaíola. Déanfar a thuilleadh mionphlé orthu seo thíos.

Rinneadh idirghníomhaíocht thionchair réamh-mheasta na n-ithreacha agus na geolaíochta a mheas ar fud an EIAR nuashonraithe seo.

An Chéim Oibriúcháin

Níl aon ghníomhaíocht ithreach tuartha le linn na céime oibriúcháin; dá bhrí sin, níl aon idirghníomhaíocht a ghineann ithreacha agus geolaíocht le tosca eile le linn na céime oibriúcháin.

21.4.2.11 Idirghníomhú idir Cáilíocht an Aeir agus Sláinte an Daonra agus Sláinte an Duine

Céim na Tógála

Beidh créfoirt agus scartáil ag teastáil chun an Tionscadal a thógáil, go háirithe le linn glanadh agus tochairt láithreáin. D'fhéadfadh na gníomhaíochtaí sin astaíochtaí suntasacha aeir (deannach) a ghiniúint a bhféadfadh tionchar diúltach a bheith acu ar dhaoine faoi ábhar comhshaoil shláinte an daonra agus shláinte an duine araon. Go ginearálta, bheadh aon tiúchan aerbheirthe breise d'ábhar cáithníníeach a eascraíonn as foirgníocht beag agus an-áitiúil don ghníomhaíocht tógála (nochtadh daoine a íoslaghdú). Is gnách go mbíonn cáithníní a ghineann an chuid is mó de ghníomhaíochtaí tógála níos mó ná 10µm ar trastomhas atá rómhór chun dul isteach i scamhóga an duine. Rinneadh measúnú ar na tionchair deannaigh a d'fhéadfadh a bheith ann ag suíomhanna ina ndéanfar na príomhghníomhaíochtaí tógála agus ina mbeidh na comhdhúile foirgníochta lonnaithe (Féach Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir). Léiríonn torthaí an mheasúnaithe, tar éis chur chun feidhme an mhaolaithe, nach mbeidh aon éifeachtaí díobhálacha suntasacha ann le linn chéim tógála an Tionscadail ar cháilíocht an aeir.

Ceapadh bearta maolaithe chun tionchar deannaigh agus astaíochtaí aeir eile a íoslaghdú le linn na céime tógála. (Féach Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir). Tá na bearta sin bunaithe ar dhea-chleachtas mar a leagtar amach in 'Treoir maidir le measúnú a dhéanamh ar dheannach ó scartáil agus tógáil' ón Institiúid um Bainistíocht ar Cháilíocht an Aeir (IAQM), 2024. Ina theannta sin, cuirfear scáileáin deannaigh chun feidhme in áiteanna ina bhféadfadh tionchair ar cháilíocht an aeir a bheith ann le linn na céime tógála mar a leagtar amach i gCaibidil 16, Cáilíocht an Aeir i.e. in áiteanna ina bhfuil gabhdóirí íogaire lonnaithe laistigh de 100m de na hoibreacha.

Déanfar monatóireacht PM₁₀/PM_{2.5} agus ar an sil-leagan deannaigh chun éifeachtacht na mbearta maolaithe a dheimhniú. Ní bheidh an tionchar iarmharach ar cháilíocht an aeir le linn na céime tógála suntasach tar éis chur chun feidhme na mbearta maolaithe.

Mar a tugadh faoi deara thuas, léiríonn torthaí an mheasúnaithe ar cháilíocht an aeir go bhfuil na tiúchain uile atá tuartha i gcomhréir leis na caighdeáin maidir le cáilíocht an aeir (Féach Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir). Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ar cháilíocht an aeir agus ina dhiaidh sin ar shláinte an daonra agus ar shláinte an duine.

An Chéim Oibriúcháin

D'fhéadfadh tionchair dhiúltacha a bheith ag astaíochtaí aeir ó thrácht ar an Tionscadal le linn na céime oibriúcháin ar shláinte an daonra agus ar shláinte an duine.

Rinneadh measúnú ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ar cháilíocht an aeir le linn na céime oibriúcháin. Soláthraíodh tiúchan truailléan ag na gabhdóirí sa chás is measa, i.e. na réadmhaointe sin is gaire do na naisc lena mbaineann. (Féach Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir). I measc na dtruailléan a ndearnadh measúnú orthu bhí NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2.5} agus amóinia. Léiríonn torthaí an mheasúnaithe go bhfuil na hathruithe tuartha ar thiúchan na dtruailléan go léir i gcomhréir leis na caighdeáin maidir le cáilíocht an aeir do ghabhdóirí daonna. Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó thrácht oibriúcháin ar cháilíocht an aeir agus ina dhiaidh sin ar shláinte an daonra agus ar shláinte an duine.

Tiocfaidh feabhas ar fheabhsuithe ar cháilíocht an aeir ag roinnt suíomhanna le linn na céime oibriúcháin mar thoradh ar laghduithe ar mheánleibhéil bhliantúla an tráchta laethúil (AADT). Mar thoradh ar an laghdú ar thrácht, cuirfear feabhas áitiúil ar cháilíocht an aeir sna réigiúin sin, rud a bheidh soiléir go háirithe i gcás ina bhfuil gabhdóirí íogaire in aice le bóithre agus ina bhfuil laghduithe suntasacha ar thrácht. Féach Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir le haghaidh tuilleadh eolais. Dá bhrí sin, tiocfaidh tionchair dhearfacha chun cinn do shláinte an daonra agus do shláinte an duine ag roinnt suíomhanna mar thoradh ar an bhfeabhas ar cháilíocht an aeir le linn na céime oibriúcháin.

Céim na Tógála

Mar a tugadh faoi deara thuas, d'fhéadfadh gníomhaíochtaí tógála amhail créfoirt, go háirithe le linn glanadh agus tochailt láithreáin astaíochtaí suntasacha aeir (deannach) a ghiniúint a bhféadfadh tionchar diúltach a bheith acu ar an mbithéagsúlacht. Rinneadh measúnú ar na tionchair deannaigh a d'fhéadfadh a bheith ann ag suíomhanna ina ndéanfar na príomhghníomhaíochtaí tógála agus ina mbeidh na comhdhúile foirgníochta lonnaithe. Léiríonn torthaí an mheasúnaithe aeir go bhféadfadh éifeachtaí suntasacha salaithe teacht chun cinn i ngnáthóga ainmnithe atá íogair ó thaobh na héiceolaíochta de, amhail LCS Loch Coirib agus LON Phortaigh Mhaigh Cuilinn, agus bearta maolaithe rialaithe deannaigh caighdeánacha i bhfeidhm.

Ceapadh bearta maolaithe breise chun tionchar deannaigh agus astaíochtaí aeir eile le linn na céime tógála a íoslaghdú le scáileán deannaigh 2m curtha ar fáil ag na suíomhanna i limistéir fhorluiteacha an Tionscadail agus LCS Loch Coirib.

Déanfar monatóireacht PM₁₀/PM_{2.5} agus ar an sil-leagan deannaigh chun éifeachtacht na mbearta maolaithe a dheimhniú. Ní bheidh an tionchar iarmharach ar cháilíocht an aeir le linn na céime tógála suntasach tar éis chur chun feidhme na mbearta maolaithe a leagtar amach thuas.

An Chéim Oibriúcháin

D'fhéadfadh tionchair dhiúltacha a bheith ag astaíochtaí aeir ó thrácht ar an N6 GCRR atá beartaithe le linn na céime oibriúcháin ar an mbithéagsúlacht freisin.

Rinneadh measúnú ar an bhféidearthacht go mbeadh tionchar ag truailliú aeir ar LCS Loch Coirib agus ar Phortaigh Mhaigh Cuilinn mar gheall ar thrácht oibriúcháin faoi cheannnteidil na gcomhdhúl nítrigine agus na hamóinia. Léirítear sa mheasúnú go bhfuil tiúchain ocsaíde nítrigine réamh-mheasta i gcomhréir leis an gCaighdeán maidir le Cáilíocht an Aeir chun fásra a chosaint in 2031 agus 2046 araon. Tuartar go sáróidh tiúchain amóinia an t-uasleibhéal criticiúil in 2031 agus 2046 ag achair éagsúla ón Tionscadal. Tuartar go gclóifidh an deascadh nítrigine iomlán le hualaí criticiúla in 2031 ag LCS Loch Coirib agus ag Portaigh Mhaigh Cuilinn araon ach táthar ag tuar go mbeidh sáruithe laistigh de 10m den Tionscadal in 2046 ag LCS Loch Coirib amháin. Breithnítear sa mheasúnú bithéagsúlachta tionchar na leibhéal sin ar fhásra sna ngnáthóga ainmnithe atá íogair ó thaobh na héiceolaíochta de agus baintear de thátal as nach dócha go mbeidh aon éifeacht shuntasach ar an mbithéagsúlacht mar gheall ar astaíochtaí isteach san aer le linn na gcéimeanna tógála agus oibriúcháin tar éis bearta maolaithe a chur chun feidhme, seachas ar chúig ghabhdóir, a shonraítear i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht.

Céim na Tógála

D'fhéadfadh gluaiseachtaí tráchta foirgníochta agus gníomhaíochtaí tógála amhail pléasctha, briseadh carraige agus créfoirt ghinearálta astaíochtaí suntasacha torainn agus creathaidh a ghiniúint a bhféadfadh tionchar diúltach a bheith acu ar dhaoine faoi thopaic chomhshaoil shláinte an daonra agus shláinte an duine araon. Tá roinnt samplaí de shuíomhanna ina bhféadfadh pléasctha agus druileáil a bheith ag teastáil (a bhféadfadh tionchar a bheith acu) ar fáil thíos.

Is éard atá i gceist le tógáil Bhóthar Ceangail Thuaidh an N59 ná tochailt dhomhain i dtreo cheangal Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59, dá bhrí sin beidh gá le méid suntasach tochailte ithreach agus carraige ar dócha go mbeidh gá le tochailt druileála agus pléasctha. Tá na suíomhanna is gaire atá íogair ó thaobh torainn de thart ar 50m ó na hoibreacha tochailte. In éagmais bearta sonracha maolaithe torainn, is dócha go sárófar teorainneacha torainn tógála le linn tréimhsí lae, tráthnóna agus deireadh seachtaine, go sonrach le linn úsáid uaineach gníomhaíochtaí ardtorainn (druileáil carraige, brú agus briseadh, más gá). Cuirfear bearta sonracha maolaithe torainn i bhfeidhm sa réimse seo, lena n-áirítear oibreacha a sceidealú, gléasra a roghnú agus scagadh.

Tá réimse leathan gearrtha i gceist le hAcomhal Leitrí an N59 a thógáil agus is dócha go mbeidh druil agus tochailt soinneáin ag teastáil chuige sin. Tá na suíomhanna is gaire atá íogair ó thaobh torainn de thart ar 25m ó na hoibreacha tochailte.

Cé go ndéanfar oibreacha tochailte laistigh den limistéar gearrtha, is dócha go ndéanfar oibreacha brúite agus athghrádaithe laistigh den chomhdhúil suímh atá beartaithe agus suite feadh Bóthar Ceangail Thuaidh an N59 atá suite siar ó réadmhaointe atá íogair ó thaobh torainn de. D'ainneoin an mhéid thuas, i bhfianaise achair dhlútha na n-oibreacha tochailte le réadmhaointe atá íogair ó thaobh torainn de, beidh gá le bearta rialaithe maolaithe torainn a úsáid sa réimse seo chun leibhéil torainn tógála a laghdú ag na suíomhanna is gaire atá íogair ó thaobh torainn de.

Tabharfar faoi Thollán na Leacan a thógáil sa treo thoir go siar trí úsáid a bhaint as teicnící druileála agus soinneáin. Beidh an tairseach tolláin agus príomhlimistéar na n-oibreacha laistigh den chomhdhúil láithreáin atá beartaithe ag Cairéal na Leacan. Tá na réadmhaointe torainn is gaire don tollán os cionn 500m ar shiúl agus dá bhrí sin tá siad socraithe go maith ar ais ó na príomhoibreacha tochailte sa cheantar seo.

Beidh créfoirt shuntasacha i gceist le tógáil Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84 agus gearradh ar an taobh thoir de Chairéal na Leacan maidir le gearradh agus claífort a thógáil. Beidh gearradh mór isteach in aghaidh thoir Chairéal na Leacan laistigh de cheann thoir na coda seo den N6 GCRR atá beartaithe agus atá suite thart ar 300m ó na suíomhanna is gaire atá íogair ó thaobh torainn de. Is éard a bheidh i gceist le tógáil Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84 oibreacha líonta innealtóireachta fairsinge chun Bóthar Áth Cinn an N84 atá ann cheana a thrasnú agus beidh gá le gearradh le haghaidh sliosbhóithre. Tá na suíomhanna is gaire atá íogair ó thaobh torainn de laistigh de 40 go 50m ó na hoibreacha seo agus dá bhrí sin d'fhéadfaí go sáróidh leibhéil torainn tógála critéir torainn i rith an lae, um thráthnóna agus ag an deireadh seachtaine in éagmais bearta maolaithe torainn.

Mar a sonraíodh roimhe seo, sainaitníodh na tionchair sin a d'fhéadfadh a bheith ann ag céim an-luath sa phróiseas deartha agus measúnaithe comhshaoil. Mar thoradh air sin, tugadh aghaidh ar na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ann trí bhearta maolaithe sonracha i gCaibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht agus i gCaibidil 18, Torann agus Creathadh agus in CEMP in Aguisín A.7.5.

Mar shampla, sonraítear i sceideal na ngealltanais go mbeidh sé d'oibleagáid ar an gconraitheoir, atá ag tabhairt faoi thógáil na n-oibreacha, bearta sonracha laghdaithe torainn a dhéanamh agus go háirithe nach mór do rialú dearaidh soinneáin an dea-chleachtas a leagtar amach i gCaighdeán BS 5228 – 1 na Breataine a chomhlíonadh: 2009 +A1 2014: *Cód cleachtais i gcomhair rialú torainn agus creathaidh ar shuíomhanna tógála agus oscailte* – treoirlinnte *Torainn* agus an Údarás um Bóithre Náisiúnta (anois TII) *Treoirlinnte Dea-Chleachtais maidir le Láimhseáil Torainn i rith phleanáil Scéimeanna Bóthair Náisiúnta* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2014). Féach freisin Caibidil 18, Torann agus Creathadh.

Thairis sin, ceapfar oifigeach idirchaidrimh torainn ainmnithe ar an láithreán le linn na n-oibreacha tógála. Bunófar cineálacha soiléire cumarsáide idir an conraitheoir agus cónaitheoirí i limistéir atá íogair ó thaobh torainn de ionas go mbeidh cónaitheoirí nó áititheoirí gnólachtaí ar an eolas faoi fhad dóchúil na ngníomhaíochtaí ar dócha go nginfidh siad torann nó creathadh níos airde. Déanfar gach gearán faoi thorann a logáil agus déanfaidh an t-oifigeach idirchaidrimh beart fúthu go pras.

Breithníodh bearta maolaithe freisin maidir le tionchair chreathaidh a d'fhéadfadh a bheith ann. I dTreoirlinnte TII moltar lena chinntiú nach bhféadfadh damáiste creatha ar bith tarlú le linn na tógála, gur cheart creathadh ó na gníomhaíochtaí tógála a theorannú go dtí na luachanna atá leagtha amach i gCaibidil 18, Torann agus Creathadh.

Ar athbhreithniú a dhéanamh ar na leibhéil chreatha dhóchúla a bhaineann le gníomhaíochtaí tógála, d'fhéadfaí a chinneadh nach bhfuiltear ag dréim le tógáil an Tionscadail bheith ina chúis le creathadh a bheidh an-ionsáiteach nó a d'fhéadfadh bheith ina chúis le damáiste struchtúrach nó cosmaideach d'fhoirgnimh. Tairgfear suirbhéanna ar bhail réadmhaoinne do gach foirgneamh laistigh de 50m ó Theorainn an Mheasúnaithe agus na foirgnimh laistigh de 150m de na hoibreacha pléasctha atá beartaithe feadh an N6 GCRR atá beartaithe. Déanfar suirbhéanna ar riocht foirgneamh freisin ag foirgnimh agus struchtúir a meastar iad a bheith oiriúnach i gcoibhneas lena ngaireacht do na hoibreacha. Tá bearta maolaithe molta freisin do shaoráidí déantúsaíochta atá íogair ó thaobh creathadh de laistigh de na heastáit thionsclaíocha ag an bPáirc Mhór agus Baile an Bhriotaigh, féach Caibidil 18, Torann agus Creathadh le haghaidh tuilleadh eolais.

Cuireadh torthaí na measúnuithe ar thorann agus ar chreathadh foirgníochta san áireamh sa mheasúnú ar shláinte an duine (Féach Caibidil 19, Daonra agus Sláinte) agus baintear de thátaí as nach dtiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó astaíochtaí torainn agus creathaidh (a eascraíonn as trácht tógála agus as gníomhaíochtaí tógála eile) ar shláinte an duine.

An Chéim Oibriúcháin

Is ón trácht a thiocfaidh na foinsí astaíochtaí torainn ón Tionscadal le linn na céime oibriúcháin. D'fhéadfadh tionchar diúltach a bheith ag na hastaíochtaí sin ar shláinte an duine. Ríomhadh leibhéil torainn tráchta ag go leor suíomhanna atá íogair ó thaobh torainn de feadh fhad an Tionscadail agus sainithníodh maolú le haghaidh roinnt suíomhanna (Féach Caibidil 18, Torann agus Creathadh). Sonraítear na bearta maolaithe is gá chun leibhéil torainn tráchta a laghdú bunaithe ar na leibhéil torainn a thuairtear don Bhliain Dearaidh 2046. Léiríonn torthaí an chleachtaidh samhaltaithe go bhfuil gá le maolú torainn i gcás 79 réadmhaoin feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe don Bhliain Dearaidh seo. Baineann an difríocht eatarthu siúd a spreagann an ceanglas maidir le maolú idir EIAR 2018 agus an EIAR nuashonraithe seo le Dromchla Bóthair Íseal-Torainn (LNRS) a áireamh mar chuid den dearadh bunúsach toisc nach cleachtas caighdeánach a bhí ann seachas bearta maolaithe breise.

I measc na mbearta breise chun leibhéil torainn oibriúcháin a laghdú feadh an N6 GCRR atá beartaithe tá bacainní torainn a úsáid chun leibhéil torainn a laghdú feadh na conaire forleata idir an fhoinse (N6 GCRR atá beartaithe) agus na glacadóirí sonracha (tithe, scoileanna, eaglaisí etc.). Féadfar na bacainní sin a thógáil mar bhundáí cré, mar bhacainní torainn dhílisithe nó meascán den dá rud. I gCaibidil 18, Torann agus Creathadh déantar achoimre ar na ceanglais maidir le bacainn torainn don Tionscadal.

Le linn na céime oibriúcháin, méadófar leibhéil torainn ag formhór na suíomhanna atá íogair ó thaobh torainn de feadh fhad an N6 GCRR atá beartaithe. Cé go ndéantar leibhéil torainn de mhéaduithe agus de mhéideanna tionchair éagsúla a ríomh ag na suíomhanna measúnaithe, trí dhromchla bóthair ísealtorainn a ionchorprú agus trí bhacainní torainn a úsáid feadh na teorann cois bóthair, laghdófar na leibhéil torainn go dtí laistigh de sprioc deartha 60dB L_{den} nó go dtí na leibhéil torainn íosta atá ann cheana ag formhór mór na suíomhanna atá íogair ó thaobh torainn de. Fanfaidh leibhéil torainn iarmharacha ag líon beag suíomhanna os cionn sprioc an dearaidh ach tá siad laistigh de 3dB de sprioc an dearaidh nó tá siad níos lú ná an leibhéil torainn tuartha sa chás Déan an Méid is Lú. Baineadh de thátaí as an measúnú go mbeidh na hathruithe ar leibhéil torainn tráchta ar bhóithre diomaibhseach go mór i gcomhréir le treoir DMRB, ach is diomaibhseach go measartha an tionchar foriomlán ar na réadmhaointe agus gnáthfhreagairt an phobail ar na dearbhleibhéil torainn atá á mbreithniú ar fud an limistéir staidéir á cur san áireamh.

Ar an iomlán, méadófar leibhéil torainn ag réadmhaointe feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe nuair a bheidh sé ag feidhmiú agus tarlóidh athrú ar an timpeallacht torainn. Dearadh an N6 GCRR atá beartaithe, áfach, chun leibhéil torainn oibriúcháin a laghdú go dtí laistigh de threoirlínte deartha náisiúnta trí bhearta mionsonraithe maolaithe torainn a chur san áireamh. Tá líon na réadmhaointe sin feadh a bhealaigh réasúnta íseal i gcomparáid leo siúd laistigh de lár na cathrach atá neamhchosanta faoi láthair ar leibhéil torainn i bhfad níos airde ó thrácht bóthair. Mar thoradh ar an laghdú ar líon ard tráchta a thrasnaíonn lár na cathrach, beidh tionchar measartha go mór dearfach torainn ar líon fairsing airíonna atá íogair ó thaobh torainn de feadh an ghréasáin bóithre atá ann cheana.

Cuireadh torthaí na measúnuithe ar thorann oibriúcháin san áireamh sa mheasúnú ar shláinte an duine (Féach Caibidil 18, Sláinte an Daonra agus Sláinte an Duine) agus baintear de thátaí as nach dtiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ó astaíochtaí torainn (a eascraíonn as trácht oibriúcháin) ar shláinte an duine. Ar an gcaoi chéanna, ní bheidh aon tionchar iarmharach suntasach ar acmhainní ábhartha a eascraíonn as astaíochtaí torainn.

21.4.2.14 Idirghníomhú idir Torann agus Creathadh agus Ithreacha agus Geolaíocht

Céim na Tógála

Rinneadh breithniú sa mheasúnú ar ithreacha agus geolaíocht freisin ar na tionchair chreathaidh a d'fhéadfadh teacht as pléascadh agus tollánú ar gheolaíocht agus go háirithe ag na suíomhanna a ndéantar cur síos orthu thuas amhail Tollán na Leacan. Mar a tugadh faoi deara roimhe seo, sainithníodh na tionchair sin a d'fhéadfadh a bheith ann ag céim an-luath sa phróiseas deartha agus measúnaithe comhshaoil.

Mar thoradh air sin, tugadh aghaidh ar na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ann trí bhearta maolaithe sonracha i gCaibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht agus i gCaibidil 18, Torann agus Creathadh agus in CEMP in Aguisín A.7.5. Mar shampla, cuirfear socraíocht talún, gluaiseacht chothrománach agus monatóireacht creatha i bhfeidhm i rith gníomhaíochtaí tógála lena chinntiú nach sáraíonn an tógáil na teorainneacha dearaidh.

I gcásanna gur cinneadh le dearadh an phléasctha a bhain go sonrach leis an láithreán nach féidir pléascadh a dhéanamh i suíomh ar leith mar gheall ar chreathadh iomarcach sa talamh, d'fhéadfaí modhanna astarraingthe eile cosúil le briseadh hiodrálach, scoilteadh hiodrálach, scoilteadh ceimiceach agus díscaoileadh leictreach a chur i bhfeidhm agus a fhaire. Cuirfear monatóireacht i bhfeidhm i rith an phléasctha, i rith tochairte gearrthacha, le haghaidh fánaí ró-ualaithe níos géire ná 1V:2H (V= fána ingearach, H = fána cothrománach) agus fánaí carraige níos géire ná 1V:1.5H.

Ceapfaidh an conraitheoir saineolaí geoiteicniúil agus beidh sé/sí i láthair chun monatóireacht a dhéanamh ar chreathadh talún máguaird in aice le gabhdóirí leochaileacha i rith oibreacha pléasctha. I gcás go dtarlódh sé agus gach seans nach dtarlódh go sárófar teorainn chreathaidh an phléasctha ag an dromchla, scoirfear d'oibreacha pléasctha ar an suíomh go dtí go dtuigtear cén bunús atá leis an gcreathadh méadaithe. Déanfar dearadh an phléasctha a athchalabrá arís ansin agus leanfar d'oibreacha pléasctha le monatóireacht leanúnach.

Leis an modheolaíocht tógála tollánaithe ag Tollán na Leacan, rinneadh breithniú sonracha ar na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ar gheolaíocht agus go háirithe ar ghnáthóga Iarscríbhinn I ar an dromchla, is iad sin pábháil aolchloiche agus féarthalamh Cailcreach. Arís, ceapfaidh an conraitheoir saineolaí geoiteicniúil agus beidh sé i láthair chun monatóireacht a dhéanamh ar chobhsaíocht carraigmhaise i rith a dtréimhse tógála. I gcás go dtarlódh sé agus gach seans nach dtarlódh go dtugtar éagobhsaíocht faoi deara laistigh den charraigmhais, cuirfear isteach bearta tacaíochta breise lena chinntiú nach mbeidh tionchar aige ar an dromchla thuas. Cuimsítear sna bearta tacaíochta breise ancairí talún, boltaí carraige, duail charraige, mogall carraige, rois-choinreít nó meascán de na bearta sin, atá deartha chuig na caighdeáin deartha iomchuí agus na treoircháipéisí dea-chleachtais. Mar sin féin, bunaithe ar an gcur chuige coimeádach deartha, meastar go seachnófar an baol éagobhsaíochta agus nach dteastóidh bearta tacaíochta breise.

Ina theannta sin, déanfaidh an saineolaí geoiteicniúil arna cheapadh ag an gconraitheoir monatóireacht ar na creathanna ar an dromchla, lena n-áirítear limistéir na pábháile aolchloiche, le linn oibreacha pléasctha chun Tollán na Leacan agus a Bealach Isteach Thiar a thógáil. Sainmhínítear an teorainn creathaidh sprice soinneáin le maolán 20% coimeádach a sholáthraíonn gné bhreise sábháilteachta do na hoibreacha foirgníochta chun a chinntiú nach mbeidh tionchar ag pléascadh ar shláine struchtúrach na pábháile aolchloiche. I gcás go dtarlódh sé agus gach seans nach dtarlódh go sárófar an sprioc-theorainn creathaidh ag an dromchla, scoirfear d'oibreacha pléasctha ar an láithreán go dtí go dtuigtear cén bunús atá leis an gcreathadh méadaithe. Déanfar dearadh an phléasctha a athchalabrá arís ansin agus leanfar d'oibreacha pléasctha le monatóireacht leanúnach.

Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair shuntasacha chreathaidh iarmharaigh chun cinn ó phléascadh/tonnadh (a eascraíonn as gníomhaíochtaí tógála) ar ithreacha agus ar gheolaíocht.

21.4.2.15 Idirghníomhú idir Torann agus Creathadh agus Bithéagsúlacht

Céim na Tógála

Rinneadh breithniú sa mheasúnú bithéagsúlachta freisin ar na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ag pléascadh ag na suíomhanna a sainaithníodh thuas, lena n-áirítear tionchair a d'fhéadfadh a bheith ar éin gheimhrithe ag Loch an Dúlaigh.

Sainaithníodh na tionchair sin a d'fhéadfadh a bheith ann ag céim an-luath sa phróiseas deartha agus measúnaithe comhshaoil. Mar thoradh air sin, tugadh aghaidh ar na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ann trí bhearta maolaithe sonracha i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht, i gCaibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht agus i gCaibidil 18, Torann agus Creathadh agus in CEMP in Aguisín A.7.5.

Mar shampla, déanfar pléascadh a bhaineann leis an mbealach isteach thoir chuig Cairéal na Leacan (Ch. 11+800 go Ch. 12+100 den N6 GCRR atá beartaithe) agus an gearradh sa Chaisleán Gearr (Ch. 12+550 go Ch. 13+650 den N6 GCRR atá beartaithe) idir mí Aibreáin agus mí Mheán Fómhair (agus an dá mhí sin san áireamh) chun nochtadh éan geimhridh ag Loch an Dúlaigh do shuaitheadh a bhaineann le pléascadh a íoslaghdú. Féach freisin Caibidil 8, Bithéagsúlacht, Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht agus Caibidil 18, Torann agus Creathadh.

Rinneadh breithniú sa mheasúnú bithéagsúlachta freisin ar na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ag suaitheadh ar an seabhac Gorm mar gheall ar thorann. D'ainneoin na mbeart maolaithe atá beartaithe, tá tionchar iarmharach suntasach fós ann ar an seabhac Gorm mar gheall ar thorann le linn tógála. Féach freisin Caibidil 8, Bithéagsúlacht.

Dá bhrí sin, is é an t-aon tionchar iarmharach suntasach a bhíonn ag astaíochtaí torainn (a eascraíonn as trácht tógála agus gníomhaíochtaí tógála eile) ar an mbithéagsúlacht suaitheadh ar an seabhac Gorm.

An Chéim Oibriúcháin

Beidh tionchar iarmharach suntasach ar an seabhac Gorm mar gheall ar shuaitheadh torainn a d'fhéadfadh a bheith ann ó thrácht ar bhóithre le linn oibriú an Tionscadail.

Breithníodh an idirghníomhaíocht i gCaibidil 18, Torann agus Creathadh agus i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht.

21.4.2.16 Idirghníomhú idir Bithéagsúlacht agus Sláinte an Daonra agus Sláinte an Duine

Céim na Tógála agus Oibríochta

Bíonn idirghníomhaíochtaí ann leis an mbithéagsúlacht aon uair a bhíonn daoine ag idirghníomhú leis an gcomhshaol nádúrtha. D'fhéadfaí iad sin a dhéanamh ar dhá bhealach tríd an méid seo a leanas a dhéanamh:

- gníomhaíochtaí a n-eascraíonn tionchair ar an mbithéagsúlacht astu.
- seirbhísí éiceachórais a bheith i láthair, agus an bhithéagsúlacht i gcroílár na seirbhísí sin, a bhfuil sé d'acmhainn acu an comhshaol nádúrtha a chuireann le folláine an duine a rialáil agus tacú léi.

I gcomhthéacs an Tionscadail, tagann tionchair a d'fhéadfadh a bheith ann chun cinn mar gheall ar an mbithéagsúlacht a bheith ann agus na tairbhí a bhaineann leis an mbithéagsúlacht i dtéarmaí taitneamhachta nó taitneamh éighníomhach as an tírdhreach. Thug dearadh an Tionscadail aird ar sheirbhísí éiceachórais agus d'fhéach sé le cáilíocht an uisce agus cáilíocht an aeir a chosaint agus creimeadh ithreach a chosc. D'fhéach sé freisin le bithéagsúlacht áitiúil a choinneáil ar féidir le daoine taitneamh a bhaint aisti.

Mar shampla, úsáideann go leor daoine Abhainn na Gaillimhe chun críocha áineasa, ar an uisce (rámháíocht nó slatiascaireacht) agus feadh a bruacha (siúl). Baineann go leor speiceas lena n-áirítear Dobharchúnna agus ialtóga, iasc lena n-áirítear salmainidí, agus éin úsáid as an gconair seo freisin. Braitheann an tslatiascaireacht go díreach ar an mbithéagsúlacht. Is abhainn thábhachtach salmainide í Abhainn na Gaillimhe agus dá bhrí sin tá tábhacht ag baint léi maidir le slatiascaireacht, agus dá bhrí sin tá cosaint cháilíocht an uisce abhainn riachtanach do bhithéagsúlacht agus do thaitneamhacht chonair abhainn na Gaillimhe araon. Ar an gcaoi chéanna, mar gheall ar láithreach an fhána a liostaítear thuas agus an fhlóra feadh thaobh na habhann, is áit thaitneamhach í chun siúl nó rámháíocht a dhéanamh, rud a chuireann le heispéireas áineasa daoine agus a chuireann lena bhfolláine. Ní bhíonn tionchar ag an Tionscadal ar an tseirbhís éiceachórais seo, rud a chuireann le folláine an duine sa deireadh.

Breithníodh an idirghníomhaíocht idir an bhithéagsúlacht agus daoine, mar shampla, i ndearadh Dhroichead Abhainn na Gaillimhe. Breithníodh sa dearadh gnéithe amhail céibheanna ar bith san uisce lena n-íoslaghdófaí an tionchar ar bhithéagsúlacht uisceach agus ar úsáid thaitneamhachta na habhann, an cineál struchtúir chun riosca imbhualte éan a íoslaghdú agus cuma aeistéitiúil an droichid, rud a chosnódh an t-éiceachóras sin.

Is í conair Abhainn na Gaillimhe príomhfhócas na gníomhaíochta taitneamhachta, ach tarlaíonn idirghníomhaíocht na bithéagsúlachta agus na ndaoine agus na folláine ar fud an limistéir staidéir.

Rannchuidíonn roinnt timpeallachtaí nádúrtha eile, mar shampla bogaigh lastoir d'Abhainn na Gaillimhe i gcomharsanacht Mhionlaigh agus Bhaile an Dúlaigh, le seirbhísí éiceachórais rialála agus cultúrtha trí shreabhadh uisce a mhaolú agus trí ghníomhú mar ghnáthóg do speicis fhiadhúlra luachmhara. Tá ról ag timpeallachtaí nádúrtha amhail tailte portaigh agus aolchloch maidir le cáilíocht an uisce a scagadh sa limistéar staidéir agus d'fhéadfadh impleachtaí eacnamaíocha agus sláinte a bheith ag baint leis sin, cé go bhfuil ról níos mó ag próisis bhitheolaíocha sa chéad réimse. Tá ról ag fásra amhail fála sceach, linte crainn agus coillearnach freisin i maolú torainn agus i rialáil cháilíocht an aeir. Bheadh feidhm ag na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ann do na hidirghníomhaíochtaí thuas ar cháilíocht an uisce nó ar chreimeadh ithreach go príomha le linn na céime tógála. Rinneadh bearta, áfach, chun iad sin a mhaolú tríd an rialú dríodair agus na rialuithe coiscthe truaillithe a ndéantar cur síos orthu in CEMP in Aguisín A.7.5 agus maidir leis an mbithéagsúlacht i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht.

21.4.2.17 Idirghníomhú idir Seandálaíocht, Oidhreacht Ailtireachta agus Chultúrtha agus Bithéagsúlacht

Céim na Tógála agus Oibríochta

D'fhéadfaí go mbeadh tionchar ag an tástáil trinse seandálaíochta le linn na tógála feadh bhealach an Tionscadail ar an mbithéagsúlacht. Beidh na tionchair sin a d'fhéadfadh a bheith ann mar an gcéanna leis na tionchair a shainaithnítear i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht mar thoradh ar thógáil an Tionscadail.

Is idirghníomhaíocht iad seo freisin idir oidhreacht ailtireachta agus chultúrtha agus bithéagsúlacht le dearadh Dhroichead Abhainn na Gaillimhe. Tabharfaidh an trasnú seo ar Abhainn na Gaillimhe gné nua cheannasach isteach ina conair tírdhreacha a mbeidh tionchar aige ar oidhreacht Chaisleán Mhionlaigh. Is fara máithreachais é Caisleán Mhionlaigh freisin den chrú-ialtóg bheag. Thug dearadh Dhroichead Abhainn na Gaillimhe aird ar na srianta sin agus soláthraítear bearta maolaithe amhail plandú breise, ach leanfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha de bheith ann ar ghleann tírdhreacha ísealchríche Abhainn na Gaillimhe, agus ar shuíomh Chaisleán Mhionlaigh.

21.4.2.18 Idirghníomhú idir Oidhreacht Chultúrtha agus Sláinte an Daonra agus Sláinte an Duine

Céim na Tógála agus Oibríochta

Beidh tionchar ag an Tionscadal ar ghnéithe oidhreachta cultúrtha a bhfuil ábhar spéise agus tábhacht ag baint leo do mhuintir na háite. Mar a tugadh faoi deara roimhe seo, sainaithníodh na tionchair sin a d'fhéadfadh a bheith ann ag céim an-luath sa phróiseas deartha agus measúnaithe comhshaoil. Mar thoradh air sin, tugadh aghaidh ar na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ann trí bhearta maolaithe sonracha i roinnt caibidlí amhail Caibidil 13, Oidhreacht Chultúrtha, Caibidil 12, Tírdhreach agus Radharc agus Caibidil 19, Sláinte an Daonra agus Sláinte an Duine. Mar shampla, soláthraíonn suíomh Chaisleán Mhionlaigh limistéar le húsáid taitneamhachta. D'fhéadfaí go dtiocfadh athrú ar thaitneamhacht an cheantair seo má thagann athrú ar an suíomh mar thoradh ar Dhroichead Abhainn na Gaillimhe. Déantar tuilleadh plé air sin faoi cheannteideal idirghníomhaíochta an tírdhreacha agus an radhairc le Sláinte an Daonra agus Sláinte an Duine. Is gné thábhachtach den suíomh seo é Caisleán Mhionlaigh. Cé go ndéanfar comhthéacs reatha Chaisleán Mhionlaigh a thaifeadh sna bearta maolaithe atá beartaithe, ní chuirfidh siad deireadh iomlán le tionchar iarmharach an Tionscadail ar shuíomh Chaisleán Mhionlaigh – tar éis an mhaolaithe beidh tionchar diúltach measartha indéach ag oibriú an Tionscadail ar an gcaisleán.

I measc na samplaí idirghníomhaíochta eile tá teachín tuí áitithe i gChaisleán Gearr ar struchtúr cosanta é freisin a scartálfar chun tógáil an Tionscadail a éascú. Roimh an scartáil, déanfar suirbhé iomlán tomhaiste, i scríbhinn agus grianghrafadóireachta den teachín ceann tuí. Déanfaidh duine nó foireann a bheidh cáilithe go cuí é seo faoi Threoraithe an Aire i gcomhairle leis an DoHLGH agus le Seandálaí ó Thionscadal TII. Tá cosán aifrinne suite ag an bPáirc Mhór freisin a bhfuil luach oidhreachta agus taitneamhachta ag baint leis do mhuintir na háite. Athbheithníodh dearadh Bhóthar Ceangail na Páirce Móire chun rochtain a choinneáil ar an gcosán aifrinne seo. Déanfar tástáil seandálaíochta agus taifead scríofa agus fótagrafach roimh an tógáil freisin. Nuair a bheidh na bearta maolaithe molta curtha i bhfeidhm (ar an gcosán aifrinne agus ar an teachín tuí), ní bheidh aon tionchar iarmharach ar an acmhainn oidhreachta cultúrtha mar thoradh ar thógáil an Tionscadail.

Céim na Tógála agus Oibríochta

Athrófar saintréithe an tírdhreacha agus na radhairc atá ann cheana sa cheantar le linn chéimeanna tógála agus oibríúcháin an Tionscadail. D'fhéadfadh an tionchar sin idirghníomhú le daoine, i dtéarmaí tionchair tírdhreacha agus radhairc araon san áit ina gcónaíonn siad, ina n-oibríonn siad agus an úsáid a bhaineann siad as taitneamhachtaí máguaird agus an 'taithí' atá acu orthu.

D'fhéadfadh tionchar a bheith ag an soilsíú ón Tionscadal féin agus ón trácht a úsáideann an Tionscadal le linn an oibríúcháin ar dhaoine. Ar an gcaoi chéanna, d'fhéadfadh tionchair soilsithe ó chomhdhúile foirgníochta le linn mhíonna an gheimhridh tionchar a imirt ar dhaoine, ag brath ar an áit ina bhfuil siad suite.

Moltar bearta maolaithe chun tionchair le linn na tógála a íoslaghdú agus chun cur chun feidhme CEMP a áireamh; cnapaireacht a sholáthar; suíomh cúramach na limistéar stórála ionas nach mbeidh tionchar ar réadmhaoin agus ar chrainn chónaithe agus tráchtála; agus díchoimisiúnú agus athbhunú limistéar cumaisc foirgníochta chuig a riocht réamhthógála ag deireadh an chonartha foirgníochta.

Athróidh tabhairt isteach an Tionscadail tuairimí agus saintréithe tírdhreacha an cheantair ar leibhéil éagsúla, beidh gá le maolú a chur i réimsí áirithe chun tionchair a scagadh, beidh radhairc den Tionscadal i gceantair eile. D'fhéadfadh tionchar a bheith ag na hathruithe sin ar dhaoine, go háirithe i gceantair chónaithe.

Le linn na céime oibríúcháin, eascróidh tionchair amhairc as láithreachtaí fhisiciúil thógtha an Tionscadail, lena n-áirítear a struchtúir shuntasacha, claífoirt ardaithe, gearrthóga doimhne, úsáid tráchta agus soilsíú breise idir seasta agus ó fheithiclí, go háirithe i gcás ina bhfuil an Tionscadal ar chlaífort nó ag acomhail agus suíomhanna droichid. I radhairc oscailte, tá an fhéidearthacht ag claífoirt bac amhairc agus cur isteach suntasach amhairc a dhéanamh. D'fhéadfadh athrú suntasach ar chineál amhairc an leanúnachais tírdhreacha a bheith mar thoradh ar ghearrthacha doimhne freisin. D'fhéadfadh na tionchair amhairc sin tionchar suntasach a imirt ar acmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta amhail limistéir chónaithe. Mar a pléadh roimhe seo, sainaithníodh na hidirghníomhaíochtaí féideartha tionchair sin ag céim an-luath sa phróiseas deartha agus tugadh aghaidh ar go leor acu/íoslaghdaíodh iad trí bhearta deartha agus trí bhearta maolaithe sonracha sna caibidlí ábhartha den TMTT nuashonraithe seo freisin.

Mar shampla, beidh gá le bearta chun maolú a dhéanamh ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag torann ag roinnt suíomhanna feadh an Tionscadail, go háirithe i gcás ina bhfuil réadmhaoin chónaithe gar don charrbhealach. Déantar tionchair torainn agus bearta maolaithe den sórt sin a mheas go mion i gCaibidil 18, Torann agus Creathadh. Is éard a bheidh i gceist le bearta maolaithe bacainní nó bundaí cré nó meascán de ghnéithe den sórt sin a sholáthar. Cé go bhféadfadh na gnéithe seo láithreachtaí amhairc an Tionscadail a mhéadú ar dtús, déanann siad foráil freisin maidir le scagadh amhairc láithreach ar an Tionscadal agus ar an trácht a bhaineann leis. I bhformhór na n-imthosca, is féidir na gnéithe sin a ionchorprú go hiomchuí sna bearta tírdhreachaithe atá beartaithe.

Áirítear sa Tionscadal freisin athailíniú/ceangail le bóithre náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla atá ann cheana, mar aon le hoibreacha draenála agus bearta cóiríochta, a bhféadfadh tionchar amhairc logánta a bheith acu ar fad. Tá athailíniú bóithre áitiúla tábhachtach toisc gur gnách go mbíonn go leor réadmhaointe cónaithe suite feadh bóithre den sórt sin agus d'fhéadfadh tionchair dhíreacha áitiúla teacht chun cinn.

Leagtar amach sceideal iomlán agus tuairisc iomlán ar thionchair amhairc ar réadmhaointe sna Táblaí den Sceideal Tionchair Amhairc (VIS) in Aguisín A.12.1 agus ar Fhíoracha 12.1.01 go 12.1.14.

Sa chéim réamhbhunaithe, beidh tionchar do-ghlactha ag 72 de na 371 shuíomh (c.19.5%). Beidh tionchar gearrthéarmach beag nó measartha ag 175 shuíomh eile (c.47%). Beidh tionchar amhairc gearrthéarmach suntasach nó an-suntasach ag trí shuíomh is nócha (c.25%). Beidh tionchar diúltach amhairc gearrthéarmach ag na 31 shuíomh eile (c.8.5%) a bhaineann le láithreachtaí agus luathchéim oibríochtúil an Tionscadail.

De réir mar a bhunaíonn agus a aibíonn bearta tírdhreacha tiocfaidh laghdú de réir a chéile ar leibhéal an tionchair amhairc ionas go mbeidh tionchar do-ghlactha ag thart ar 159 shuíomh (c.42.5%) sa chéim iarbhunaithe.

Beidh tionchar beag nó measartha meántéarmach ag 153 shuíomh eile (c.41.5%). Beidh tionchar amhairc meántéarmach suntasach nó an-suntasach ag sé shuíomh is tríocha (c.9.5%). Leanfaidh na 23 shuíomh eile (c.6.5%) de thionchar diúltach amhairc domhain meántéarmach agus fadtéarmach a bhaineann leis an Tionscadal a bheith acu. Féach Fíoracha 12.1.01 go 12.1.14 maidir le suíomhanna réadmhaíne.

Tá na réadmhaíne a bhfuil tionchar amhairc suntasach agus an-suntasach leanúnach acu lonnaithe i gceantair níos iargúlta agus níos tuaithe agus tá siad gar don Tionscadal, nó tá siad i gceantair fho-uirbeacha agus tá siad suite díreach in aice leis an Tionscadal.

21.4.2.20 Idirghníomhú an Tírdhreacha agus an Amhairc agus na Bithéagsúlachta

Céim na Tógála agus Oibríochta

Beidh gá le glanadh láithreáin le linn na céime tógála agus bainfear gnáthóga éagsúla dá bharr. D'fhéadfadh an tionchar bithéagsúlachta (agus tírdhreacha) sin, amhail limistéar coillearnaí a bhaint, idirghníomhú go buan le saintréithe tírdhreacha agus le taitneamhacht (agus bithéagsúlacht) limistéir. Ina theannta sin, d'fhéadfadh athrú ar an mbithéagsúlacht (amhail speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh) tionchar diúltach a imirt ar an tírdhreach agus ar ghnéithe amhairc.

Aithníodh na hidirghníomhaíochtaí tionchair sin a d'fhéadfadh a bheith ann ag céim an-luath sa phróiseas deartha agus measúnaithe comhshaoil agus tugadh aghaidh orthu trí bhearta maolaithe sonracha, amhail plandáil, sna caibidlí ábhartha den TMTC nuashonraithe seo. Mar shampla:

- Rinneadh bearta maolaithe chun tabhairt isteach nó leathadh speiceas plandaí ionracha neamhdhúchasacha chuig LON Portaigh Mhaigh Cuilinn le linn tógála nó oibríochta a mhionsonrú sa Phlean um Bainistiú Speiceas Ionrach Neamhdhúchasach atá mar chuid de CEMP in Aguisín A.7.5.
- Chun an cailteanas gnáthóige a bhaineann leis an Tionscadal a íoslaghdú, tá limistéir laistigh den Teorainn Mheasúnúcháin freisin atá san áireamh le haghaidh plandú maolaithe áit nach ndéanfar oibreacha tógála ginearálta. Tá siad sin taispeánta ar Fhíoracha 8.23.1 go 8.23.14.
- Le plandú na ngnáthóg coillearnaí, fála sceach agus féaraigh feadh an Tionscadail faoi mar a shonraítear i líníochtaí an tírdhreacha (Fíoracha 12.2.01 go 12.2.14) cuirfear gnáthóg chúitimh ar fáil do roinnt speiceas éan. I roinnt cásanna, amhail i limistéir mhóra d'fhearach talmhaíochta feabhsaithe nach bhfuil teorainneacha páirceanna fásmhara ar bith orthu, cuirfidh sé sin feabhas ar éagsúlacht na ngnáthóg éan.
- Déanfar codanna den fhorbairt bóthair atá beartaithe a phlandú le clúdach dlúth de scrobarnach ísealfháis (e.g. draighean donn) chun Scréachóga reilige a dhíspreagadh ó shealgaireacht gar don Tionscadal. Beidh an plandú déine go leor chun an mhoill a íoslaghdú idir an plandú agus clúdach dóthanach talún a fháil chun na Scréachóga reilige a dhíspreagadh ó shealgaireacht.
- I limistéir ina bhfuil an-seans go ndéanfaidh Scréachóga reilige iarracht dul trasna na Tionscadal (an chuid den chlaífort idir Ch. 9+600 agus Ch. 10+100 den GCRR N6 atá beartaithe), déanfar líne de chrainn a bheidh gar dá chéile (láir thart ar 2m), níos mó ná 3m ar airde, a phlandú feadh bharr chlaífoirt GCRR N6 atá beartaithe; lasmuigh den bhacainn sábháilteachta agus den chríos glan. Déanfar an tsraith mheánach a phlandú go dlúth. Déanfar amhlaidh chun bacainn láidir fháismhar a chur i láthair chun Scréachóga reilige a shraonadh ó na limistéir ard-riosca sin agus/nó chun tabhairt ar éin eitilt thar an GCRR N6 atá beartaithe os cionn an tráchta bóthair.
- Moladh bearta sonracha maolaithe plandála tírdhreacha chun ruthaig eitilte le haghaidh ialtóga a chaomhnú le linn céimeanna tógála agus oibríochtúla araon. Is cuid ríthábhachtach den straitéis é Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr agus dearadh plandáil tírdhreacha ar leith ar an bealach i dtreo agus an uasbhealach. Ligfidh an uasbhealach d'ialtóga eitilt trasna an GCRR N6 atá beartaithe idir na faraí agus gnáthóga foráiste ar an taobh thuaidh agus Uaimh an Chúipéaraigh agus limistéir foráiste ó dheas ag an suíomh seo.

- Áirítear sa Tionscadal limistéar feabhsaithe gnáthóige chun caillteanas gnáthóige oiriúnaí ialtóige a fhritháireamh mar gheall ar an GCRR N6 atá beartaithe laistigh de chroílímistéar sealgaireachta aitheanta phobal chrú-ialtóg bheag Chaisleán Mhionlaigh. Méadófar fála sceach sa cheantar seo agus cuirfear mothair coill, sceach gheal, cuilinn agus darach ar fáil i roinnt de na páirceanna chun gnáthóg coillearnaí agus féarthalún a chruthú. Leanfar den innilt ar na tailte mar go bhfuil sé léirithe go bhfeabhsaíonn sé seo caighdeán na gnáthóige seo le haghaidh chrú-ialtóg bheag. Daingneofar nascacht le limistéir sealgaireachta freisin trí na stiallacha plandála atá beartaithe a cheangal le fála sceach agus imill coillearnaí. Trí fhálta sceach nua a chur i bpáirceanna idir an Tionscadal agus Caisleán Mhionlaigh, cuirfear feabhas ar acmhainní sealgaireachta an phríomhlimistéir sealgaireachta seo. Áireofar le plandú den sórt sin fála sceach dúchasacha breise a chuirtear ar fud na bpáirceanna atá ann cheana chun fad na bhfálta sceach a mhéadú gar don fhara nua atá beartaithe le haghaidh crú-ialtóg bheag. Beidh na páirceanna fós innilte agus is féidir geataí páirce a fheistiú ar na fála sceach de réir mar is gá ar choinníoll go gcoinnítear bearnaí chomh híseal agus is féidir.

Laghdóidh na bearta maolaithe plandála tírdhreacha atá beartaithe leibhéal an tionchair iarmharaigh bithéagsúlachta go suntasach.

21.4.2.21 Idirghníomhaíocht idir an Tírdhreach agus an Oidhreacht Amhairc agus Chultúrtha

Céim na Tógála agus Oibríochta

D'fhéadfadh athrú teacht ar shuíomh gnéithe oidhreachtacha cultúrtha má thagann athrú ar ghné nó ar dhearcthaí an tírdhreacha. Mar shampla, tabharfaidh an GCRR N6 atá beartaithe, lena n-áirítear droichead nua c.650m ar fhad, claífoirt arda agus tarbhealach c.320m ar fhad, gné nua ceannasach isteach ina chonair tírdhreacha. Beidh an droichead nua feiceálach feadh Abhainn na Coiribe agus Champas Spóirt Ollscoil na Gaillimhe agus ó Chaisleán Mhionlaigh, agus trasnaíonn na claífoirt agus an tarbhealach ar an taobh thoir d'Abhainn na Coiribe tírdhreach leathnádúrtha an-iargúlta agus ardaithe. Beidh an droichead agus an tarbhealach, agus go háirithe an trácht ar na struchtúir, le feiceáil freisin áit a mbeifear in ann breathnú ar phointí amhairc ardaithe ar an taobh thiar den abhainn thar ghleann na Coiribe.

I bhfianaise na timpeallachta atá ann cheana, agus nádúr na coda seo den Tionscadal, beidh an comhtháthú mall agus beidh tionchar buan ag struchtúir mar an droichead agus an tarbhealach ar charachtar an tírdhreacha. Beidh tionchar diúltach gearrthéarmach domhain agus tionchar diúltach meánach an-suntasach ar charachtar an tírdhreacha áitiúil. Ina theannta sin, beidh tionchar suntasach ag an oidhreacht chultúrtha ar Chaisleán Mhionlaigh agus ar a dhiméin. Moladh bearta maolaithe amhail plandáil tírdhreacha sa chomharsanacht chun na tionchair a mhaolú, ach leanfaidh tionchair shuntasacha iarmharacha tírdhreacha de bheith ag teacht chun cinn ar ghleann tírdhreacha ísealchríche Abhainn na Coiribe, agus ar shuíomh Chaisleán Mhionlaigh.

Breithníodh an idirghníomhaíocht seo i gCaibidil 12, Tírdhreach agus Amharc agus Caibidil 13, Oidhreacht Chultúrtha.

21.4.2.22 Idirghníomhaíocht idir Ithreacha agus Geolaíocht, Hidreolaíocht, Daonra agus Sláinte an Duine agus Sócmhainní Ábhar

Céim na Tógála

Beidh créfoirt shuntasacha i gceist leis na hoibreacha tógála ar fud limistéar an Tionscadail lena n-áirítear gearrthóga agus claífoirt, tolláin, droichid agus tarbhealaí agus gluaiseacht ábhar créfoirt laistigh den Teorainn Mheasúnaithe agus lasmuigh de Theorainn Mheasúnaithe (cairél, poill carta etc.). D'fhéadfadh na hoibreacha agus na gníomhaíochtaí tógála eile sin tionchar a imirt ar cháilíocht an uisce, ar sholáthairtí uisce, ar dhaoine agus ar shócmhainní ábhartha. Breithníodh na tionchair fhéideartha sin ag céim an-luath agus ionchorpraíodh bearta rialaithe truaillithe sa dearadh agus sonraíodh iad in CEMP.

Mar a shonraítear in CEMP in Aguisín A.7.5 agus i Roinn 11.6 de Chaibidil 11, an Hidreolaíocht, moladh sraith beart maolaithe agus áirítear leo Plean Freagartha do Theagmhais (IRP) agus Plean um Dhriodar, Chreimeadh agus Rialú (SECP). Moltar dianmhaolú agus dianrialú a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí truaillitheacha a d'fhéadfadh a bheith bainteach le gníomhaíochtaí tógála, rud a laghdóidh go suntasach an riosca truaillithe.

Moltar dianrialuithe chun teorainn a chur leis an riosca go rachadh rith chun srutha dríodair neamhchóireáilte isteach sa dobharlach agus chun an riosca go ndéanfaí coincréit agus hidreacarbóin a dhoirteadh isteach sna huiscí sin a íoslaghdú (féach freisin CEMP in Aguisín A.7.5). Go sonrach, ní bheidh aon oibreacha srutha ar chainéal Abhainn na Coiribe a bhaineann le tógáil an droichid abhann a théann thar chainéal Abhainn na Coiribe go hiomlán, chun an astarraingt uisce óil le sruth chuig Ionad Cóireála Uisce Chathair na Gaillimhe i dTír Oileáin a chosaint.

Rinneadh bearta maolaithe chun aghaidh a thabhairt ar thionchair ar sholáthairtí uisce ó thoibreacha a mheas freisin (Féach Caibidil 10, Hidrigeolaíocht) agus áireofar leo bearta amhail toibreacha athsholáthair, naisc le soláthairtí príomhlíonra nó cúiteamh airgeadais le haghaidh toibreacha a chaillfear le linn chéim na tógála. Déanfar monatóireacht freisin i roinnt áiteanna agus úsáidfear bearta maolaithe caighdeánacha agus sainbhearta maolaithe uiscígh chun screamhuisce a chosaint. Áiríteofar leis na bearta sin nach dtiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn ar sholáthairtí uisce.

An Chéim Oibriúcháin

Cuireadh san áireamh freisin na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ag truailliú le linn na céime oibriochtúla (amhail ó thrácht oibriochtúil) ar cháilíocht an uisce. D'fhéadfadh an chéim oibriochtúil a bheith ina riosca truaillithe do sholáthar uisce Thír Oileáin ó dhoirteadh de thaisme agus ó ghnáthsceitheadh rití chun srutha ar bhóithre. Mar sin féin, ceapadh bearta rialaithe truaillithe agus cuireadh i bhfeidhm iad chun an riosca a laghdú go suntasach. Cuimsíonn dearadh an chórais draenála atá beartaithe raon gnéithe rialaithe truaillithe chun an tionchar ar cháilíocht an uisce a theorannú d'uiscí glactha. Áirítear orthu sin draenacha scagtha, bealaí uisce dromchla féir, idircheapóirí peitрил agus ola, taisc-umair, bogaigh agus trinsí insíothlaithe agus limistéir chun doirteadh a choinneáil faoi smacht. Moltar draenacha scagtha, agus cainéil uisce dromchla féir a úsáid i limistéir screamhuisce neamhiogaire (limistéir bhuncharraige eibhir siar ó Bhóthar N59 Mhaigh Cuilinn) nuair is féidir agus moltar córais draenála dhúnta (séalaithe) sa réigiún uiscíoch carst an-leochaileach soir ó Bhóthar N59 Mhaigh Cuilinn. Cuirfear bogach cóireála ar fáil in aghaidh srutha ón taiscumair tanúcháin ag gach eas dromchla atá beartaithe agus in aghaidh srutha ó na trinsí insíothlaithe sceite don talamh go léir, ón bpríomhlíne agus na bóithre nasctha gaolmhara den GCRR N6 atá beartaithe. Tá bogaigh chóireála deartha chun na chéad eachtraí báistí sruthlaithe a ghabháil.

Chomh maith leis na bogaigh chóireála, cuirfear idircheapóirí ola agus peitрил chomh maith le limistéir chun doirteadh a choinneáil faoi smacht in aghaidh srutha ó gach easuisce dromchla agus trinsí insíothlaithe screamhuisce. Soláthraíonn an t-idircheapóir ola agus peitрил agus limistéir chun doirteadh a choinneáil faoi smacht leithlisithe cosaint in aghaidh miondoirteadh bóthair agus doirteadh mór bóthair araon. Rinneadh measúnú oibriochtúil ar dhoirteadh do GCRR an N6 atá beartaithe le haghaidh gach easa, idir uisce dromchla agus screamhuisce, agus léiríonn na torthaí riosca íseal tionchair ó dhoirteadh tromchúiseach tionóisceach lena mbaineann HGV. Mar fhocal scoir, beidh na tionchair ar cháilíocht an uisce iarmharach ar na sruthchúrsaí sin beag le linn na céime oibriochtúla. Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair charnacha dhiúltacha shuntasacha chun cinn.

21.4.2.23 Idirghníomhaíocht idir Ithreacha agus Geolaíocht, Hidreolaíocht agus Bithéagsúlacht

Céim na Tógála

Mar a luadh thuas, d'fhéadfadh tionchar a bheith ag tógáil an Tionscadail ar cháilíocht an uisce. Dá réir sin, d'fhéadfadh tionchar a bheith aige sin ar an mbithéagsúlacht. Breithníodh na tionchair fhéideartha sin ag céim an-luath agus ionchorpraíodh bearta rialaithe truaillithe sa dearadh agus sonraíodh iad in CEMP.

Mar a tugadh faoi deara thuas, moladh sraith beart maolaithe lena n-áirítear IRP agus SECP a laghdóidh go suntasach an riosca truaillithe. Moltar rialuithe diana chun teorainn a chur leis an riosca go rití chun srutha dríodair neamhchóireáilte isteach sa dobharlach agus chun an riosca go ndéanfaí doirteadh coincréite agus hidreacarbón isteach sna huiscí sin a íoslaghdú. Ní bheidh aon oibreacha srutha ag cainéal Abhainn na Coiribe a bhaineann le tógáil dhroichead na habhann agus íoslaghdóidh sé sin na héifeachtaí ar LCS Loch Coirib agus ar shuíomhanna ainmnithe Eorpacha iartheachacha.

Gabhann cuid de Thollán Leacaigh faoi limistéar Leasa Cháilithigh (QI) gnáthóga Iarscríbhinn I, eadhon pábháil aolchloiche agus féarthailte Calcracha, laistigh de LCS Loch Coirib. Ós rud é go bhfuil gnáthóga in Iarscríbhinn I ann, áirítear i ndearadh an tolláin agus ina chineálacha cur chuige bearta amhail Aghaidh Chairéal Leacaigh timpeall thairseach an tolláin thoir chun oll-éagobhsaíocht carraige agus éagobhsaíocht fána a chosc, roghnú cúramach mhodheolaíocht tógála an tolláin, córais choinneála agus teorainneacha dearaidh soinneáin.

Ina theannta sin, nuair a bheidh Tollán Leacaigh á thógáil, déanfar monatóireacht ar an éadan carraige faoi thacaíocht Aghaidh Chairéal Leacaigh agus déanfar monatóireacht ar na ballaí coinneála le haghaidh an Bhealaigh Isteach Thiar i gcomhair gluaiseachta. Ceapfaidh an conraitheoir saineolaí geioiteicniúil agus beidh sé i láthair chun monatóireacht a dhéanamh ar an ollchobhsaíocht carraige le linn na tréimhse tógála do na hoibreacha sonracha seo. I gcás go dtarlódh sé agus gach seans nach dtarlódh go dtugtar éagobhsaíocht faoi deara laistigh den charraigmhais, cuirfear isteach bearta tacaíochta breise lena chinntiú nach mbeidh tionchar aige ar an dromchla thuas. Cuimsítear sna bearta tacaíochta breise ancairí talún, boltaí carraige, duail charraige, mogall carraige, rois-choincréit nó meascán de na bearta sin, atá deartha chuig na caighdeáin deartha iomchuí agus na treoircháipeisí dea-chleachtais. Mar sin féin, bunaithe ar an gcur chuige coimeádach deartha, meastar go seachnófar an baol éagobhsaíochta agus nach dteastóidh bearta tacaíochta breise.

Déanfaidh an saineolaí geioiteicniúil faireachán freisin ar na creathanna ar an dromchla, lena n-áirítear limistéir ghnáthóga Iarscríbhinn I, le linn oibreacha pléasctha chun Tollán Leacaigh agus Bealach Isteach Thiar a thógáil. Sainmhínítear an teorainn creathaidh sprice soinneáin le maolán 20% níos coimeádaí a sholáthraíonn fachtóir breise sábháilteachta do na hoibreacha foirgníochta chun a chinntiú nach mbeidh tionchar ag pléascadh ar shláine struchtúrach na pábháile aolchloiche. I gcás go dtarlódh sé agus gach seans nach dtarlódh go sárófar an sprioc-theorainn creathaidh ag an dromchla, scoirfear d'oibreacha pléasctha ar an láithreán go dtí go dtuigtear cén bunús atá leis an gcreathadh méadaithe. Déanfar dearadh an phléasctha a athchalabrú arís ansin agus leanfar d'oibreacha pléasctha le monatóireacht leanúnach. Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn.

Sainithníodh freisin ag céim luath sa phróiseas deartha na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ann ar an mbithéagsúlacht a eascraíonn as ábhar a thagann ó liteolaíocht dhifriúil a thabhairt isteach. Áiríodh bearta maolaithe sonracha chun aghaidh a thabhairt ar na tionchair sin (Féach Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht). Mar shampla, chun tionchar ar ghnáthóga tailte portaigh áitiúla a chosc, ar a dtugtar tuairisc i gCaibidil 8, Sainithníodh teorainneacha maidir le bithéagsúlacht a líonadh ag suíomhanna sonracha (Féach Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht). Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn.

An Chéim Oibriúcháin

Cuireadh san áireamh freisin na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ag truailliú le linn na céime oibriochtúla (amhail ó thrácht oibriochtúil) ar cháilíocht an uisce agus ar an mbithéagsúlacht. Tá an measúnú idirghníomhaíochta a leagtar amach thuas le haghaidh ithreach agus uisce le daoine mar an gcéanna leis an measúnú le haghaidh bithéagsúlachta agus ní thiocfaidh tionchair charnacha dhiúltacha shuntasacha chun cinn.

Le linn na céime oibriúcháin, leanfar le monatóireacht ar chobhsaíocht na maise carraige. Leanfar le monatóireacht a dhéanamh ar na córais choinneála carraige agus ró-ualaigh i gCairéal Leacaigh agus Bealach Isteach an Iarthair mar chuid den sceideal cothabhála oibriúcháin. Sa chás thar a bheith dóchúil go mbreathnaítear ar éagobhsaíocht laistigh den charraigmhais, suiteálfar bearta tacaíochta breise mar a leagtar amach thuas le haghaidh chéim na tógála chun a áirithiú nach mbeidh aon tionchar ar shláine struchtúrach ghnáthóga Iarscríbhinn I. Bunaithe ar chur chuige an deartha caomhantais, áfach, (an córas tacaíochta cumaisc atá suiteáilte agus monatóireacht le linn na tógála) meastar go seachnófar an riosca éagobhsaíochta agus ní bheidh bearta tacaíochta breise de dhíth.

Cuireadh na bearta a dtugtar tuairisc orthu thuas san áireamh sa mheasúnú bithéagsúlachta ar EIAR nuashonraithe seo agus sa NIS nuashonraithe. Ba é conclúid an NIS nuashonraithe nach ndéanfaidh tógáil nó oibriú Thollán agus Bealaí Isteach Leacaigh difear do shláine struchtúrach na maise carraige a thacaíonn le gnáthóga QI i LCS Loch Coirib ná nach ndéanfaidh sé difear do shaintréithe agus spriocanna an chuspóra caomhnaithe a thacaíonn le bail chaomhnaithe ghnáthóga agus speicis QI LCS Loch Coirib. Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair charnacha dhiúltacha shuntasacha chun cinn.

Ina theannta sin, le linn chéim oibríochtúil chigireacht agus chothabháil an Tionscadail, déanfar é chun a áirithiú go leanfaidh na trinsí insíothlaithe de bheith ag oibriú mar a bhí beartaithe do shaolré deartha an Tionscadail. Má bhíonn carst i gceist agus má fhaightear conairí féideartha le linn na cigireachta, mar sin cuirfear an Prótacal um Charst a forbraíodh don chéim tógála chun feidhme lena chinntiú nár cruthaíodh conairí fabhracha ar bith laistigh den abhantrach insíothlúcháin. Dá bhrí sin, ní thiocfaidh tionchair iarmharacha shuntasacha chun cinn.

21.4.2.24 Idirghníomhaíocht idir Ithreacha agus Geolaíocht agus Aeráid

Céim na Tógála agus Oibríochta

Mar a leagtar amach i Roinn 21.4.2.6, beidh ithreacha agus geolaíocht agus aeráid ag idirghníomhú le linn chéim thógála an Tionscadail. Beidh créfoirt agus athruithe ar úsáid talún a theastaíonn chun an Tionscadal a thógáil mar chuid den charbón corpraithe iomlán don Tionscadal, a chuireann bonn eolais faoin measúnú aeráide, mar gheall ar na hastaíochtaí a bhaineann le tochair na n-ábhar chomh maith le hiompar ábhar tógála. Breithníodh an idirghníomhaíocht seo laistigh de Chaibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht agus Caibidil 17, Aeráid.

Le linn chéim oibríochtúil an Tionscadail, is lú an dóchúlacht go mbeidh idirghníomhaíocht idir Ithreacha agus Geolaíocht agus Aeráid.

21.4.2.25 Idirghníomhaíocht idir Hidreolaíocht, Daonra, agus Sláinte an Duine agus Sócmhainní Ábhartha Neamh-Talmhaíocht

Céim na Tógála agus Oibríochta

Is féidir le tuilte dul i bhfeidhm ar mhaoine, lena n-áirítear teaghais, réadmhaoine tráchtála, réadmhaoine thionsclaíoch agus réadmhaoine talmhaíochta agus is féidir leo gluaiseachtaí turais a dhéanamh. D'fhéadfadh tionchair a bheith ann ar nascacht agus ar thaitneamhacht turais, ar thaitneamhacht chónaithe, ar ghníomhaíocht eacnamaíoch agus ar shláinte an duine. Rinneadh Measúnú Riosca Tuile mionsonraithe ar an Tionscadal mar chuid den phróiseas deartha agus meastóireachta comhshaoil de réir Chóras Pleanála an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht agus Treoirlínte Bainistíochta Riosca Tuile d'Údaráis Phleanála. Sainaithníodh sa mheasúnú na foinsí riosca tuilte don Tionscadal ó fhoinsí abhann, gláracha agus screamhuisce, ach ní ó fhoinsí chósta toisc go bhfuil an Tionscadal socraithe siar agus ardaithe go leordhóthanach os cionn an chreasa chósta. Ar an iomlán, baineadh de tháil as an measúnú go n-íoslaghdaítear riosca tuilte don Tionscadal le dearadh an Tionscadail agus go bhfuil sé rátáilte mar dhóchúlacht íseal tuilte.

Aithníodh go bhféadfadh tionchar suntasach a bheith ag priacal tuile ar thailte, lena n-áirítear réadmhaoine cónaithe, i gcógar Acomhal Bhóthar N83 Thuama, rud a d'fhág go ndearnadh cúngú buan ar chuid den limistéar stórála tuilte ón limistéar riosca tuilte seo agus go gcailltear cuid de. Dearadh bearta maolaithe faoisimh tuilte a bhaineann le draenáil fheabhsaithe talún agus bóthair, soláthar stórála cúitimh agus caidéalú uisce stoirme chuig Abhantrach Thír Eoghain, rud a fhágfaidh, nuair a chuirfear i bhfeidhm iad, go mbeidh tionchar dearfach iarmharach idir measartha agus suntasach ann tríd an mbaol go dtarlódh tuilte tromchúiseacha sa limistéar seo a laghdú.

Is bearta deartha iad leibhéil deartha bhealach isteach an tolláin thoir chomh maith leis an ábhar póiriúil sa líonadh chuig an gcairéal chun an riosca tuilte a d'fhéadfadh a bheith ann do Thollán Leacaigh a laghdú go dtí riosca tuilte measartha. I ngach suíomh eile ar feadh an Tionscadail, ní bheidh ach tionchar beag nó dobhraite ar riosca tuile de réir mar a tharlaíonn cúngú an-bheag ar thuilemhánna agus tá bearta deartha i bhfoirm lintear mór agus taiscumar maolaithe uisce stoirme san áireamh sa dearadh. Tá rioscaí tuilte iarmharacha ann ag na heasanna draenála agus ag na taiscumar maolaithe a bhaineann leo agus ag na lintear éagsúla mar gheall ar bhaic a d'fhéadfadh a bheith ann. Ba chóir a thabhairt faoi deara, áfach, go bhfuil cumas breise ag na lintear maidir le tionchair an athraithe aeráide, go bhfuil córais forscéite rialaithe i bhfeidhm agus go mbeidh clár cigireachtaí agus cothabhála rialta ann agus dá bhrí sin tá an baol beag go mbeidh bacainní ann.

Breithníodh an idirghníomhaíocht i gCaibidil 11 Hidreolaíocht, Caibidil 19, Daonra, agus Sláinte an Duine agus Caibidil 15, Sócmhainní Ábhar Neamh-Talmhaíocht.

21.4.2.26 Idirghníomhaíocht idir Hidreolaíocht agus Bithéagsúlacht

Céim na Tógála agus Oibríochta

Tá idirghníomhaíocht na Hidreolaíochta leis an mbithéagsúlacht mar an gcéanna leis an idirghníomhaíocht a chuirtear i láthair thuas maidir le hidirghníomhaíocht na Hidreolaíochta le sócmhainní daonra agus sláinte agus ábhair neamhthalmhaíochta.

Rinneadh measúnú ar an idirghníomhaíocht agus Caibidil 11, Hidreolaíocht agus Caibidil 8, Bithéagsúlacht á n-ullmhú.

Ní thiocfaidh tionchair dhiúltacha shuntasacha chun cinn.

21.4.2.27 Idirghníomhaíocht idir Sócmhainní Ábhartha Neamh-Talmhaíocht agus Daonra agus Sláinte an Duine

Céim na Tógála agus Oibríochta

Mar a thuairiscítear i gCaibidil 15, Sócmhainní Ábhartha Neamh-Talmhaíocht, rachaidh an Tionscadal trí thailte ina bhfuil maoin chónaithe agus tráchtála ar imeall Chathair na Gaillimhe agus áireofar leis tailte talmhaíochta agus tailte atá criosaithe le haghaidh forbartha. Dearadh an Tionscadal chun an oiread maoine agus is féidir a sheachaint, ach i bhfianaise dháileadh na forbartha agus láithreachth fhorbairt chineál líneach na cathrach le tithíocht feadh fhormhór na mbóithre a radaíonn amach as an gcathair, ar an drochuair agus dosheachanta beidh roinnt scartáil nó éadálacha maoine mar thoradh ar a thógáil le roinnt tiúchan i gceantair áirithe. Chomh maith leis an tionchar diúltach díreach ar na sealbhóirí tí féin, beidh tionchar diúltach éagsúil aige seo ar na cónaitheoirí atá fágtha agus ag leibhéal an phobail ag brath ar neart na hidirghníomhaíochta pobail atá tagtha chun cinn ag gach suíomh agus ar inbhuanaitheacht áiseanna pobail ar nós scoileanna. I roinnt áiteanna, agus go háirithe sna Foraí Maola agus Troscaigh agus i gcomharsanacht an N59 Bóthar Mhaigh Cuilinn, Bóthar Áth Cinn an N84 agus i gCaisleán an Gharraí, beidh tionchar suntasach ar phobail áitiúla mar gheall ar an ngá le sciar ard de na maoine atá ann cheana sna ceantair seo a fháil nó a scartáil. Tá sé tábhachtach a aithint go bhfuil fíor-imní ar na daoine a mbeidh a dtithe faoi réir ceannach éigeantach ar fud bhealach an Tionscadail go ndéanfar dochar dá saol. Tá go leor daoine ina gcónaí sa cheantar le blianta fada, nó fiú a saol ar fad.

Sa chás go gceadóidh an Bord Pleanála an Scéim Bóithre faoi Chosaint Chuarbhóthair N6 Chathair na Gaillimhe 2018 agus Scéim Mótarbhealaigh Chuarbhóthair N6 Chathair na Gaillimhe 2018 agus an Scéim Mótarbhealaí agus go gceadófar sin faoi Alt 51 d'Acht na mBóithre 1993 (arna leasú) agus faoi réir maoiniú a bheith ar fáil, seirbheálfar Fógra Gnóthaíochta ar dtús báire ar úinéirí, ar léasaithe agus ar áititheoirí na dtithe cónaithe agus na maoine tráchtála a bheidh le ceannach, laistigh de sé mhí ó thiocfaidh an scéim i bhfeidhm, sin mura mbeidh iarratas déanta ar Athbheithniú Breithiúnach, agus sa chás sin déanfar an Fógra Gnóthaíochta a sheirbheáil de réir fhorálacha Alt 217 (6A) den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 mar atá curtha isteach ag an Acht um Orduithe Ceannaigh Éigeantaigh (Teorainneacha Ama a Fhadú) 2010. Is é/í an t-eadránaí maoine a chomhaontóidh nó a chinnteoidh cúiteamh chomh luath agus is féidir ach a ndéanfar an Fógra Gnóthaíochta a sheirbheáil. Ach a mbeidh an cúiteamh comhaontaithe nó cinntithe agus teideal sásúil tugtha, féadfar íocaíocht i bpáirt a dhéanamh agus féadfaidh an t-éilitheoir fanacht ar feadh tréimhse chomhaontaithe sa mhaoín a bheidh le ceannach. Leis sin cuirfear deireadh leis an éiginnteacht a bheidh ar an éilitheoir agus éascóidh sé socruithe a bheith á ndéanamh, chomh luath agus is féidir, chun maoin eile a chinntiú dó féin.

Rinneadh measúnú ar an idirghníomhaíocht sin i gCaibidil 15, Sócmhainní Ábhartha Neamh-Talmhaíocht agus Caibidil 19, Daonra agus Sláinte an Duine.

21.4.2.28 Idirghníomhú idir Rioscaí Mórthionóiscí agus/nó Tubaiste

Breithníodh sa chaibidil seo idirghníomhaíochtaí féideartha an Tionscadail ar fud chaibidlí uile an TMTC nuashonraithe seo. Mar shampla, bhreithnigh sé an riosca go mbeadh tionchair ar fhóntais (Caibidil 15, Sócmhainní Ábhartha - Neamh-talmhaíocht) amhail tionchair ar shalú agus ar phíopaí uisce stoirme. Déantar measúnú inti freisin ar an riosca a bhaineann le measúnuithe eile amhail speicis ionracha neamhdhúchasacha a leathadh mar (Caibidil 8, Bithéagsúlacht), agus ábhar éillithe a d'fhéadfadh a bheith ann (Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht).

Le linn an phróisis deartha, breithníodh leochaileachtaí féideartha an Tionscadail i ndáil le gach measúnú agus sainathnódh rioscaí agus maolaíodh iad ina n-aghaidh.

21.4.3 Achoimre

Sainathnódh na héifeachtaí féideartha uile a d'eascair as na hidirghníomhaíochtaí féideartha ag céim an-luath sa phróiseas deartha agus in ullmhú TMTC. Dá bhrí sin, tugadh aghaidh orthu i ndearadh an Tionscadail agus breithníodh iad sna staidéir ar an measúnú tionchair. Mar thoradh air sin, seachnaíodh na héifeachtaí féideartha ar fad trí bhearta deartha nó tugadh aghaidh orthu trí bhearta maolaithe sonracha a leagtar amach sna caibidlí aonair agus a ndéantar achoimre orthu i gCaibidil 22 den TMTC nuashonraithe seo. Chuidigh an próiseas luathaitheanta sin leis an bhféidearthacht go dtiocfadh idirghníomhaíochtaí suntasacha éifeachtaí chun cinn aathint agus a íoslaghdú. Leis an measúnú a cuireadh i láthair thuas ar idirghníomhaíochtaí na n-éifeachtaí féideartha, níor sainathnódh an gá atá le haon bheart maolaithe sa bhreis orthu sin a bhfuil achoimre orthu i gCaibidil 22 den TMTC nuashonraithe seo.

21.5 MeasúnachtTionchair Charnaigh

21.5.1 Réamhrá

Cuirtear i láthair sa roinn seo den chaibidil an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cé acu a d'fhéadfadh nó nach bhféadfadh tionchair charnacha shuntasacha ar an gcomhshaoil, idir dhearfach agus dhiúltach, a bheith mar thoradh ar an Tionscadal mar aon le tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile. Leagtar amach i Roinn 21.5.2, an próiseas chun tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile a d'fhéadfadh a bheith ábhartha a shainaithint don mheasúnacht tionchair charnaigh seo.

Agus úsáid á baint as an modheolaíocht sin, rinneadh na tionchair charnacha shuntasacha is dócha a bheith ann idir an Tionscadal agus na tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile atá ábhartha do gach ceann de na disciplíní comhshaoil aonair a shainaithint agus a mheas agus a mheasúnú go mion i ngach ceann de na caibidlí comhshaoil faoi seach sa TMTC nuashonraithe seo.

In Aguisín A.21.1 den TMTC nuashonraithe seo, tiomsaítear liosta de na tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile go léir a ndearnadh measúnú carnach orthu leis an Tionscadal agus sonraítear an measúnú idir péirí ar an Tionscadal in aghaidh gach ceann de na tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile. Aon tionchar carnach suntasach is dócha a bheith ag an Tionscadal le gach ceann de na tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile, leagtar amach é faoi na disciplíní comhshaoil aonair i bhfoirm tábla in Aguisín A.21.1.

Tá measúnú in Aguisín A.21.1 freisin ar thionchair charnacha shuntasacha dhóchúla na dtionscadal beartaithe agus/nó deimhnithe uile a liostaítear in Aguisín A.21.1 go carnach leis an Tionscadal.

I gcás ina n-úsáidtear na focail 'Neamhbhainteach' in Aguisín A.21.1, léirítear leis sin cásanna nár sainathnódh an tionscadal áirithe sin ar an gcéad ásc ar a liosta fada sa mheasúnú comhshaoil aonair atá i ngach ceann de chaibidlí an TMTC nuashonraithe seo mar riosca a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le tionchar carnach suntasach dóchúil leis an Tionscadal faoina measúnú araíonachta. D'fhéadfadh sé sin a bheith mar gheall ar mhionscála an tionscadail eile atá beartaithe agus/nó deimhnithe, nó fad an tionscadail eile atá beartaithe agus/nó deimhnithe ón Tionscadal nó easpa conaire chun an tionscadal eile atá beartaithe agus/nó deimhnithe a nascadh leis an Tionscadal don smacht comhshaoil áirithe sin. Mar sin féin, ar mhaithe le hiomláine agus infheictheacht iomlán na ndisciplíní comhshaoil uile, déantar gach disciplín comhshaoil a athrú sa tábla ina leagtar amach measúnú an Tionscadail in aghaidh a chéile tionscadal atá beartaithe agus/nó deimhnithe in Aguisín A.21.1.

Soláthraítear achoimre ar chonclúidí na measúnuithe péireáilte ar na measúnuithe carnacha aonair ar na tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe leis an Tionscadal i Roinn 21.6.1 go Roinn 21.6.13 agus déantar foráil i Roinn 21.6.14 maidir le hachóimre ar an measúnú foriomlán ar thionchair charnacha shuntasacha dhóchúla na dtionscadal uile atá beartaithe agus/nó deimhnithe a liostaítear in Aguisín A.21.1 go carnach leis an Tionscadal.

21.5.2 Tionscadail Eile atá Beartaithe agus/nó Deimhnithe atá le Measúnú

Rinneadh cuardach ar thionscadail eile atá beartaithe agus/nó deimhnithe a bhféadfadh tionchair charnacha shuntasacha dhóchúla a bheith acu (i) laistigh den limistéar staidéir don Tionscadal nó don limistéar staidéir iomchuí laistigh de gach disciplín agus (ii) rinneadh breithniú ar thionscadail a cuireadh isteach a raibh MTC suas le fad 15km ag teastáil ina leith.

Moltar sa Treoir d'Údaráis Phleanála maidir le Measúnuithe Iomchuí go gcuirfí réimse staidéir 15km i bhfeidhm. Mar sin féin, ní mór d'aon Mheasúnú Iomchuí atá le déanamh ag an údarás inniúil gach conair fhéideartha i dtreo tionchair ar láithreáin chaomhantais dúlra Eorpacha a mheas agus mar sin d'fhéadfadh sé nach mbeadh sé oiriúnach fad treallach a chur i bhfeidhm. Dá bhrí sin, tugadh aird ar achar agus ar scálaí na dtionscadal ba cheart a áireamh ar an liosta fada lena mbreithniú a mheasfaí don mheasúnú carnach bithéagsúlachta sa TMTC nuashonraithe seo. Chiallaigh sé seo go raibh roinnt tionscadal a cuireadh leis an liosta fada níos mó ná 15km ón Tionscadal féin. Cuireadh gach mórtionscadal straitéiseach a taisceadh (nó a lóisteálfai) leis an mBord Pleanála laistigh de limistéar cuardaigh 15km, nó a shainaithin éiceolaithe an tionscadail ar bhealach eile, san áireamh ar an 'liosta fada'.

Sainaithníodh ar dtús ón gcuardach seo 'liosta fada' de thionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe a mheastar a d'fhéadfadh a bheith ábhartha. Cé go gceanglaítear le Treoir MTC breithniú a dhéanamh ar thionscadail atá ann cheana nó ar thionscadail fhormheasta, glacadh cur chuige níos fairsinge sa mheasúnacht tionchair charnacha don TMTC nuashonraithe seo. I ndáil leis sin, d'fhéadfadh roinnt tionscadal eile formheas a fháil atá ar tí tarlú, rud a d'fhéadfadh a bheith ina chúis le tionchair charnacha shuntasacha dhóchúla in éineacht leis an Tionscadal agus, dá bhrí sin, measadh gurbh iomchuí aon tionscadal den sórt sin a shainaithint, ar thionscadail iad a bhí fós le formheas tráth an mheasúnaithe sin, ach a bhfuil cinneadh agus formheas a d'fhéadfadh a bheith intuairthe le réasún ina leith le linn na tréimhse toilithe agus tógála dóchúla a bhfuiltear ag súil léi don Tionscadal.

Breithníodh sainaithint na dtionscadal don 'liosta fada' ó na foinsí seo a leanas:

- Suíomh gréasáin an Bhoird Pleanála (ABP) (<http://www.pleanala.ie/index.htm>) – le haghaidh sonraí maidir le Forbairtí Bonneagair Straitéisigh (FBSanna), Forbairt Chónaithe ar Mhórsála (FCManna) agus Forbairtí Tithíochta Straitéiseacha (FTSanna) agus tionscadail a cuireadh faoi bhráid údaráis áitiúla ar dheonaigh an t-údarás áitiúil pleanáil dóibh ach a ndearnadh achomharc chuig ABP ina leith.
- Údaráis áitiúla (Comhairle Cathrach na Gaillimhe agus Comhairle Chontae na Gaillimhe) le haghaidh iarratais phleanála cothrom le dáta agus ainmniúcháin do phleananna forbartha áitiúla (Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023 – 2029 agus Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022 – 2028).
- Tionscadal Éireann 2040, ina gcomhcheanglaítear an Plean Forbartha Náisiúnta agus na Creatáil Pleanála Náisiúnta (<https://storymaps.arcgis.com/stories/7682860c80d64a62b90e8a1ca3d16364>).
- Suíomh Gréasáin Bhonneagar Iompair Éireann – chun mórtionscadail agus mórchláir iompair a shainaithint.
- Tairseach MTC – le haghaidh iarratais ar thoiliú forbartha a éilíonn TMTC.
- Uisce Éireann – le haghaidh iarratas ar thionscadail.

Na cineálacha tionscadal a bhreithnítear:

- Iarratais Phleanála Áitiúla – na tionscadail sin a bhfuil iarratas á dhéanamh ar chead pleanála ina leith trí na húdaráis phleanála áitiúla féin agus a aithníodh ar liostaí iarratas pleanála na n-údarás áitiúil.
- Forbairtí Tithíochta Straitéiseacha (FTSanna) – forbairtí tithíochta de chineál agus de scála áirithe (e.g. 100 teach nó aonad cóiríochta do mhic léinn nó níos mó) a dtaisctear iarratais ina leith go díreach leis an mBord Pleanála.
- Forbairtí Cónaithe Mórsála (FCManna) – forbairtí tithíochta de chineál agus de scála áirithe (e.g., 100 teach nó aonad cóiríochta do mhic léinn nó níos mó ina bhfuil 200 spás leapa nó níos mó) a ndéantar iarratas ar chead pleanála ina leith trí na húdaráis phleanála áitiúla. Tháinig sé seo in ionad an iarratais FTS le déanaí.

- Forbairt Bonneagair Straitéisigh (FBSanna) - mórfhorbairtí bonneagair ag údaráis áitiúla agus ag daoine eile a dtaisctear iarratais ina leith go díreach leis an mBord Pleanála.

Measadh gurb é tréimhse ama cúig bliana an tréimhse is oiriúnaí do na cuardaigh phleanála éagsúla seo toisc go dtógfaí ceadanna a deonaíodh níos mó ná cúig bliana ó shin go ginearálta agus mar sin bheadh siad mar chuid den bhonnline. Cumhdaíodh tréimhse ó 2019 go 2024 leis an scagadh tosaigh, agus rianáíodh é sin le linn 2024 le haghaidh gach iarratais nua go dtí mí Feabhra 2025, agus cuireadh feidhmeanna nua atá ábhartha leis an liosta le haghaidh measúnaithe.

Rinneadh scagadh tosaigh ar an ‘liosta fada’ sainaitheanta sin chun tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe a eisiáil, ar tionscadail iad nár measadh a bheith ábhartha lena gcur san áireamh a thuilleadh sa mheasúnachtaí tionchair charnacha seo. Mar shampla, bhain sé sin le hiarratais phleanála nach bhfuil gníomhach faoi láthair a eisiáil (i.e. coinneáil, neamhbhailí, aistarraingthe, diúltaithe agus gan achomharc a dhéanamh, diúltaithe ar achomharc), agus iarratais ar mhionscála amháil iarratais chun coimeádaithe a thógáil nó a scartáil, síntí tí, athchóirithe lochta, athrú úsáidí le haghaidh líon aonair nó líon beag foirgneamh, tógáil foirgneamh amach, modhnuithe ar chabhsáin agus iarratais choinneála i gcás nach raibh aon fhéidearthacht ann go mbeadh aon tionchar carnach suntasach ag ábhar na n-iarratas sin leis an Tionscadal.

Bhí tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe a cuireadh ar an ngearrliosta le haghaidh measúnú sa mheasúnacht tionchair charnacha bunaithe ar Chrios Tionchair “CT” arna chinneadh ag gach speisialtóir ar bhonn treoirlinnte ábhartha agus breithiúnas gairmiúil. Rinneadh tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe atá laistigh den chrios tionchair do gach disciplín comhshaoil a mheas agus a mheasúnú chun a chinneadh an bhfuil acmhainneacht ann maidir le tionchair charnacha shuntasacha nuair a dhéantar measúnú orthu leis an Tionscadal (an measúnú idir péirí).

Rinneadh breithniú sa mheasúnú Aeráide ar thionchar carnach an Tionscadail le tionscadail eile ar bhonn náisiúnta, de réir na teorach agus an chur chuige i leith an mheasúnaithe tionchair aeráide mar a leagtar amach i Roinn 17.7 de Chaibidil 17, Aeráid den TMTC nuashonraithe seo.

Cuireadh an measúnú le haghaidh Bainistiú Acmhainní agus Dramhaíola i gcrích ar leibhéal réigiúnach agus rinneadh measúnú ar an acmhainn a bhí ar fáil laistigh de Réigiún Dramhaíola Chonnacht Uladh go carnach le tionscadail eile, mar atá leagtha amach i Roinn 20.3 de Chaibidil 20, Dramhaíl agus Acmhainní den TMTC nuashonraithe seo.

Baineann roinnt Pleananna leis an Tionscadal, lena n-áirítear Straitéis Iompair na Gaillimhe, Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe agus Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe. Cuireadh Measúnuithe Straitéiseacha Comhshaoil (MSC) i gcrích ar na pleananna sin go léir, ina ndearnadh measúnú ar na héifeachtaí carnacha comhshaoil a d’fhéadfadh a bheith ag cur chun feidhme na mbeartas agus na gcuspóirí éagsúla atá sna pleananna sin. Ní mheastar gurb iomchuí measúnú a dhéanamh ar na pleananna ardleibhéil sin mar chuid de mheasúnú carnach toisc go dtagraíonn treoraíocht ábhartha do mheasúnú tionscadal mar chuid de MTC agus go ndéantar measúnú ar phleananna trí MSC.

Na tionscadail sin a cuireadh ar an ngearrliosta, rinneadh tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe a leagtar amach in Aguisín A.21.1 a mheasúnú idir péirí leis an Tionscadal maidir le tionchair charnacha shuntasacha is dócha a bheidh ann. Ina theannta sin, ba cheart a thabhairt faoi deara freisin go leagtar amach an measúnú idir péirí ar thionchair shuntasacha dhóchúla i dTionchair Charnacha gach ceann de chaibidlí aonair an TMTC nuashonraithe seo a dhéileálann leis na disciplíní comhshaoil.

21.6 Achoimre ar Chonclúidí na Measúnachtaí Thionchar Charnacha

21.6.1 Bithéagsúlacht

I gCuid 8.8 de Chaibidil 8, Bithéagsúlacht den TMTC nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha ar bithéagsúlacht a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile ar bhonn carnach.

Rinneadh measúnú ar na tionscadail uile a liostaítear in Aguisín A.21.1 maidir le héifeachtaí carnacha leis an Tionscadal i ndáil leis an mbithéagsúlacht, ag tabhairt dá haire go ndéanfar na tionscadail sin nach sainaithnítear i Roinn 8.8 de Chaibidil 8, Bithéagsúlacht a mharcáil mar Neamhbhainteach.

Breithnítear i Roinn 12 de NIS an fhéidearthacht go ngníomhódh pleananna nó tionscadail eile go carnach leis an Tionscadal chun dochar a dhéanamh do shláine aon láithreán Eorpach (ar a dtugtar ‘éifeachtaí comhcheangail’ i gcomhthéacs mheasúnú NIS). Rinneadh scrúdú sa mheasúnú sin ar cé acu a d’fhéadfadh nó nach bhféadfadh aon phlean nó tionscadal eile gníomhú in éineacht leis an Tionscadal chun dochar a dhéanamh do shláine na láithreán ainmnithe i gcás ina bhféadfadh éifeacht chomhcheangail a bheith fós ag tionchair agus ina n-áireofaí na suíomhanna seo a leanas: LCS Loch Coirib, LfCS Loch Coirib, Coimpléasc Chuan na Gaillimhe, LfCS Lár Chuan na Gaillimhe, LCS Oileán Inis Mór, LCS Oileáin agus Chuan Chill Chiaráin, LCS Féarthalamh Ard Raithin, Coimpléasc LCS Chaisleán an Táilliúraigh, LCS Thurlach Chill Tiarnáin, Coimpléasc Loch Fhine Gall, LfCS Thurlach Ráth Asáin, LCS Thurlach Ráth Asáin, LfCS Riasc Chreig Eanaigh Bheag, LCS Shléibhte Mhám Toirc, LCS An Coimpléasc Bheanna Beola/an Gharráin, LCS Coimpléasc Phortaigh Chonamara, LfCS Coimpléasc Phortaigh Chonamara, LCS Loch an Rois agus Choillte an Rosa, Coimpléasc LCS Bhoirne Thoir, LCS Sliabh Mhóinín, LCS Cheann Boirne-Coimpléasc Pholl Salach, LCS Pábhála Aolchloiche Ghort na nDarach, LONanna agus LONbanna comhlachaithe, LON Portach Mhaigh Cuilinn, LONb Choill na bhForbach, LONb Thurlach Chill Tulach, LONb Loch Bhaile Uí Chuirc, LONb Choill Dhroim Chonga, LONb Thurlach Corr.

Tá na láithreáin ainmnithe eile go léir lasmuigh de limistéar tionchair an Tionscadail. Mar sin, níl aon fhéidearthacht ann go ngníomhódh aon phleananna agus/nó tionscadail eile go carnach nó i gcomhar leis an Tionscadal chun drochthionchar a imirt ar shláine aon láithreán ainmnithe eile.

Déantar an fhéidearthacht a bhaineann le hiarmhairtí comhcheangail teacht chun cinn sa timpeallacht ghlactha, lena n-áirítear Abhainn na Gaillimhe agus Cuan na Gaillimhe, de bharr aon phleananna nó forbairtí úsáide talún atá ann cheana nó atá beartaithe a rialáil agus a rialú ag beartais agus cuspóirí cosanta comhshaoil Phlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 agus Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028. Ní mór d’aon phlean nó tionscadal atá ann cheana féin/atá beartaithe a d’fhéadfadh difear a dhéanamh do láithreán Eorpach i gCuan na Gaillimhe, nó in aon láithreán Eorpach eile, i gcomhar leis an Tionscadal, cloí leis na beartais agus na cuspóirí cosanta comhshaoil uileghabhálacha seo. Áiríteofar leis na beartais agus na cuspóirí sin cosaint an láithreáin Eorpaigh laistigh de chríos tionchair an Tionscadail, agus áireofar an ceanglas maidir le haon phleananna nó tionscadail amach anseo dul faoi Scagadh le haghaidh Mheasúnacht Chuí agus/nó Mheasúnacht Chuí chun scrúdú agus measúnú a dhéanamh ar n-éifeachtaí ar láithreáin Eorpacha, ina n-aonar agus i dteannta le pleananna agus tionscadail eile.

Tá cuspóirí agus beartais ar leith i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 agus i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 chun an bhithéagsúlacht, agus go sonrach láithreáin Eorpacha, a chosaint. Baineann beartais laistigh de Phlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 Beartas 5.2 (1), Beartas 5.2 (2), agus Beartas 5.2 (11) le cosaint láithreán Eorpach, AA agus tiomantais gan cead a thabhairt do thionscadail as a dtagann éifeachtaí díobhálacha ar shláine na láithreán Eorpach gan a thaispeáint nach bhfuil aon mhalairt ar fáil, go bhfuil cúiseanna riachtanacha ann maidir le leas sáraitheach poiblí ann, agus gach beart cúitimh is gá a dhéanamh chun comhleanúnachas foriomlán líonra na láithreán Eorpach a áirithiú.

Baineann beartais laistigh de Phlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 NHB 1, NHB 2, and NHB 3 le cosaint láithreán Eorpach, AA agus tiomantais gan cead a thabhairt do thionscadail as a dtagann éifeachtaí díobhálacha ar shláine na láithreán Eorpach gan a thaispeáint nach bhfuil aon mhalairt ar fáil, go bhfuil cúiseanna riachtanacha ann maidir le leas sáraitheach poiblí ann, agus gach beart cúitimh is gá a dhéanamh chun comhleanúnachas foriomlán líonra na láithreán Eorpach a áirithiú.

Áirítear i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 beartais maidir le cosaint na láithreán Eorpach i ndáil lena sláine maidir le huiscí (Beartas 5.2 (2), Beartas 5.2 (4), Beartas 5.2 (7), Beartas 5.2 (12), Beartas 5.2 (18), Beartas 9.2 (6)).

Áirítear i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 beartais freisin maidir le caighdeán an uisce, suíomhanna bogaigh agus tailte móna a chosaint (ó thruailliú trí uisce dhromchla agus screamhuisce) (WR 1, WR 2, WTFW 1 agus P 1).

Cé go bhfuil an fhéidearthacht ag pleananna agus tionscadail eile gníomhú i gcomhar leis an Tionscadal chun difear a dhéanamh do cháilíocht an aeir go háitiúil i gcomharsanacht SAC Loch Coirib, agus na na criosanna agus na cuspóirí úsáide talún a bhaineann le tailte sa cheantar seo i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 á gcur san áireamh (Áineas agus Taitneamhacht, Talmhaíocht agus Ard-Taitneamhacht agus Talmhaíochta), agus na beartais agus na cuspóirí cosanta a chuimsítear sa Phlean chun cáilíocht an aeir agus láithreáin Eorpacha a chosaint, ní bheidh forbairtí i gCathair na Gaillimhe ag gníomhú i gcomhar leis an Tionscadal agus mar sin ní dhéanfar difear do shláine aon láithreáin Eorpacha de bharr tionchair ar cháilíocht an aeir.

Scrúdaíodh agus rinneadh anailís ar phleananna úsáide talún do na húdaráis áitiúla eile (m.sh. Comhairle Contae an Chláir) a bhfuil gnéithe uisce dromchla acu a shileann isteach go Cuan na Gaillimhe agus tá beartais comhshaoil cosanta san áireamh sna pleananna úsáide talún sin chun láithreáin Eorpacha a chosaint agus na timpeallachtaí glactha, agus timpeallachtaí uisce dromchla. Sainaithnítear agus déantar measúnú ar na tionchair charnacha a d'fhéadfadh a bheith ar na láithreáin Eorpacha sin laistigh de ZoI an tionscadail ag na hoibreacha atá beartaithe i gcomhar le pleananna agus tionscadail eile, mar a aithníodh ó ríomh-thairsí pleanála de chuid Comhairle Cathrach agus Comhairle Contae na Gaillimhe agus aithníodh amharcóir léarscála Bord Pleanála in Aguisín R de NIS nuashonraithe.

An measúnú iomlán ar an héifeachtaí féideartha i gcomhcheangal de na pleananna úsáide talún a chuirtear i láthair in Aguisín R de NIS. Tá an measúnú iomlán ar thionscadail bheo agus/nó faofa mionsonraithe freisin in Aguisín R de NIS nuashonraithe, lena léirítear sampla de na tionscadail, go háirithe tionscadail mhóra amhail tionscadail bonneagair iompair agus tionscadail chosanta cósta a ndearnadh measúnú orthu.

In NIS nuashonraithe thángthas ar an gconclúid nach mbeidh tionchar ag an tionscadal ar shláine aon láithreán Eorpach, lena n-áirítear go sonrach an 22 láithreán a thagann laistigh de ZoI an tionscadail agus atá liostaithe thuas. Ina theannta sin, tar éis an tionscadal a bhreithniú agus a mheas i gcomhar leis na pleananna agus na tionscadail go léir atá liostaithe in Alt 12 de NIS nuashonraithe, níl aon fhéidearthacht ann don tionscadal i gcomhar le pleananna agus tionscadail eile an bonn a bhaint de na cuspóirí caomhantais, nó chun drochthionchar a imirt ar shláine, aon láithreán Eorpach, go háirithe i bhfianaise na mbeart maolaithe mar chuid den tionscadal. Leis an maolú ar leibhéal an tionscadail i gcomhar leis na beartais cosanta comhshaoil atá leagtha amach sna pleananna úsáide talún uileghabhálacha, cinntítear nach bhfuil aon fhéidearthacht ann do thionscadail ina n-aonar (ina bpéirí) nó go carnach leis na tionscadail nó na pleananna eile go léir chomh maith leis an Tionscadal, chun gníomhú i gcomhcheangal chun tionchar a bheith acu ar chuspóirí caomhantais d'aon láithreáin Eorpacha.

Ar an gcaoi chéanna, ar na cúiseanna céanna, tar éis an tionscadal a bhreithniú agus a mheas i gcomhar leis na pleananna agus na tionscadail go léir atá liostaithe in Aguisín A.21.1, níl aon fhéidearthacht ag an Tionscadal gníomhú go carnach i gcomhar le pleananna agus tionscadail eile chun tionchar suntasach a imirt ar aon láithreáin pNHA, go háirithe i bhfianaise na mbeart maolaithe a áirítear mar chuid den Tionscadal. Leis an maolú ar leibhéal an tionscadail i gcomhar leis na beartais cosanta comhshaoil atá leagtha amach sna pleananna úsáide talún uileghabhálacha, cinntítear nach bhfuil aon fhéidearthacht ann do thionscadail ina n-aonar (ina bpéirí) nó go carnach leis na tionscadail nó na pleananna eile go léir chomh maith leis an Tionscadal, chun gníomhú i gcomhcheangal chun tionchar a bheith acu ar chuspóirí caomhantais d'aon láithreáin pNHA.

Tá an fhéidearthacht ann go dtarlóidh tionchair charnacha shuntasacha dóchúla teoranta do na tionchair iarmharacha sin a bhaineann leis an Tionscadal agus na héifeachtaí sin a bheidh ag an Tionscadal ar an timpeallacht ghlactha atá intomhaiste ar bhealach éigin, ach nach mbeidh éifeacht iarmharach shuntasach ar bhithéagsúlacht mar thoradh orthu féin.

Baineann na tionchair iarmharacha a bhaineann leis an tionscadal leis na nithe seo a leanas:

- Caillteanas gnáthóige, lena n-áirítear caillteanas buan na ngnáthóg d'Iarscríbhinn I (lasmuigh d'aon láithreán Eorpach) agus gnáthóga a mheastar mar ghnáthóga a bhfuil tábhacht áitiúil ag baint leo.
- Caillteanas féideartha láithreán nead an Fhabhcúin Ghoirm mar gheall ar thionchair shuaite/díláithrithe fadtéarmach.
- An fhéidearthacht a bhaineann le tionchair ar láithreán nead na Scréachóige reilige Chaisleán Mhionlaigh.

- Tionchair ar ialtóga mar thoradh ar thógáil agus oibriú an Tionscadail.

Is iad na tionchair eile a bhaineann leis an Tionscadal atá intomhaiste ar bhealach éigin, ach ní bheidh tionchar suntasach acu ar an mbithéagsúlacht, ná tionchair ar na córais hidreolaíocha agus hidrigeolaíocha atá ann cheana féin, tionchair ar cháilíocht an aeir agus tionchair ar speicis mar thoradh ar shuaitheadh nó díláithriú. Tá na criosanna úsáide talún agus na cuspóirí cosanta comhshaoil a bhaineann leis an limistéar seo le fáil i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 agus i bPlean Forbartha Chomhairle Chathair na Gaillimhe 2023-2029. Tá beartais agus cuspóirí cosanta comhshaoil ann freisin i bPlean Forbartha Chomhairle Chathair na Gaillimhe 2023-2029 agus i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028. Mar gheall ar na criosanna agus na cuspóirí atá i bhfeidhm sna pleananna seo, meastar nach bhfuil aon phleananna nó tionscadail eile ann ar dócha go mbeidh tionchar suntasach acu ar an mbithéagsúlacht, go carnach leis an Tionscadal, mar thoradh ar thionchair ar uisce dromchla agus ar screamhuisce, ar cháilíocht aeir agus ar thionchair suaite nó díláithrithe.

21.6.1.1 Tionchair ó chaillteanas gnáthóige

Mar atá leagtha amach i Roinn 8.5.5, is tionchar leanúnach áitiúil é caillteanas gnáthóige de bharr forbairt agus athrú úsáide talún a bhféadfadh tionchar a bheith aige cheana féin ar an mbithéagsúlacht áitiúil. Tá tionchair gnáthóige ag na tionscadail sin atá liostaithe in Aguisín A.8.28, agus in Aguisín A.21.1, nó is dócha go mbeadh an tionchar sin acu, (lena n-áirítear iad siúd a bhfuil luach ard bithéagsúlachta acu, mar shampla cineálacha gnáthóige Iarscríbhinn I) a bhféadfadh tionchar iarmhartach a bheith acu ar speicis fána. Dá bhrí sin, is dócha go leanfaidh athrú ar úsáid talún agus caillteanais gnáthóige ar aghaidh go pointe áirithe agus go gcuirfidh caillteanas agus ilroinnt na ngnáthóg a bhaineann leis an Tionscadal leis an treoht seo go háitiúil.

Is iad na tionchair chaillteanais gnáthóige is suntasaí ná caillteanais limistéar de ghnáthóga a bhfuil luach idirnáisiúnta nó náisiúnta ag gabháil leo: Pábháil aolchloiche [*8240], Foraois Glárach Iarmharach [*91E0], Bratphortach (gníomhach) [*7130], Fraoch fliuch [4010], Fraoch tirim [4030], Talamh féaraigh cailcreach [6210], Móinéar *Molinia* [6410] agus Fuarán clochraithe [*7220]. Tá limistéir shuntasacha ann freisin de chineálacha gnáthóige a bhfuil luach bithéagsúlachta áitiúil acu a chaillfear: fuaráin chailcreacha, seascainn ghiolcacha agus cíbe móra, féarthailte aigéid tirim-bogthais, eanach bocht agus borrfhás, coillearnach leathan, fálta sceach agus crannteorainneacha. Tá an fhéidearthacht ag caillteanais gnáthóige, beag beann ar a luach gnáthóige féin, tionchar a bheith acu ar na daonraí fána áitiúla a dtacaíonn siad leo. Is é an tionchar is suntasaí ina leith sin ná na héifeachtaí dóchúla a bhaineann le caillteanas gnáthóige ar dhaonraí ialtóg áitiúla; Go háirithe an chrú-ialtóg bheag Chaisleán Mhionlaigh (pléitear tionchair ar ialtóga ar leithligh thíos).

Meastar go bhfuil caillteanais na limistéar de ghnáthóg Iarscríbhinn I a bhaineann leis an Tionscadal ar an leibhéal is airde de thábhacht gheografach maidir leis na gnáthóga atá i gceist. Ina theannta sin, beidh an Tionscadal ag cur le treoht atá ann cheana féin de chaillteanas gnáthóige áitiúil Iarscríbhinn I. Cé go méadóidh éifeacht charnach na gcaillteanas gnáthóige méid an tionchair, ní mhéadaíonn sé scála geografach an tábhacht tionchair a bhaineann leis an Tionscadal. Leis na beartais chosanta i *bPlean Ceantair Áitiúil Bhearna 2015-2021*³, *Plean Forbartha Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2017-2023/ 2023-2029* agus *Plean Forbartha Contae na Gaillimhe 2015-2021/ 2022-2028* chun bithéagsúlacht a chosaint déanfar aon tionchar ar bithéagsúlacht a mhaolú, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann le cineálacha gnáthóige Iarscríbhinn I. Sa chás gur féidir cúiteamh a dhéanamh do na caillteanais (féach Roinn 8.9, Caibidil 8, Bithéagsúlacht), cuireann sé seo isteach ar an méid a chuireann an Tionscadal le caillteanais atá ann cheana féin den chineál gnáthóige atá i gceist agus ag an am céanna ag cinntiú nach bhfuil aon fhéidearthacht ann go mbeidh tionchar carnach suntasach ann ag forbairtí eile le haon tionscadail eile nó i dteannta a chéile.

Maidir le limistéir de ghnáthóga a bhfuil tábhacht áitiúil ag gabháil leo a chaillfear, mar gheall ar na cineálacha gnáthóige atá i gceist agus ar scála geografach níos mó is dócha go bhfanfaidh siad i riocht caomhantais fabhrach, ní dócha go méadóidh aon chaillteanais charnacha de na cineálacha gnáthóige seo an tábhacht tionchair atá measúnaithe cheana féin don Tionscadal é féin. Leis na beartais cosanta atá i bhfeidhm sna pleananna úsáide talún déanfar aon chaillteanais de ghnáthóga de luach bithéagsúlachta a mhaolú.

³ Ionchorpraíodh Plean Ceantair Áitiúil Bhearna 2015-2021 i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe, trí bhithin athrú ar Phlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2015-2021. Laistigh de Phlean Forbartha Chontae na Gaillimhe reatha 2022-2028, tá limistéar Bhearna san áireamh i bPlean Lonnaíochta Ceantair Chathrach na Gaillimhe (Imleabhar 2, Alt 2.6 de Phlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028).

Sa chás gur féidir caillteanais gnáthóige a chúiteamh as sin, laghdófaí tábhacht an tionchair agus an fhéidearthacht d'aon tionchair charnacha le haon fhorbairtí amach anseo.

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh tionchair charnacha shuntasacha ann (bíodh sé i bpéirí le haon tionscadail eile nó i dteannta a chéile), tuartha sa bhreis ar na tionchair iarmharacha don Tionscadal maidir le gnáthóg mar a shonraítear i Roinn 8.7 de Chaibidil 8 de EIAR nuashonraithe.

21.6.1.2 Tionchair ar an bhFabhcún Gorm

Mar gheall ar an bhféidearthacht a bhaineann le suaitheadh fadtéarmach agus díláithriú an phéire Fabhcáin Ghoirm Chairéal Leacaigh ón láithreán nead atá ann cheana féin, is dócha go mbeidh éifeacht dhiúltach shuntasach iarmharach ag an tionscadal ar an bhFabhcún Gorm, ar scála geografach an chontae.

Is dóchúil go leanfaidh an dá láithreán nead den Fhabhcán Gorm atá i láthair go háitiúil ag tacú le porú an Fhabhcáin Ghoirm. Is éard atá i láithreán amháin ná cairéal neamhúsáidte a bhfuil criosaithe le haghaidh úsáide talmhaíochta agus dá bhrí sin, ní dócha go ndéanfaí aon suaitheadh méadaithe dó de bharr na forbartha; is láithreán atá á áitiú go rialta é an dara láithreán nead i gcairéal gníomhach agus is dócha go bhfanfaidh na leibhéil bhunlíne suaite, a bhfuil an péire Fabhcáin Ghoirm oiriúnaithe ina leith. Is dócha nach mbeidh tionchar ag aon cheann de na tionscadail a ndéantar measúnú orthu agus a bhfuil mionsonraí orthu in Aguisín A.21.1 ar aon cheann de na láithreáin seo, mar gheall ar a suíomhanna i gcoibhneas leis an áit a gcuirfear na straitéisí/tionscadail sin i bhfeidhm. Meastar go leanfaidh na brúnna atá ann cheana ag leibhéal an chontae ar infhaighteacht láithreán neide oiriúnaí agus go bhféadfadh siad gníomhú go carnach ag scála geografach an chontae, ach níl dóthain sonraí ar fáil chun é seo a chainníochtú. Mar sin féin, le haon bhrú breise ar dhaonra an Fhabhcáin Ghoirm ní mhéadófar an tábhacht fhoriomlán a bhaineann le tionchar an Tionscadail os cionn an tionchair mheasúnaithe ar leibhéal an chontae ós rud é go meastar go bhfuil an speiceas ina ábhar inní íseal caomhantais dá dhaonra náisiúnta.

Dá bhrí sin, níl aon tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ann ar dóigh dóibh gníomhú go carnach in éineacht leis an tionscadal (bíodh sé i bpéirí le haon tionscadail eile nó i dteannta a chéile), tábhacht tionchair tuartha an Tionscadail a mhéadú ar an bhFabhcán Gorm ón éifeacht iarmharach dhiúltach shuntasach dhóchúil, ag scála geografach an chontae.

21.6.1.3 Tionchair ar ialtóga

I measc na dtionchar iarmharach tuartha ar ialtóga tá caillteanas faraí, caillteanas gnáthóige sealgaireachta agus an éifeacht bhacainn/téarfa a bhaineann le bóithre.

D'fhéadfadh cuid de na láithreáin fáirthe atá ann cheana féin i gcóngarachacht an tionscadail dul i léig le himeacht ama agus a bheith mí -oiriúnach d'ialtóga a úsáid (m.sh. struchtúir thréigthe agus seanchrainn). Mar sin, d'fhéadfadh na láithreáin fáirthe a mbeidh tionchar ag an tionscadal orthu cur le laghduithe nádúrtha den sórt sin i láithreáin fáirthe eile go háitiúil.

D'fhéadfadh caillteanas gnáthóige sealgaireachta agus bacainní ar ghluaiseachtaí ialtóg a bheith mar thoradh ar fhorbairt talún criosaithe laistigh den imill thoir, thuaidh agus thuaidh i gCathair na Gaillimhe. I measc na dtailte a úsáideann ialtóga atá criosaithe le haghaidh forbartha tá criosú cónaithe (R) ag Bóthar Leitrí, Criosú Pobail agus Institiúideach (CF) ag Ospidéal Ollscoile Mhuirlinne, agus criosú tionsclaíoch éadrom (C2.1/CI) in aice le Bóthar Áth Cinn N84 agus Baile an Dúlaigh, a d'fhéadfadh difear a dhéanamh don fhara saorga atá beartaithe trí lonrú solais méadaithe. Is féidir leis an gcriosú áineasa agus taitneamhachta ag UoG idirghníomhú le cosáin eitilte na sciatháin leathair ag gluaiseacht idir faraí Achadh an Churraigh agus Caisleán Mhionlaigh agus úsáid na dtailte sin ag ialtóga sealgaireachta (m.sh. áit a bhféadfar soilsiú breise a mholadh sa todhchaí).

Mar sin féin, dhéanfaí na tionchair seo go léir a rialú trí mheasúnú a dhéanamh ar iarratais phleanála aonair a dhéanadh breithniú ar na héifeachtaí ar speicis chosanta ar nós ialtóga mar chuid dá mbreithmheas ag an údarás inniúil, ag féachaint do na beartais comhshaoil cosanta i *bPlean Ceantair Áitiúil Bhearna 2015-2021*, *Plean Forbartha Cathair na Gaillimhe 2017-2023/2023-2029*, *Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2015-2021/ 2022-2028* agus *Plean Ceantair Áitiúil na nArdán 2018-2024* chun bithéagsúlacht a chosaint⁴.

Ní dócha go mbeidh tionchair charnacha shuntasacha ann (bíodh sé i bpéirí le haon tionscadail eile nó i dteannta a chéile), tuartha sa bhreis ar na tionchair iarmharacha don Tionscadal maidir le caillteanas gnáthóige sealgaireachta nó ó bhacainní ar ghluaiseacht ialtóige.

21.6.1.4 *Conclúid fhoriomlán maidir leis na tionchair charnacha ar an mbithéagsúlacht*

Cé gur aithníodh an fhéidearthacht do thionchair charnacha maidir le héifeachtaí iarmharacha an Tionscadail, in éineacht le tionscadail, pleananna, cláir agus straitéisí eile, níl aon dóchúlacht ann go mbeidh éifeachtaí carnacha suntasacha ar an mbithéagsúlacht a athródh conclúidí an mheasúnaithe tionchair timpeallachta a chuirtear i láthair sa EIAR nuashonraithe seo.

Cuireadh as an áireamh go bhféadfadh tionchair charnacha a bheith ag roinnt de na tionscadail sin, cé acu mar gheall ar luach éiceolaíoch íseal go leor láithreáin nó de bharr áit, dearadh nó nádúr na dtionscadail eile. Tá iarratais eile ann a diúltaíodh toiliú pleanála nó a tarraingíodh siar nó a cuireadh siar agus nár breithníodh ná nár measadh iad seo sa chuid seo.

Ní dócha go mbeidh tionchair charnacha shuntasacha ann (bíodh sé i bpéirí le haon tionscadail eile nó i dteannta a chéile), tuartha sa bhreis ar na tionchair iarmharacha don Tionscadal maidir le caillteanas gnáthóige, an Fabhcán Gorm agus caillteanas gnáthóige sealgaireachta nó ó bhacainní ar ghluaiseacht ialtóige.

21.6.2 *Ithreacha & Geolaíocht*

I gCuid 9.8 de Chaibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht den EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair charnacha shuntasacha ar ithreacha agus ar gheolaíocht a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile.

Rinneadh measúnú ar thionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta laistigh de 250m den Teorainn Mheasúnaithe chun aon éifeachtaí carnacha suntasacha dóchúla a bhreithniú agus a mheasúnú (ag céim tógála agus oibriúcháin araon) ó pheirspictíocht ithreacha agus geolaíochta. Cuirtear measúnú mionsonraithe i bpéirí i láthair in Aguisín A.21.1, tá achoimre ar an measúnú sonraithe thíos.

Is féidir le héifeachtaí carnacha féideartha ar ithreacha agus ar gheolaíocht tarlú nuair a bhíonn éifeachtaí féideartha ithreach agus geolaíochta comhchosúla ag tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile sa cheantar mar atá ag an Tionscadal. Rinneadh measúnú ar thionchair charnacha shuntasacha dhóchúla bunaithe ar éifeacht iarmharach na n-éifeachtaí sin ar na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta, laistigh den limistéar staidéir ithreach agus geolaíochta i gcomhar leis an Tionscadal.

Ó thaobh ithreach agus geolaíochta de, mar thoradh ar an gcuid is mó de na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta ina bhfuil forbairt nua i gceist, caillfear nó déanfar damáiste do bharrithreacha, d'fho-ithreacha agus do gheolaíocht sholadach, áit a meastar gur éifeacht dhíobhálach bheag é méid carnach an chaillteanais agus dá bhrí sin ní bheidh éifeacht shuntasach charnach dhóchúil ar ithreacha ná ar gheolaíocht. Mar thoradh ar fhorbairtí nua beidh tionchar ar an talamh máguaird, lena n-áirítear tochailt talún a d'fhéadfadh a bheith éillithe, ach meastar gur éifeacht bheag dhíobhálach é méid carnach na héifeachta agus dá bhrí sin ní bheidh aon éifeachtaí carnacha suntasacha dóchúla ar ithreacha ná ar geolaíocht mar thoradh air le linn chéim Tógála an Tionscadail.

⁴ Mar shampla, Beartas 4.2 de *Phlean Forbartha Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2017-2023* ina sonraítear.

“Flóra agus fána neamhchoitianta agus bagairtí a chosaint agus a chaomhnú agus a bpríomh-ghnáthóga, (cibé áit a dtarlaíonn siad) atá liostaithe in Iarscríbhinn I agus Iarscríbhinn IV den Treoir um Ghnáthóga an Aontais Eorpaigh (92/43CEE) agus atá liostaithe le haghaidh cosanta faoi na hAchtanna Fiadhúlra 1976-2000.”

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, ós rud é go mbeidh éifeachtaí suntasacha díreacha nó indíreacha ag an Tionscadal ar ithreacha agus ar gheolaíocht, ansin nuair a dhéantar an tionscadal a mheasúnú go carnach le gach ceann de na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile ar leibhéal aonair ar ithreacha agus geolaíocht, beidh tionchair charnacha ann.

Thairis sin, nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta go léir le chéile ar bhonn carnach leis an Tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha ar ithreacha agus ar gheolaíocht mar gheall ar an éifeacht iarmharach mheasartha/shuntasach ar chosán aolchloiche (lasmuigh de láithreáin ainmnithe na hEorpa) agus éifeacht iarmharach mheasartha/shuntasach ar limistéar oidhreacht gheoeolaíoch an chontae de carraig-ghearrtha feadh an N6 i nDabhach Uisce. Go carnach, tá tábhacht na n-éifeachtaí carnacha seo fós ina n-éifeacht dhíobhálach shuntasach/mheasartha.

21.6.3 Hidrigeolaíocht

I gCuid 10.8 de Chaibidil 10, Hidrigeolaíocht den EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha ar hidrigeolaíocht a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile ar bhonn carnach. Tá an féidearthacht ag tionscadail eile tionchair charnacha a ghiniúint i dtéarmaí meath ar cháilíocht screamhuisce nó athruithe ar chainníocht screamhuisce. Baineann na tionchair iarmharacha ón Tionscadal le limistéir ina dtarlaíonn tarraingt anuas i ngearradh feadh an ailínithe nó ina bhféadfadh cáilíocht screamhuisce a laghdú mar gheall ar dhoirteadh de thaisme. Fanann gach tionchar ar cháilíocht uisce iarmharach laistigh de lorg tógála nó oibríochta an Tionscadail. Mar sin féin, d'fhéadfadh roinnt éifeachtaí tarraingthe anuas dul thar an lorg tógála agus oibríochta.

Rinneadh measúnú ar thionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta laistigh de 250m den teorainn mheasúnaithe i Roinn 10.8 de Chaibidil 10 chun aon éifeachtaí carnacha dóchúla a thuar (ag an céim tógála agus oibriúcháin araon) ó thaobh hidrigeolaíoch de mar go dtógfaidh an fritháireamh seo de 250m aon fhorluí de tharraingthe anuas ón Tionscadal.

Tá tionscadal amháin ann (tagairt phleanála 24/60270 atá faoi achomharc chuig ABP) áit a bhféadfadh idirghníomhaíocht hidrigeolaíoch a bheith ann. Is forbairt tithíochta é seo atá suite in aice le gearradh bóthair an Tionscadail atá beartaithe. Tógtar an gearradh tríd an mbuncharraig eibhir áitiúil agus is dócha go mbeidh íslíú buan ar leibhéal screamhuisce, a ríomhtar go coimeádach chun síneadh chuig an talamh tríú páirtí agus a d'fhéadfadh a bheith mar chúis leis an bhféidearthacht de socrú ithreach agus turnamh ag na tithe atá beartaithe má tá siad tógtha roimh an N6 GCRR atá beartaithe. De réir na dtiomantas faireacháin den tionscadal, tabharfar suirbhé ar choinníoll maoiné do gach foirgneamh atá laistigh de 50m den teorainn mheasúnaithe nó laistigh de 50m den mhéid tarraingthe anuas ríofa (cibé acu is mó). Don mhaolú, beidh gá le suirbhé coinníll agus faireachán ar chobhsaíocht talún roimh an tógáil, le linn agus tar éis na tógála, chun na tithe seo a chosaint. Dá bhrí sin, cé go bhfuil idirghníomhaíocht fhéideartha idir an tionscadal tithíochta agus an Tionscadal, níl aon éifeacht charnach ann tar éis na mbeart maolaithe.

Cuirtear an measúnú i bpéirí agus measúnú ar an Tionscadal i gcomparáid le gach tionscadal eile i láthair in Aguisín A.21.1, agus tá achoimre ann thíos.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, ós rud é go mbeidh éifeachtaí suntasacha díreacha ag an Tionscadal, ansin nuair a dhéantar an tionscadal a mheasúnú go carnach le gach ceann de na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile ar leibhéal aonair ar hidrigeolaíocht, beidh tionchair charnacha ann.

Thairis sin, nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá pleanáilte agus/nó thiomanta go léir le chéile ar bhonn carnach leis an tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha hidrigeolaíocha ann mar gheall ar an screamhuisce a íslíú faoi bhun cúig ghnáthóg in Iarscríbhinn I agus ceithre ghnáthóg nach bhfuil in Iarscríbhinn I.

21.6.4 Hidreolaíocht

I gCuid 11.8 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht den EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha ar hidreolaíocht a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile ar bhonn carnach. Sa chuid seo de Chaibidil 11, pléitear tionscadail phleanáilte éagsúla a roinneann idirghníomhaíocht leis an tionscadal mar gheall ar bhreithniú ar an timpeallacht uisce dromchla, lena n-áirítear hidridinimic, riosca tuile agus tionchar tuile agus iompar dríodair, salandacht agus cáilíocht uisce.

In athbhreithniú ar thionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta, sainaitníodh líon mór forbairtí cónaithe móra, forbairtí cóiríochta mac léinn, agus roinnt forbairtí óstáin le síntí nó tógálacha nua. Nascann formhór na dtionscadal pleanáilte agus/nó thiomanta laistigh de cheantar na Cathrach agus an cheantair máguaird (lena n-áirítear ceantair uirbeacha Bhearna agus Órán Mór) leis an líonra séarachais bréan poiblí a shroicheann an Gléasra Cóireála Fuíolluisce Inis Caorach sa deireadh nuair a dhéantar cóireáil séarachais thánaisteach agus threasach air sula scaoiltear isteach i gCuan na Gaillimhe é. 200m ó dheas ó Inis Caorach tríd an Sceitheadh Muirí Inis Caorach. Is é Uisce Éirinn a fheidhmíonn gléasra cóireála Inis Caorach, agus tá sé faoi réir ceadúnas scaoilte ó GCC, agus tá sé deartha chun freastal ar dhaonra Chathair na Gaillimhe sa mheántearma (timpeall 20+ bliana).

Dá bhrí sin, ní bheidh tionchar aonar ná carnach ag aon cheann de na forbairtí seo ar chóras na bpróiseas hidreolaíoch agus cósta d'Abhainn na Gaillimhe, a hinbhear nó uiscí idirthréimhseacha agus cósta Chuan na Gaillimhe, lena n-áirítear limistéar Chuan na Gaillimhe agus Loch an tSáile agus Loch na Rinne Móire, cóstaí Bhóthar na Trá agus Órán Mór agus Bhearna.

Baineann an Tionscadal é féin leis naisc réasúnta beag leis an líonra séarachais bhréan poiblí a bhaineann leis an dá chuid tolláin den bhóthar, an pailliún agus na stáblaí ag ráschúrsa na Gaillimhe agus beidh rannchuidiú íosta go do-airithe ann don ualach bréan foriomlán atá ann cheana féin ar an líonra séarachais phoiblí agus an t-ualach séarachais atá le cóireáil ag Inis Caorach araon. Beidh tionchar carnach neamhshuntasach ann idir an Tionscadal agus gach forbairt arna deonú, á tógáil agus phleanáilte maidir le hacmhainn an líonra séarachais bréan agus an lódáil ar WWTP Inis Caorach agus an scaoileadh deiridh ar eisiltigh chóireáilte isteach in uiscí cósta agus idirthréimhseacha Chuan na Gaillimhe ó Inis Caorach.

Is é an príomhthionchar a bhaineann le forbairtí uirbeacha den sórt sin ná an ghiniúint fhéideartha de rátaí rith chun srutha níos mó d'uisce stoirme mar thoradh ar cheantair neamh-thréscaoilteach mhéadaithe. I measc na dtionchar cáilíochta uisce a bhaineann le huirbiú méadaithe tá scaoileadh truailleán (miotail thromha agus hidreacarbóin ghaolmhara) sa ghnáthrith chun srutha uisce stoirme ó cheantair ina bhfuil trácht agus méadaíonn siad rith chun srutha ó dhromchlaí neamh-thréscaoilteacha den sórt sin. Cuideoidh an tionscadal freisin le réimse méadaithe neamh-thréscaoilteach mar a aithnítear sa mheasúnú hidreolaíochta. Scaoileann an draenáil ó cheantar neamh-thréscaoilteach an Tionscadail trí sceitheadh stoirme chuig na sruthanna agus na haibhneacha áitiúla go príomha ar an taobh thiar d'Abhainn na Gaillimhe, go dtí an uiscíoch screamhuisce ar an taobh thoir agus roinnt nasc leis an séarachais uisce stoirme poiblí atá ann cheana. Ag teacht leis an mBeartas Náisiúnta Ginearálta (Staidéar Draenála Straitéiseach Chathair Bhaile Átha Cliath) agus le pleananna forbartha Chontae agus Chathair na Gaillimhe déanfar an t-uisce stoirme ón tionscadal a bhainistiú ag baint úsáide as bearta coinneála nádúrtha agus SUDanna (Córais Dhraenála Uirbeacha Inbhuanaithe) chun teorainn a chur le rátaí rith chun srutha go rátaí rith chun srutha láithreán úrnua agus córais chosanta a dhearadh i bhfoirm locháin coinneála bogaigh, idircheapóirí peitрил agus córais insíothlaithe do gach ceann den sceitheadh uisce stoirme atá beartaithe. Baineann an beartas seo maidir le bainistiú uisce stoirme le gach forbairt uirbeach ar láithreáin úrnua agus dá bhrí sin níor cheart go mbeadh aon fhéidearthacht ann do thionchair charnacha suntasacha ó dhraenáil uisce stoirme ar uiscí glactha, ar chórais abhann, inbhear, locha, cósta agus screamhuisce. Cinnteofar freisin an bainistiú uisce stoirme ar gach tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta eile nach méadóidh na tionscadail eile seo an riosca tuile.

Cuirtear measúnú mionsonraithe i bpéirí i láthair in Aguisín A.21.1, agus tá achoimre ar an measúnú sonraithe thíos.

Níl aon dóchúlacht go bhfuil éifeachtaí carnacha díreacha nó indíreacha suntasacha ag an tionscadal go carnach leis na tionscadail eile atá pleanáilte agus/nó tiomanta ar leibhéal aonair ar hidreolaíocht le linn Tógáil agus Oibriú an Tionscadail.

Níl aon tionscadail pleanáilte, ceadaithe nó tógála a dhéanfadh an Tionscadal seo a chomhcheangal nó go carnach le gach tionscadal eile agus mar thoradh ar an Tionscadal seo, cruthaíonn an Tionscadal seo aon tionchar hidreolaíoch suntasach ar an timpeallacht uisce dromchla, lena n-áirítear hidridinimic, riosca tuilte agus tionchar tuilte agus iompar dríodair, salandacht agus cáilíocht uisce.

21.6.5 Tírdhreach & Amharc

I gCuid 12.8 de Chaibidil 12, Tírdhreach & Amharc den EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh éifeacht dhóchúil shuntasacha tírdhreacha agus amhaire a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile ar bhonn carnach. Rinneadh measúnú ar gach tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta atá liostaithe in Aguisín A.21.1 maidir le tírdhreach agus amharc. Sa chuid seo de Chaibidil 12, pléitear tionscadail phleanáilte éagsúla a roinneann idirghníomhaíocht leis an Tionscadal ó pheirspictíocht tírdhreacha agus amhaire, agus aithnítear tionscadail de réir na modheolaíochta atá sonraithe i gCuid 21.5.2. Ina dhiaidh sin, rinneadh scópáil ar thionscadail le haghaidh measúnaithe bunaithe ar ghairneacht choibhneasta agus ar an nasc amhaire féideartha idir forbairtí.

Sa chomhthéacs seo, is dócha go mbeidh forbairtí a bhaineann le breisoideachas agus le forbairtí spóirt agus taitneamhachta, chomh maith leis an gcead le déanaí do Mheánscoil Naomh Seosamh laistigh de thailte champas spóirt Ollscoil na Gaillimhe ar bhruach thiar na habhann. Tá roinnt réimsí criosaithe cónaithe ag Troscaigh Thoir, Baile an Mhóinín, Rathún, Leitreach, Baile an Dúlaigh agus an Caisleán Gearr agus is gné shuntasach é forbairt spáis oscailte agus gaolmhar leanúnach feadh codanna den Tionscadal. Tá braislí d'fhorbairt chónaithe ag dul ar aghaidh freisin i mbailte fearainn Bhaile na hAbhann Thoir / Baile na mBúrcach / Bóthar Bhaile an Mhóinín, Mionchluain / Bóthar Rathúin, Leitreach, agus ag Barr na Crannaí / an Daingean Uachtair. Tá na forbairtí seo, (mar atá sonraithe i dTábla 12.9 de Chaibidil 12) suite ar thailte criosaithe ar imeall forbartha na cathrach nó i mBerna agus ní bheidh tionchair shuntasacha tírdhreacha agus amhaire nó tionchair charnacha mar thoradh orthu.

Tagann ceann thoir an tionscadail laistigh den cheantar atá cumhdaithe ag Plean Ceantair Áitiúil na nArdán (LAP), lena n-áirítear forbairtí cónaithe agus tráchtála nua ar thart ar 81 heicteár de limistéar LAP foriomlán de thart ar 164 heicteár ar an taobh thoir den chathair. Tá sé beartaithe ag Straitéis Iompair na Gaillimhe (GTS) forbairtí breise a bhaineann le hiompar, lena n-áirítear iompar poiblí agus bearta rotharbhealaigh agus glasbhealaigh. Tá Tionscadal um Shíneadh Calafóirt Chuan na Gaillimhe ag an gcéim phleanála. Mar sin féin, níltear ag súil go dtiocfaidh aon tírdhreach carnach suntasach nó éifeachtaí amhaire chun cinn ó na tionscadail sin a chuirfidh le héifeachtaí an Tionscadail.

Cuirtear measúnú mionsonraithe i bpéirí i láthair in Aguisín A.21.1, agus tá achoimre ar an measúnú sonraithe thíos.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, ós rud é go mbeidh éifeachtaí suntasacha díreacha ag an Tionscadal ar thírdhreach agus amharc, ansin nuair a dhéantar an tionscadal a mheasúnú go carnach le gach ceann de na tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ar leibhéal aonair ar thírdhreach agus amharc, beidh tionchair charnacha ann.

Thairis sin, nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá pleanáilte agus/nó tiomanta le chéile go carnach leis an Tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha ann toisc go ndearnadh measúnú go n-eascaíonn éifeachtaí tírdhreacha agus amhaire suntasacha, an-suntasacha agus doimhne ag suíomhanna sonracha as é tógáil agus oibriú an Tionscadail as a stuaim féin. De ghnáth díritear na tionchair seo laistigh de chonair láithreach an N6 GCRR atá beartaithe ar imeall uirbeach/tuaithe na cathrach.

Go hachomair, meastar go bhfuil féidearthacht theoranta ann maidir le haon tionchair charnacha suntasacha le forbairtí pleanáilte nó féideartha eile agus nach méadóidh siad seo na tionchair dhíobhálacha nó dhiúltacha a bhaineann leis an Tionscadal.

21.6.6 Oidhreacht Chultúrtha

I gCuid 13.8 de Chaibidil 13, Oidhreacht Chultúrtha de EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha ar oidhreacht chultúrtha a bheith mar thoradh ar an Tionscadal mar aon le haon tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile ar bhonn carnach.

Rinneadh measúnú ar gach tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta atá liostaithe in Aguisín A.21.1 le haghaidh tionchair charnacha maidir le hoidhreacht chultúrtha.

Rinneadh measúnú ar an measúnú ar éifeachtaí carnacha ó chéimeanna tógála agus oibriúcháin an Tionscadail chun aon éifeachtaí carnacha (ag an gcéim tógála agus oibriúcháin) ar an acmhainn oidhreachta chultúrtha a thuar.

Ní fhéadtar forbairtí beartaithe agus ceadaithe laistigh de mhaolán 250m ón Teorainn Mheasúnaithe a mheasadh mar mhaolán cuí a mheas mar thionchar ar an Oidhreacht Chultúrtha ach amháin nuair a bhíonn forluí fisiciúil idir Teorainn an Mheasúnaithe Tionscadail agus an t-Iarratas. Rinneadh forbairtí atá tógtha cheana féin a scagadh, mar gheall go bhfuil siad anois mar chuid den timpeallacht glactha oidhreachta cultúrtha. Déantar forbairtí a chuimsíonn athrú úsáide agus athruithe inmheánacha (laistigh d'fhoirgnimh atá ann cheana) a scagadh toisc nach mbeadh tionchar ag aon cheann de na cineálacha forbartha seo ar an acmhainn oidhreachta chultúrtha.

Tá an measúnú carnach ar an Tionscadal ar an acmhainn oidhreachta cultúrtha sonraithe in Aguisín A.13.13. Níor aithníodh aon tionchair charnacha suntasacha nuair a bhreithnítear gach tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta.

Cuirtear measúnú mionsonraithe i bpéirí i láthair in Aguisín A.21.1, agus tá achoimre ar an measúnú sonraithe thíos.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, níl aon dóchúlacht go bhfuil éifeachtaí carnacha díreacha nó indíreacha suntasacha ag an tionscadal go carnach leis na tionscadail eile atá pleanáilte agus/nó tiomanta ar leibhéal aonair ar oidhreacht chultúrtha le linn tógáil agus oibriú an Tionscadail.

Níl aon tionscadail pleanáilte, formheasta ná tógála a bheadh i gcomhcheangal leis an Tionscadal seo nó go carnach le gach tionscadal eile agus an Tionscadal seo mar chúis le haon tionchair shuntasacha oidhreachta cultúrtha.

21.6.7 Sócmhainní Ábhartha – Talmhaíocht

I gCuid 14.8 de Chaibidil 14, Sócmhainní Ábhartha – Talmhaíocht den EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha a bheith mar thoradh ar an Tionscadal mar aon le haon tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ar bhonn carnach.

Déantar an tionchar carnach ar thalmhaíocht a mheas trí mheasúnú a dhéanamh ar thionchar an Tionscadail i gcomhar le tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile, amhail na bearta GTS, na glasbhealaí agus na forbairtí beartaithe, a d'fhéadfadh a bheith in ann éifeachtaí carnacha talmhaíochta in éineacht leis an Tionscadal a bheith acu. Cé go ndearnadh athbhreithniú ar líon suntasach forbairtí, moltar cuid acu ar cheapacha atá neamhthalmhaíochta faoi láthair agus iad siúd a scagadh. Tá an measúnú ar na tionscadail atá pleanáilte agus/nó tiomanta eile a bhfuil an fhéidearthacht acu le haghaidh tionchair charnacha sonraithe in Aguisín A.14.2.

Bíonn tionchar ag an nglasbhealach atá beartaithe idir Gaillimh go Uachtar Ard ar dhá dháileacht talún a dtéann sealbhú talún i bhfeidhm orthu don N6 GCRR atá beartaithe. Ní chuireann tionchair an Ghlasbhealaigh go mór le tionchair an N6 GCRR atá beartaithe ar an dá dháileacht talún seo.

Tá 23 forbairt phleanáilte atá suite laistigh de limistéar an staidéir talmhaíochta don Tionscadal, agus is cúis le sé éifeacht shuntasach dhíobhálach agus dhá éifeacht carnach an-suntasacha ar na dáileachtaí talún aonair a dtéann na forbairtí sin i bhfeidhm orthu. Mar sin féin, ní bheadh na héifeachtaí carnacha a bhaineann le caillteanas talún (thart ar 25 heicteár) mar gheall ar an 23 forbairt phleanáilte le chéile suntasach ar thalmhaíocht laistigh de limistéar an staidéir (méid íseal tionchair ar bhonnlíne íogaireachta íseal). Bheadh tionchar neamh-shuntasach ag na héifeachtaí carnacha a bhaineann le caillteanas talún (thart ar 50 heicteár) mar gheall ar an 55 forbairt phleanáilte atá suite lasmuigh den limistéar staidéir talmhaíochta don Tionscadal ar thalmhaíocht laistigh den limistéar staidéir.

Dá bhrí sin, beidh drochthionchar measartha ag an tionscadal, a ndéantar measúnú air féin, nó i gcomhar le forbairtí pleanáilte eile, ar thalmhaíocht laistigh de limistéar an staidéir - is é sin le rá nach n-athróidh na forbairtí pleanáilte eile an tionchar foriomlán ar an limistéar staidéir talmhaíochta.

Maidir leis na tionscadail sin a tógadh agus a pleanáladh le déanaí i gcomhar leis an Tionscadal beidh gá le <1% de cheantar talmhaíochta Chontae na Gaillimhe (337,000 ha⁵). Nuair a bhreithnítear é mar aon le treochtaí táirgiúlachta talmhaíochta aníos⁶ ní tionchar suntasach é an tionchar carnach ar thalmhaíocht i gContae na Gaillimhe ón Tionscadal i gcomhar leis na tionscadail atá ann cheana agus na tionscadail atá pleanáilte go léir.

Cuirtear measúnú mionsonraithe i bpéirí i láthair in Aguisín A.21.1, agus tá achoimre ar an measúnú sonraithe thíos.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, níl aon dóchúlacht go bhfuil éifeachtaí carnacha díreacha nó indíreacha suntasacha ag an tionscadal go carnach leis na tionscadail eile atá pleanáilte agus/nó tiomanta ar leibhéal aonair ar an talmhaíocht le linn tógáil agus oibriú an Tionscadail.

Níl aon tionscadail pleanáilte, formheasta ná tógála a bheadh i gcomhcheangal leis an Tionscadal seo nó go carnach le gach tionscadal eile agus an Tionscadal seo mar chúis le haon tionchair shuntasacha ar an talmhaíocht.

21.6.8 Sócmhainní Ábhartha – Neamhthalmhaíochta

I gCuid 15.8 den EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha a bheith mar thoradh ar an Tionscadal mar aon le haon tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ar bhonn carnach ó thaobh sócmhainní ábhartha - neamhthalmhaíochta.

Rinneadh measúnú ar gach tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta atá liostaithe in Aguisín A.21.1 maidir le sócmhainní ábhartha - neamhthalmhaíochta.

Rinneadh measúnú ar thionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta laistigh de 50m den Teorainn Mheasúnaithe chun aon éifeachtaí carnacha (ag céim tógála agus oibriúcháin araon) ar shócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta a thuair. Ní fhéadtar forbairtí beartaithe agus ceadaithe laistigh de mhaolán 50m ón Teorainn Mheasúnaithe a measadh mar mhaolán cuí a mheas mar thionchar ar shócmhainní ábhartha - neamhthalmhaíochta ach amháin nuair a bhíonn forluí fisiciúil idir Teorainn an Mheasúnaithe Tionscadail agus an t-iarraitas.

Forluíonn an tionscadal le roinnt tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta eile i bhfoirm leaba bóthair forluiteach, idirghníomhaíocht na seirbhísí, nó bonneagar forluiteach ina bhfreastalaíonn gach ceann acu ar an gceann eile le tograí meaitseála. Tá an measúnú carnach ar an Tionscadal ar na Sócmhainní Ábhartha – neamhthalmhaíochta sonraithe in Aguisín A.21.1. Déantar measúnú go n-eascraíonn tionchair shuntasacha, an-suntasach agus dhoimhne ar shócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta ag suíomhanna sonracha mar thoradh ar thógáil agus oibriú an Tionscadail as a stuaim féin.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, ós rud é go mbeidh éifeachtaí suntasacha díreacha ag an Tionscadal ar shócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta, ansin nuair a dhéantar an tionscadal a mheasúnú go carnach le gach ceann de na tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ar leibhéal aonair ar shócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta le linn tógáil agus oibriú an Tionscadail, beidh tionchair charnacha ann.

Thairis sin, nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá pleanáilte agus/nó tiomanta le chéile go carnach leis an Tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha ann toisc go ndearnadh measúnú go n-eascraíonn éifeachtaí suntasacha, an-suntasacha agus doimhne ar shócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta ag suíomhanna sonracha as tógáil agus oibriú an Tionscadail as a stuaim féin.

⁵ Tábla 2.2 de Réamh-Dhaonáireamh na dTorthaí Talmhaíochta 2020 atá ar fáil in CSO.ie.

⁶ Ó 2010-2020 tháinig méadú ar líon na n-eallach agus líon na gcaorach le 7% agus 14% faoi seach - foinse CSO Tábla AAA08 de Dhaonáireamh 2010 agus Tábla 4.4, Réamhthorthaí Dhaonáireamh Talmhaíochta 2020 atá ar fáil ag <https://www.cso.ie/en/releasesandpublications/ep/p-coa/censusofagriculture2020-preliminaryresults/livestock/>.

21.6.9 Cáilíocht an Aeir

I gCuid 16.8 de Chaibidil 16, Cáilíocht an Aeir den EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha ar cháilíocht an aeir a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail atá beartaithe agus/nó deimhnithe eile ar bhonn carnach.

Rinneadh measúnú ar gach tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta atá liostaithe in Aguisín A.21.1 le haghaidh éifeachtaí carnacha leis an Tionscadal maidir le Cáilíocht an Aeir laistigh de 500m de Theorainn Mheasúnaithe an Tionscadail.

De réir an chaighdeáin TII, teastaíonn measúnú ar éifeachtaí cáilíochta an aeir ó ghabhdóirí daonna íogaire atá suite laistigh de 250m de Theorainn Mheasúnaithe an Tionscadail atá beartaithe. D'fhonn 250m a chur san áireamh ón tionscadal eile, eisiatar tionscadail atá suite lasmuigh de 500m ó Theorainn Mheasúnaithe an Tionscadail ón measúnú ar éifeachtaí deannaigh tógála féideartha.

Tar éis chur i bhfeidhm na mbeart maolaithe a chuirtear ar fáil chun críocha an Tionscadail agus na tionscadail aonair atá liostaithe in Aguisín A.21.1, ní dócha go dtiocfaidh aon éifeachtaí carnacha díobhálacha suntasacha chun cinn ar leibhéal aonair ar chaighdeán an aeir le linn an chéim tógála.

Tá an measúnú ar cháilíocht aeir na céime oibriúcháin bunaithe ar shonraí tráchta ag an mbliain oscailte agus ag an mbliain dearaidh a thiocfaidh 15 bliana eile ina dhiaidh sin. Cuimsítear sa tsamhail tráchta fás réamh-mheasta sa daonra atá ailínithe le pleananna úsáid talún. Leis an ailíniú seo leis na pleananna úsáid talún, féadtar réamhaisnéisí tráchta sa todhchaí a thuairisc go n-áirítear leis na réamhaisnéisí do thionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta. Sa tsamhail tráchta cuimsítear fás tráchta sa todhchaí a bhaineann le forbairt eile sa todhchaí (féach ar Chuid 6.2 de Chaibidil 6 de EIAR nuashonraithe seo le haghaidh tuilleadh sonraí). Ar an mbonn seo, is measúnú carnach go deimhin an measúnú um chéim oibriúcháin atá san áireamh i gCuid 16.5.4 de Chaibidil 16, Cáilíocht an Aeir toisc go bhfuil sé bunaithe ar réamhaisnéisí tráchta sa todhchaí atá curtha san áireamh cheana féin d'fhorbairt sa todhchaí.

Cuirtear measúnú mionsonraithe i bpéirí i láthair in Aguisín A.21.1, agus tá achoimre ar an measúnú sonraithe thíos.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, níl aon dóchúlacht go bhfuil éifeachtaí carnacha díreacha nó indíreacha suntasacha ag an tionscadal go carnach leis na tionscadail eile atá pleanáilte agus/nó tiomanta ar leibhéal aonair ar an cháilíocht an aeir le linn tógáil agus oibriú an Tionscadail.

Níl aon tionscadail pleanáilte, formheasta ná tógála a bheadh i gcomhcheangal leis an Tionscadal seo nó go carnach le gach tionscadal eile agus an Tionscadal seo mar chúis le haon tionchair shuntasacha ar cháilíocht an aeir toisc go ndéantar measúnú orthu seo go carnach cheana féin i measúnú an Tionscadail.

21.6.10 Aeráid

I gCuid 17.8 de Chaibidil 17, Aeráid de EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha ar an aeráid a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ar bhonn carnach.

Rinneadh measúnú ar gach tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta atá liostaithe in Aguisín A.21.1 maidir leis an aeráid.

Meastar sa mheasúnú ar éifeachtaí iarmharacha mar a thuairiscítear i gCuid 17.8 de Chaibidil 17, Aeráid, go bhfuiltear ag súil go mbeidh drochthionchar measartha buan ag an tionscadal ar an aeráid le linn a shaolré. Tá an leibhéal measúnaithe tionchair seo bunaithe ar chritéir shuntasacha chaighdeáin aeráide TII a chinntear i gcomhthéacs ailíniú an Tionscadail le conair na hÉireann um ghlánleibhéal nialasach. Cuimsítear i limistéar staidéir don mheasúnú aeráide Poblacht na hÉireann de réir mar a dhéantar measúnú ar an tionscadal i gcomparáid le tiomantais aeráide náisiúnta agus buiséid charbóin. Dá bhrí sin, is measúnú carnach go bunúsach é an measúnú ar an tionscadal i gcomparáid le sprioc laghdaithe carbóin náisiúnta na hÉireann.

Is é GCC an t-údarás inniúil atá freagrach as réamh-mheastacháin ar astaíochtaí gáis cheaptha teasa d'Éirinn a fhorbairt, a ullmhú agus a fhoilsiú. Táirgeann GCC réamh-mheastacháin astaíochta gáis cheaptha teasa ar bhonn bliantúil.

Tiomsaítear na réamh-mheastacháin seo de réir threoirilínite an Aontais Eorpaigh (AE) chun oibleagáidí tuairiscithe AE a chomhlíonadh. I mí na Bealtaine 2024, tháirg GCC a réamh-mheastacháin don tréimhse 2023 go 2050 [EPA-GHG-Projections-Report-2022-2050-May24--v2.pdf](#). Áirítear leis na réamh-mheastacháin seo astaíochtaí a bhaineann leis an earnáil iompair. Dá bhrí sin, tá sé réasúnach glacadh leis go dtugtar cuntas ar astaíochtaí carbóin ar bhonn carnach faoi réamh-mheastacháin GCC.

In CAP24, tugtar breac-chuntas ar bhearta chun tiomantais aeráide agus buiséid charbóin na hÉireann a bhaint amach ar leibhéal náisiúnta trí mhaolú. In CAP24, leagtar bearta amach chun astaíochtaí carbóin a laghdú sa leictreachas, tionscal, foirgnimh, iompar agus talmhaíocht chun a chinntiú go mbaintear na tiomantais seo amach. Cuirtear na bearta seo i bhfeidhm ar leibhéal náisiúnta chun astaíochtaí carbóin a laghdú go carnach ar bhonn náisiúnta. Beidh sé d'éifeacht ag cur i bhfeidhm na mbearta seo le héifeachtaí aeráide an Tionscadail agus pleananna/tionscadail eile a laghdú go carnach.

Cuirtear measúnú mionsonraithe i bpéirí i láthair in Aguisín A.21.1, agus tá achoimre ar an measúnú sonraithe thíos.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, nuair a dhéantar measúnú ar a chéile go carnach leis an Tionscadal, is dócha go mbeidh éifeachtaí carnacha suntasacha ag an Tionscadail leis na tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ag leibhéal aonair ar an aeráid le linn tógáil agus oibriú an Tionscadail.

Thairis sin, nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá beartaithe agus/nó tiomanta le chéile go carnach leis an Tionscadal, beidh drochthionchar measartha buan ar an aeráid.

21.6.11 Torann & Creathadh

I gCuid 18.8 de Chaibidil 18, Torann agus Creathadh de EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha ar thorann agus creathadh a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ar bhonn carnach.

Rinneadh measúnú ar gach tionscadal phleanáilte agus/nó tiomanta atá liostaithe in Aguisín A.21.1 maidir le torann agus creathadh.

Scrúdaíodh tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta laistigh de 300m den Teorainn Mheasúnaithe chun measúnú a dhéanamh ar thionchair fhéideartha torainn charnacha. Ní chuirfidh tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta thar an achar seo le haon tionchair shuntasacha torainn tógála ag NSLanna i gcomharsanacht an Tionscadail mar gheall ar mhaolú fad agus na leibhéil torainn tógála ríofa ag an achar seo.

Rinneadh measúnú ar thionchair torainn thrácht carnach do bhliain oscailte agus dearaidh an Tionscadail ag gach ceann de na suíomhanna gabhdóra a mheastar a bheith mar chuid den mheasúnú carnach. Le linn an cháis um Dhéan an Méid is Lú, tá sreafaí trácht bóthair feadh an líonra bóthair atá ann cheana féin samhlaíthe agus ríomhadh an leibhéal torainn trácht carnach. Maidir leis na cásanna Déan Rud Éigin, déantar trácht bóthair ar feadh an líonra bóthair atá ann cheana féin mar aon le trácht ar feadh an GCRR N6 atá beartaithe chun leibhéal torainn thrácht carnach a fháil. Cuirtear san áireamh sa mheasúnú aon athruithe ailínithe ar na bóithre agus ar an aomhal atá ann cheana féin agus athdháiltear an trácht ar feadh an líonra bóthair atá ann cheana féin mar thoradh ar an N6 GCRR atá beartaithe. Sa trácht oibriúcháin shamhlaíthe do bhlianta measúnaithe an Tionscadail san áireamh le haghaidh fás suntasach daonra i gCathair na Gaillimhe i gcomhréir le réamhaisnéisí NPF chun forbairt chónaithe agus phleanáilte bhreise a chur san áireamh.

Cé go mbeidh na hoibreacha a bhaineann leis an Tionscadal an fhoinsé torainn agus creathaidh ceannasach ag aon suíomh amháin ina chomharsanacht, rinneadh athbhreithniú ar thionchair fhéideartha torainn tógála carnach ag glacadh leis go mbeadh na forbairtí beartaithe go léir á dtógáil ag an am céanna leis an Tionscadal.

As na tionscadail a tugadh chun cinn le haghaidh measúnú, measadh go raibh tionchair thógála charnacha ionchasacha ag 12 san iomlán leis an Tionscadal dá ndéanfaí iad a thógáil ag an am céanna. Ní thuartar tionchair charnacha dóchúla ach amháin má théann an tionscadal agus an tionscadal phleanáilte agus/nó tiomanta faoi ghníomhaíochtaí tochailte ag an am céanna. Rinneadh measúnú orthu sin agus ní mheastar iad a bheith suntasach.

Níor aithníodh aon tionchair charnacha suntasacha tar éis na tógála nuair a bhreithnítear gach tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta.

Cuirtear measúnú mionsonraithe i bpéirí i láthair in Aguisín A.21.1, agus tá achoimre ar an measúnú sonraithe thíos.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, níl aon dóchúlacht go bhfuil éifeachtaí carnacha díreacha nó indíreacha suntasacha ag an tionscadal go carnach leis na tionscadail eile atá pleanáilte agus/nó tiomanta ar leibhéal aonair ar thorann agus creathadh le linn tógáil agus oibriú an Tionscadail.

Níl aon tionscadail pleanáilte, formheasta ná tógála a bheadh i gcomhcheangal leis an Tionscadal seo nó go carnach le gach tionscadal eile agus an Tionscadal seo mar chúis le haon tionchair shuntasacha ar thorann agus creathadh.

21.6.12 Daonra & Sláinte an Duine

I gCuid 19.8 de Chaibidil 19, Daonra agus Sláinte an Duine de EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha ar an daonra agus ar shláinte an duine a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile ar bhonn carnach.

Rinneadh measúnú ar gach tionscadal pleanáilte agus/nó tiomanta atá liostaithe in Aguisín A.21.1 le haghaidh tionchair charnacha maidir le daonra agus sláinte an duine.

21.6.12.1 Daonra

Feabhsóidh an tionscadal atá beartaithe inrochtaineacht laistigh agus go/ó Chathair na Gaillimhe agus nascacht idir ceantair lasmuigh den chathair lena n-áirítear Conamara, an t-oirthear agus an t-iarthuaisceart. Mar thoradh air sin, tá éifeachtaí dearfacha féideartha suntasacha ann a rachaidh chun tairbhe forbairt eacnamaíoch agus réigiúnach, lena n-áirítear turasoíreacht.

Spreagfaidh an inrochtaineacht agus an nascacht fheabhsaithe a sholáthraíonn an Tionscadal forbairt nua cónaithe, tráchtála nó turasoíreachta nua. Bheadh forbairtí den sórt sin mar a áirítear in Aguisín A.21.1, faoi réir measúnaithe pleanála mar gheall ar na cuspóirí atá leagtha amach i bPleananna Forbartha Chathair agus Chontae na Gaillimhe chun forbairt a chomhdhlúthú agus chun forbairt inbhuanaithe chothrom a dhéanamh agus dá bhrí sin níor cheart go gcuirfeadh siad tionchair charnacha leis an Tionscadal.

Leis an Tionscadal tabharfar deis freisin chun an GTS a chur chun feidhme ar an mbealach is fearr agus chun foráil a dhéanamh maidir le hiompar agus áiseanna poiblí feabhsaithe do choisithe agus do rothaithe. Nuair a bheidh sé curtha chun feidhme, beidh tionchar an-suntasach aige seo ar shábháilteacht agus ar thaitneamhacht turais coisithe agus rothaithe, agus ar cháilíocht chomhshaoil ghinearálta agus d'fhéadfadh sé astaíochtaí carbóin a laghdú má chuireann sé seo le haistriú cora iompair ó fheithiclí. Sna tionscadail eile a leanann measúnú pleanála cuí glacfar prionsabail chomhchosúla agus ar an iomlán beidh tionchar dearfach ar an Tionscadal.

Tá éifeachtaí carnacha na dtionscadal atá liostaithe in Aguisín A.21.1 i gcomhar leis an Tionscadal dearfach go suntasach ó thaobh taitneamhacht agus tréithe turais. Mar sin féin, déantar measúnú go n-eascaíonn tionchair shuntasacha agus an-suntasacha as tógáil agus oibriú an tionscadail ar a shon féin agus as scartáil 44 teaghais agus go bhfuarthas 10 dteaghais maidir leo siúd a bhfuil baint acu leis an bpróiseas ceannaigh éigeantach ach freisin sláine na bpobal atá fágtha taobh thiar i dtéarmaí a gcuid féiniúlachta.

21.6.12.2 An Ghaeilge

Tar éis breithniú a dhéanamh ar an Tionscadal i gcomhar le pleananna nó tionscadail ábhartha eile a aithníodh thuas, meastar nach dtarlóidh aon tionchar carnach diúltach suntasach ar stádas na Gaeilge mar theanga an phobail. Táthar ag súil go mbeidh tionchar iarmharach measartha dearfach ag an tionscadal féin ar stádas na Gaeilge mar theanga an phobail i gceantar Gaeltacht na Gaillimhe, agus dá bhrí sin, tá an measúnú tionchair carnach a rinneadh uirthi agus ar thionscadail eile dearfach.

21.6.12.3 Sláinte an Duine

Ní mheastar go mbeidh aon éifeachtaí carnacha diúltacha ar shláinte an duine, agus tá an measúnú leagtha amach i gCuid 19.8 den EIAR nuashonraithe seo. Is é an toradh a bhíonn ar na faid idir na tionscadail a measúnaíodh in Aguisín A.21.1 agus an Tionscadal ná nach mbeidh aon tionchar carnach ar thorann ná ar cháilíocht an aeir. Tá an fhéidearthacht ann go bhféadfadh buntáiste dearfach a bheith ag amanna turais laghdaithe agus ag níos lú moilleanna gan choinne ar shláinte shíceolaíoch. Ní fhéadtar breathnú ar aon tionscadal a dhéanann bóithre níos sábháilte agus a laghdaíonn an dóchúlacht go bhfeicfear timpistí agus básanna bóthair ach i dtéarmaí dearfacha ó thaobh sláinte an duine de. Beidh tionchar dearfach ar shláinte le líon méadaithe na ndaoine atá ar rothar. Ina theannta sin, léiríonn na hathruithe inrochtaineachta do phríomhshuíomhanna go bhfuil laghdú ar amanna turais ghluaisteáin ag formhór na gcríosanna. Mar sin féin, tá líon beag críosanna ann, i lár na cathrach den chuid is mó, a bhfuiltear ag súil go mbeidh méadú ar amanna turais ghluaisteáin chun rochtain a fháil ar phríomhláithreáin. Tá sé seo mar thoradh ar na bearta tosaíochta iompair phoiblí, amhail srianta feithiclí príobháideacha ar Dhroichead na mBradán, rud a fhágann go bhfuil sé níos deacra rochtain a fháil ar na limistéir seo i gcarr, ach táthar ag súil leis seo mar gheall ar na srianta agus díspreagfar úsáid ghluaisteáin ar fud lár na cathrach. Léiríonn comparáid idir na buntáistí seo leis an innéacs díothachta, go ginearálta, go scaiptear buntáistí an Tionscadail go cothrom idir limistéir faoi mhíbhuntáiste agus níos saibhre. Déanfar gach tionscadal eile a mheasúnú freisin ag céim pleanála ar phrionsabail chomhchosúla agus ní chuirfidh siad tionchair dhiúltacha shuntasacha leis nuair a dhéantar measúnú orthu go carnach leis an Tionscadal.

Cuirtear measúnú mionsonraithe i bpéirí i láthair in Aguisín A.21.1, agus tá achoimre ar an measúnú sonraithe thíos.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, ós rud é go mbeidh éifeachtaí suntasacha díreacha ag an Tionscadal, ansin nuair a dhéantar an tionscadal a mheasúnú go carnach le gach ceann de na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile ar leibhéal aonair ar an daonra, beidh tionchair charnacha shuntasacha ann, dearfach agus diúltach, araon.

Thairis sin, nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá beartaithe agus/nó tiomanta le chéile go carnach leis an Tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha daonra ann mar gheall ar scartáil maoine.

Maidir leis an measúnú carnach i bpéirí, níl aon dóchúlacht go bhfuil éifeachtaí carnacha díreacha nó indíreacha suntasacha ag an tionscadal go carnach leis na tionscadail eile atá pleanáilte agus/nó tiomanta ar leibhéal aonair ar shláinte an duine le linn tógáil agus oibriú an Tionscadail.

Níl aon tionscadail pleanáilte, formheasta ná tógála a bheadh i gcomhcheangal leis an Tionscadal seo nó go carnach le gach tionscadal eile agus an Tionscadal seo mar chúis le haon tionchair shuntasacha dhiúltacha ar shláinte an duine.

21.6.13 Bainistiú Dramhaíola agus Acmhainne

I gCuid 20.8 de Chaibidil 20, Bainistiú Dramhaíola agus Acmhainne de EIAR nuashonraithe seo cuirtear i láthair an measúnú a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé an bhféadfadh tionchair dhóchúil shuntasacha ar dhramhaíl a bheith mar thoradh ar an tionscadal mar aon le haon tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile ar bhonn carnach.

Sa mheasúnú, thángthas ar thoradh ar éifeacht dhiúltach, ghearrthéarmach bheag, charnach ar chumas na saoráidí bainistithe dramhaíola agus na dtreochtaí tionscail dramhaíola in Éirinn le linn na céime tógála mar gheall ar éileamh méadaithe ar aisghabháil dramhaíola agus/nó láithreáin diúscartha. Tá sé seo mar thoradh ar an éifeacht charnach fhéideartha a bhí ag na tionscadail a ‘scagadh’ sa mheasúnú dá mba rud é go gcuirfí an Tionscadal ar aghaidh go comhthreomhar nó go mbeadh sé ag forlú le tógáil na dtionscadal seo.

Mar a luadh i gCaibidil 20, beidh tionchar ag éifeachtaí bainistíochta dramhaíola ón tionscadal amháin ar chumas na saoráidí bainistithe dramhaíola agus ar threochtaí an tionscail dramhaíola in Éirinn le linn na céime tógála mar gheall ar éileamh méadaithe ar aisghabháil dramhaíola agus/nó ar shuíomhanna diúscartha idir diúltach, do-airithe go diúltach, beag. Gintear méideanna suntasacha de dhramhaíl T&F gach bliain, agus gintear os cionn 8 milliún tonna go náisiúnta sa bhliain 2022 in Éirinn, ag tabhairt faoi deara go dtuairiscíonn an GCC gur bhain Éire 82% d’aisghabháil ábhartha ar dhramhaíl tógála agus scartála amach sa bhliain 2022. Áirítear leis an gcuid is mó den dramhaíl a ghintear le linn tógáil an tionscadail seo dramhaíl scartála agus dramhaíl tochairle toisc go mbeidh dramhaíl tógála agus giniúint dramhaíola cathrach beag.

Mar gheall ar an ráta ard aisghabhála ó dhramhaíl tógála agus scartála, nuair a chuirtear le chéile iad, tugann na cineálacha dramhaíola seo meastachán foriomlán de níos lú ná 1% den dramhaíl iomlán a ghintear go náisiúnta in aghaidh na bliana.

Ar an mbonn seo, déantar an leibhéal íseal seo a mheas mar neamh-shuntasach ar leibhéal réigiúnach agus ní dócha go mbeidh éifeachtaí carnacha díobhálacha suntasacha ar dhramhaíl mar gheall ar an Tionscadal seo le linn na céime tógála mar gheall ar éileamh méadaithe ar aisghabháil dramhaíola agus/nó ar shuíomhanna diúscartha. De réir mar a dhéantar an measúnú ar leibhéal réigiúnach, ag tabhairt faoi deara go bhfuil na méideanna thuas ábhartha maidir leis an leibhéal náisiúnta, níl aon drochthionchar suntasach ann nuair a dhéantar an Tionscadal seo a mheas go carnach le tionscadail eile.

Sa mheasúnú, thángthas ar an gconclúid nach dócha go mbeidh éifeachtaí carnacha suntasacha ar úsáid acmhainní le linn na céime tógála nó ar úsáid acmhainní agus bainistíocht dramhaíola le linn chéim oibriochtúil an Tionscadail.

21.6.14 Measúnacht Tionchair Charnaigh Fhoriomláin

Mar atá leagtha amach thuas, tá measúnuithe tionchair charnagh faoi gach disciplín comhshaoil do gach ceann de na tionscadail atá pleanáilte agus/nó tiomanta atá liostaithe in Aguisín A.21.1 leis an Tionscadal leagtha amach sna caibidlí ábhartha den EIAR nuashonraithe seo ar leibhéal aonair. Is é seo an measúnú i bpéirí agus cuirtear achoimre ar an measúnú sin ar fáil in gCuid 21.6.1 go Cuid 21.6.12 thuas. Déantar é a chomhcheangal freisin i bhfoirm tháblach in Aguisín A.21.1.

Rinneadh measúnú ar na tionchair shuntasacha dhíreacha, indíreacha agus charnacha dóchúla ag an Tionscadal i gcomhar leis na tionscadail pleanáilte agus/nó tiomanta go léir (a ndearnadh measúnú orthu ina n-aonar in aghaidh an tionscadail in Aguisín A.21.1, mar a luadh) agus cuirtear i láthair é in Aguisín A.21.1. Léiríodh leis seo nach n-eascraíonn aon tionchair charnacha breise seachas iad siúd atá aitheanta cheana féin sna measúnuithe aonair.

Cásanna ina mbíonn an Tionscadal nuair a dhéantar measúnú air go carnach le tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile, mar chúis le tionchair charnacha a chuireann leis an tionchar carnach foriomlán. Is é an atoradh a bhaineann leis seo ná go bhfuil éifeachtaí carnacha foriomlána i ngach cás trína gcoinníonn an tionscadal seo tionchar suntasach iarmharach.

Tábla 21.11 Measúnacht Charnach Fhoriomlán

Tagairt	Tionchair Charnacha Fhéideartha ar Fhachtóirí Comhshaoil
Measúnú ar thionchar carnach ar na tionscadail go léir atá liostaithe i gCuid 21.5 mar aon leis an Tionscadal	Bithéagsúlacht: Mar thoradh ar an dóchúlacht go mbeidh éifeachtaí carnacha suntasacha ar an mbithéagsúlacht le tionscadail mar atá leagtha amach in Aguisín A.21.1, ní bheidh méadú ar thábhacht na dtionchar iarmharach an Tionscadail nuair a dhéantar measúnú air ina aonar.
	Ithreacha agus Geolaíocht: Nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta go léir le chéile ar bhonn carnach leis an Tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha ar ithreacha agus ar gheolaíocht mar gheall ar an éifeacht iarmharach mheasartha / shuntasach ar chosán aolchloiche (lasmuigh de láithreáin ainmnithe na hEorpa) agus éifeacht iarmharach mheasartha / shuntasach ar limistéar oidhreacht gheoeolaíoch an chontae de carraig-ghearrtha feadh an N6 i nDabhach Uisce a eascraíonn as an Tionscadal.
	Hidrigeolaíocht: Nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá pleanáilte agus/nó tiomanta go léir le chéile ar bhonn carnach leis an tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha hidrigeolaíocha ann mar gheall ar an screamhuisce a íslíú faoi bhun cúig ghnáthóg in Iarscríbhinn I agus ceithre ghnáthóg nach bhfuil in Iarscríbhinn I.
	Hidreolaíocht: Níl aon fhéidearthacht ann go dtiocfaidh aon tionchair dhiúltacha shuntasacha ná indíreacha carnacha chun cinn agus an Tionscadal a thógáil i gcomhar leis na tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta eile atá liostaithe in Aguisín A.21.1, i bhfianaise cineál agus scála na bhforbairtí sin, a suíomh agus na bearta maolaithe atá san áireamh sna tograí.
	Tírdhreach & Amharc: Nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá pleanáilte agus/nó tiomanta le chéile go carnach leis an Tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha ann toisc go ndearnadh measúnú go n-eascraíonn éifeachtaí tírdhreacha agus amhaire suntasacha, an-suntasacha agus doimhne ag suíomhanna sonracha as é tógáil agus oibriú an Tionscadail as a

Tagairt	Tionchair Charnacha Fhéideartha ar Fhachtóirí Comhshaoil
	stuaim féin. De ghnáth díritear na tionchair seo laistigh de chonair láithreach an N6 GCRR atá beartaithe ar imeall uirbeach / tuaithe na cathrach.
	Oidhreacht Chultúrtha: Níl aon fhéidearthacht ann go dtiocfaidh aon tionchair dhiúltacha shuntasacha ná indíreacha carnacha chun cinn agus an Tionscadal a thógáil i gcomhar leis na tionscadail phleanáilte agus / nó thiomanta eile atá liostaithe in Aguisín A.21.1, i bhfianaise cineál agus scála na bhforbairtí sin, a suíomh agus na bearta maolaithe atá san áireamh sna tograí.
	Sócmhainní Ábhartha – Talmhaíocht: Ag cur san áireamh na n-éifeachtaí suntasacha iarmharacha dóchúlra ar mhaoin talmhaíochta a tuaradh maidir leis an tionscadal agus ag cur san áireamh an tionchair charnacha le gach tionscadal phleanáilte agus/nó tiomanta eile atá liostaithe in Aguisín A.21.1, ní bheidh aon tionchar carnach suntasach ar thalmhaíocht mar thoradh ar an Tionscadal i dteannta le haon cheann de na tionscadail phleanáilte agus/nó tiomanta.
	Sócmhainní Ábhartha – Neamhthalmhaíochta: Nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá phleanáilte agus/nó tiomanta le chéile go carnach leis an Tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha ann toisc go ndearnadh measúnú go n-eascraíonn éifeachtaí suntasacha, an-suntasacha agus doimhne ar sjócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta ag suíomhanna sonracha as tógáil agus oibriú an Tionscadail as a stuaim féin.
	Cáilíocht an Aeir: Níl aon fhéidearthacht ann go dtiocfaidh aon tionchair dhiúltacha shuntasacha ná indíreacha carnacha chun cinn agus an Tionscadal a thógáil i gcomhar leis na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile atá liostaithe in Aguisín A.21.1 i bhfianaise cineál agus scála na bhforbairtí sin, a suíomh agus na bearta maolaithe atá san áireamh sna tograí.
	Aeráid: Nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá beartaithe agus/nó tiomanta le chéile go carnach leis an tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha ann mar go ndearnadh measúnú air go n-eascraíonn drochthionchar measartha buan ar an aeráid as tógáil agus oibriú an Tionscadail as a stuaim féin.
	Torann & Creathadh: Níl aon fhéidearthacht ann go dtiocfaidh aon tionchair dhiúltacha shuntasacha ná indíreacha carnacha chun cinn agus an Tionscadal a thógáil i gcomhar leis na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile atá liostaithe in Aguisín A.21.1 i bhfianaise scála na bhforbairtí sin, agus na bearta maolaithe atá san áireamh sna tograí.
	Daonra: Nuair a dhéantar measúnú ar na tionscadail atá phleanáilte agus/nó tiomanta le chéile go carnach leis an Tionscadal, beidh éifeachtaí suntasacha ann toisc go ndearnadh measúnú go n-eascraíonn tionchair shuntasacha agus an-diúltacha don daonra diúltach as tógáil agus oibriú an Tionscadail as féin ag suíomhanna sonracha ina ndéantar na scartálacha, agus tionchair dhearfacha an-shuntasacha don daonra a eascraíonn as am agus áiseanna turais feabhsaithe.
	An Ghaeilge: Níl aon fhéidearthacht ann go dtiocfaidh aon tionchair dhiúltacha shuntasacha ná indíreacha carnacha chun cinn agus an Tionscadal a thógáil i gcomhar leis na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile atá liostaithe in Aguisín A.21.1 i bhfianaise cineál agus scála na bhforbairtí sin agus a suíomh.
	Sláinte an Duine: Níl aon fhéidearthacht ann go dtiocfaidh aon tionchair dhiúltacha shuntasacha ná indíreacha carnacha chun cinn agus an Tionscadal a thógáil i gcomhar leis na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile atá liostaithe in Aguisín A.21.1 i bhfianaise cineál agus scála na bhforbairtí sin agus a suíomh.
	Bainistiú Dramhaíola agus Acmhainne: Níl aon fhéidearthacht ann go dtiocfaidh aon tionchair dhiúltacha shuntasacha ná indíreacha carnacha chun cinn agus an Tionscadal a thógáil i gcomhar leis na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta eile atá liostaithe in Aguisín A.21.1 i bhfianaise scála na bhforbairtí sin, agus na bearta maolaithe atá san áireamh sna tograí.

Rinneadh measúnú ar na tionchair shuntasacha dhíreacha, indíreacha agus charnacha is dócha a bhí ag an tionscadal i gcomhar leis na tionscadail phleanáilte agus/nó thiomanta go léir a ndearnadh measúnú orthu.

Léiríodh leis seo nach dtiocfaidh aon tionchair charnacha bhreise seachas iad siúd a aithníodh cheana féin sna measúnuithe aonair chun cinn, rud a chiallaíonn go mbeidh tionchar suntasach ann ar bhonn carnach ar bhithéagsúlacht, ithreacha agus geolaíocht, hidrigeolaíocht, tírdhreach agus amhairc, sócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta, an daonra agus ar an aeráid.

21.7 Tionchair Thrasteorann

Baineann tionchair thrasteorann le tionchair fhéideartha ar Bhallstáit eile, i.e. lasmuigh de Phoblacht na hÉireann. I bhfianaise suíomh an tionscadail agus fairsinge a chríos tionchair ní thiocfaidh aon tionchar trasteorann chun cinn.

21.8 Tagairtí

An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. (2022) *Treoirlínte maidir leis an bhFaisnéis a bheidh sna Tuarascálacha ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta (TMTT)*.

Oifig Foilseachán Oifigiúil na gComhphobal Eorpach (1999) *Treoirlínte ón gCoimisiún Eorpach maidir le Measúnú ar Thionchar Indireach agus Carnach chomh maith le hIdirghníomhaíochtaí Tionchair, Oifig Foilseachán Oifigiúil na gComhphobal Eorpach, Lucsamburg.*

Treoir 2014/52/AE lena leasaítear Treoir 2011/92/AE maidir le measúnú a dhéanamh ar na héifeachtaí atá ag tionscadail phoiblí agus phríobháideacha áirithe ar an gcomhshaol.

Treoir 2004/54/CE (arna trasú i ndlí na hÉireann le I.R. 213 de 2006).

An tAcht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas 2005.

Na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Tógáil) 2013 (I.R. Uimh. 291 de 2013).

Treoir 2012/18/AE maidir le rialú mórghuaiseacha tionóisce a bhaineann le substaintí contúirteacha, lena leasaítear agus lena n-aisghairtear Treoir 96/82/CE.

I.R. Uimh. 74/2006 - *Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Guaiseacha Mórthionóiscí a bhaineann le Substaintí Contúirteacha a Rialú) 2006.*

Rialacháin um an tAcht Ceimiceán (*Guaiseacha Mórthionóiscí a bhaineann le Substaintí Contúirteacha a Rialú*) 2015.

Comhairle an Aontais Eorpaigh. (2009) *Conclúidí na Comhairle ar Chreat Pobail maidir le Cosc Tubaiste laistigh den Aontas Eorpach.*

Comhairle an Aontais Eorpaigh. (2011) *Conclúidí na Comhairle maidir le measúnú riosca a fhorbairt tuilleadh do bhainistiú tubaiste laistigh den Aontas Eorpach.*

Grúpa Stiúrtha Náisiúnta um Bainistíocht Mór-Éigeandála. (2006) *Creat um Bainistíocht Mór-Éigeandála.*

An Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil. (2006) *Treoirlínte Dea-Chleachtais maidir le Pleananna Bainistíochta Dramhaíola a Ullmhú le haghaidh Tionscadal Tógála agus Scartála*

Comhairle an Aontais Eorpaigh. (2008) *Treoir 2008/114/CE maidir le bonneagair rithábachtacha Eorpacha a shainiú agus a ainmniú agus maidir le measúnú a dhéanamh ar an ngá atá le cosaint na mbonneagar sin a fheabhsú.*

Comhairle an Aontais Eorpaigh. (2012) *Treoir 2012/18/AE maidir le rialú mórghuaiseacha tionóisce a bhaineann le substaintí contúirteacha, lena leasaítear agus lena n-aisghairtear Treoir 96/82/CE.*

Coimisiún na gComhphobal Eorpach. (2009) *Cur chuige comhphobail chun tubaistí nádúrtha agus de dhéantús an duine a chosc. SEC (2009) 202.*

Coimisiún na gComhphobal Eorpach. (2010) *Measúnú Riosca agus Treoirlínte Léarscála maidir le Bainistiú Tubaiste. SEC (2010) 1626.*

Comhairle an Aontais Eorpaigh. (2008) *Treoir 2008/98/CE maidir le dramhail agus lena n-aisghairtear Treoracha áirithe.*

TII. (2015) *Draenáil Bóthair agus an Timpeallacht Uisce* (lena n-áirítear Leasú Uimh. 1 dar dáta Meitheamh 2015) DN-DNG-03065.

TII. (2017) *Iniúchadh ar Shábháilteacht ar Bhóithre* GE-STY-01024.

Foilseachán um Chaighdeán BSI. (2010) *Bainistiú Riosca, Teicnící Measúnaithe Riosca*. BS EN 31010:2010.

TII. (2017) *Measúnú ar Thionchar Sábháilteachta ar Bhóithre*. PE-PMG-02001.

An Coimisiún Eorpach (2017), STREST: *Cur chuige comhchuibhithe maidir le tástálacha struis le haghaidh bonneagair chriticiúla i gcoinne guaiseacha nádúrtha*.

TII. (2017) *Bainistiú Dramhaíola ó Thionscadail Tógála Bóthair Náisiúnta* GE-ENV-01101.